

GESZTÁCIÓS FOLYAMATOKRA VONATKOZÓ MATEMATIKAI STATISZTIKAI VIZSGÁLATOK (MAGYARORSZÁG, 1931—1978)

DR. MIKOLÁS MIKLÓS

II. RÉSZ

ALKALMAZÁSOK

A tanulmány első, metodológiai tárgyú részében* az illegális vételések számának megbecslésére szolgáló új módszerek segítségével sikerült az eddig ismertnél teljesebb képet nyerni a hazai szülészeti események számának alakulásáról, népesedési helyzetünk változásáról a vizsgált mintegy fél évszázad vonatkozásában.

A jelen második rész tárgya: egyfelől a lakosság születésszabályozási magatartásának részletes elemzése, különös tekintettel az abortuszokkal kapcsolatos törvénykezés ismételt módosulására, majd a hatékony fogamzásgátlási módszerek elterjedésére a hetvenes években (1. fejezet); másfelől a gesztációs folyamatokkal összefüggő népegészségügyi paraméterek lehetőleg teljes körű matematikai-statisztikai vizsgálata, a megyei adatok kellő súlyú figyelembevételével. Ez utóbbi természetesen igen szerteágazó: külön tárgyaljuk a gesztációs folyamatok szövődményeinek gyakoriságát (2. fejezet), azok letalitását (3. fejezet), a magzatok születési súlyának alakulását (4. fejezet), a születés körüli halálozásokat (5. fejezet). Hangsúlyozzuk, hogy a 4. fejezetnek társszerzője *dr. Sárkány Jenő*. A tanulmány valamennyi fejezetében támaszkodunk az első rész eredményeire és táblázatos anyagára; az utóbbit — félreértések elkerülése végett — mindig ilyen formában idézzük: I/1., I/2., ... táblázat. Megemlítjük még, hogy az előforduló demográfiai változók között nagy számban állapíthatók meg belső koherenciák, szignifikáns sztochasztikus kapcsolatok. Ezek pontosabb jellemzésére mindenütt alkalmazzuk a korreláció- és regresszioanalízis módszereit, ahol az elvileg indokolt.

* L. Demográfia, 23 (1980), 163—207.

A szerző kötelességének tartja, hogy e helyen is köszönetet mondjon mindazoknak a szakembereknek, munkatársaknak, akik a tanulmány elkészítése és sajtó alá rendezése során valamilyen módon támogatták az elmúlt években. Legyen szabad közülük kiemelni *dr. Óry Imre* főorvost, főosztályvezetőt és helyettesét: *dr. Várdi Pál* főorvost (Egészségügyi Minisztérium); *dr. Klinger András* és *dr. Vukovich György* főosztályvezetőt, *dr. Józán Péter* osztályvezetőt (Központi Statisztikai Hivatal); *dr. Zoltán Imre* professzort, v. intézeti főigazgatót és *dr. Varga Katalin* főorvost, főigazgató-helyettesét (Országos Szülészeti és Nőgyógyászati Intézet); *dr. Sárkány Jenő* professzort, v. igazgatófőorvost (Heim Pál Gyermekkórház — Poliklinika); *dr. Avar Zoltán* osztályvezető főorvost (István Kórház); *Jakobi Gyula* osztályvezetőt (Egyetemi Számítóközpont); *Márk György*, *Nagy Sándor* tudományos munkatársakat (BME Számítástechnikai Csop.); *Bacsó Erikát* (MTA Matematikai Kutató Intézet).

1. A születésszabályozási magatartás változása

Közismert tény, hogy az iparosodás és urbanizáció folyamatával szorosan összefüggő ún. demográfiai átmenet során az érintett országok lakosságának születésszabályozási gyakorlata jelentősen módosul. Hazai viszonylatban ez a jelenség az utolsó évtizedekben különösen széles körű vizsgálatok tárgya volt. [Vö. pl. (31), (2), (12), (38), (41), (26).] Kiemelkedőek *Miltényi* (31) idevágó eredményei, amelyek egyfelől a természetes fertilitás, másfelől az összes megszakított terhességek számának megbecslésén alapulnak, s a legális művi vetélések adatainak felhasználásával az 1956. évi abortuszliberalizáció bizonyos negatív demográfiai következményeit mutatják ki.

A jelen tanulmány első részében foglalt eredmények lehetővé teszik, hogy több vonatkozásban finomítsuk, ill. továbbfejlesszük a szakirodalomban eddig kialakult képet — figyelembe véve az orális antikonceptívek elterjesztése érdekében 1967 óta fogamatosított intézkedéseket, illetőleg az 1974 elején életbe lépett népesedéspolitikai kormányhatározat hatását. Egyúttal behatóan meg kívánjuk vizsgálni az abortuszhelyzet kapcsolatát demográfiai helyzetünk globális alakulásával az ötvenes évek eleje óta, kitérve a szülőképes korú nők főbb korcsoportjaira és az adatok megyénkénti bontására is.

A (31) dolgozathoz hasonlóan induljunk ki abból, hogy a múlt század nyolcvanas éveinek *gesztációs együtthatója*¹: kb. 22⁰/₀ jelenti nálunk a teherbeesési gyakoriság természetes felső határát, minthogy abban az időszakban a fogamzásgátlás elterjedtsége Magyarországon még igen alacsony fokú volt. Másként kifejezve: feltételezhetjük, hogy a mi körülményeink között bármiféle születéskorlátozás nélkül a propagatív korú nőknek évenként kb. 22 százaléka esnék teherbe. Így egy-egy évre vonatkozólag a teherbejutások várható *V* száma köze-

¹ Ennek definíciója tudvalevőleg: $\gamma = 100 G/P$, ahol *G* az összes gesztációs folyamatok, *P* pedig a szülőképes korú nők átlagos száma a kérdéses időszakban.

lítóleg a szülőképes korú nők P számának 0,22-szorosa lesz, amiből az összes gesztációs folyamatok G számát levonva, a megelőzött terhességek hozzávetőleges számát (F) kapjuk. Felhasználva mármost az összes (legális+illegális) abortuszok A számára, valamint G értékére az I. részben nyert becsléseket (vö. I/16. táblázat), s kiszámítva a $q_A = A/V$, $q_F = F/V$ hányadosok, ill. az $1 - (q_A + q_F)$ különbség azonos évre vonatkozó értékeit, meg tudjuk mondani, hogy kb. mennyi volt egy-egy évben az abortusszal végződött, a fogamzásgátlással megelőzött, ill. a szüléssel zárult terhességek² százalékaránya a várható terhességek összességén belül (lásd az 1. táblázatot).

Néhány innen adódó következtetés:

1. Az 1881—1939 időszakban a szüléssel végződött terhességek aránya igen nagy mértékben: kb. 80 százalékról 37 százalékra esett, s ezzel párhuzamosan a fogamzásgátlás aránya majdnem ugyanannyival (1—41%) nőtt, a vetéléseké pedig mindössze kb. 3%-kal (19—22%) emelkedett.

2. Eltekintve a kivételes 1946. évtől, az arányok nagyjából változatlanok maradtak a felszabadulás utáni konszolidációs időszakban 1952-ig. 1952—1954-ben az adminisztratív intézkedések mintegy 6 százalékkal növelték a szülések, továbbá kis mértékben leszorították a védekezés részarányát, de a hamarosan életbe léptetett enyhítések nyomán megkezdődött az évtizedeken át stabil vetelési arány növekedése is.

3. Az utóbbi folyamat rohamossá vált az abortuszlegalizációt követően: 1955-től 1961—62-ig a vetélések aránya 25%-ról 42%-ra emelkedett, miközben a szülési arány 38%-ról 24%-ra zuhant a fogamzásgátlás újabb csökkenése mellett (37—33%). Mivel ez a helyzet lényegileg stabilizálódott 1968—69-ig, azt mondhatjuk, hogy a hatvanas években a vetélések vették át a prevenció 1955 előtti szerepét a születésszabályozásban: az abortuszok 40% feletti részarányával szemben ekkor csak kb. minden harmadik várható terhesség előttel meg és minden negyedik végződött szüléssel.³

4. A hetvenes években figyelemre méltó változásokat hozott részint az orális fogamzásgátlók (Infecundin, Bisecurin stb.) egyre növekvő forgalmazása, részint az 1973. évi népesedéspolitikai kormányhatározat, amely lényegesen fokozta a szülőképes korú nők motivációját hatékony preventív módszerek alkalmazására. Feltűnő, hogy a vetelési arány csökkenése és a fogamzásgátlás arányának egyidejű növekedése csak 1970-ben indult meg, noha az Infecundin már 1967 második felétől kezdve kapható volt, s gyógyszerértári forgalma 1969 végéig kb. megtízszereződött. (Vö. 2. táblázat.) A magyarázatot az eleinte előírt számos hivatalos megszorításon és a nők többségének

² E kategóriához számítjuk a kis számban előforduló méhenkívüli terhességeket is.

³ Mindez megfelel a KSH 1966. évi termékenységi-családtervezési felmérése alkalmával regisztrált bizonyos adatoknak: a vizsgálatba bevont nők 26 százaléka nyilatkozott úgy, hogy kizárólag preventív módon védekezik a teherbeesés ellen, 58 százaléka pedig úgy, hogy elsősorban művi vetéléssel él s egyéb születésszabályozási módszereket csak másodsorban alkalmaz. [Vö. (2).]

idegenkedésén kívül főként az a körülmény adja meg, hogy a szinte ugyanakkor bevezetett (azóta már forgalomból kivont) új védekezési eszköz: az ún. C-film nem megfelelő alkalmazása miatt 1968—1969-ben tömegesen történtek nem kívánt teherbeesések. (Így történhetett, hogy éppen 1969-ben tetőzött az „abortuszjárvány” kb. 207 ezer terhességmegszakítással.)

5. Miután 1969 és 1973 között a tablettákat szedő propagatív korú nők részaránya mintegy 3-szorosára nőtt, a prevenció szerepe a születésszabályozásban kb. 8%-kal emelkedett, a vetéléseké pedig kb. ugyanannyival csökkent. A 26% körül stagnáló szülési arány csak 1974-től kezdve emelkedett ismét 30% fölé — sajnos, csupán átmenetileg. Az ebben az évben hatályba lépett népesedéspolitikai intézkedéseknek egyértelműen pozitív eredménye, hogy ma már a propagatív korú nőknek több mint egynegyede a legkorszerűbb védekezési módokat alkalmazza, úgyhogy az abortuszok aránya 1974 óta tartósan ugyanarra a szintre került, mint amelyen az ötvenes évek elején volt (kb. 20%). Negatívumként kell viszont elkönyvelnünk, hogy a fogamzásgátlás relatív térhódítása 1974—75 óta túlságosan felgyorsult, s a megelőzés mai 50% feletti részesedése a születésszabályozásban magasabb, mint volt a múltban bármikor. A reprodukív korba kerülő új kohorszok erősen csökkent létszáma mellett nyilván ez utóbbi jelenség is összefügg jelenlegi népesedési gondjainkkal.

Mint a fentiekből kitűnik, az abortuszokkal kapcsolatos törvénykezés 1956. és 1974. évi változásai nagy mértékben módosították Magyarország lakosságának születésszabályozási magatartását, s ezzel együtt hazánk egész demográfiai helyzetét. Indokolt tehát, hogy a továbbiakban részletesebben elemezzük e változások dinamikáját; pontosabban szólva: megvizsgáljuk, hogyan változott 1950 óta az abortuszok elterjedtségi foka a propagatív korú nők különböző korcsoportjaiban, ill. egy-egy területi egységen (megyén) belül, egybevetve a vetelési adatokat a megfelelő élveszületési adatokkal.

A 3. táblázat alapján mindenekelőtt megállapítható: az abortuszrendeletek hatása a szülőképes korú nők egyes korcsoportjaira az elmúlt több mint két évtized folyamán távolról sem volt egyenletes, és a *különböző korcsoportok körében végzett terhességmegszakítások százalékaránya „hosszabb távon” erős eltolódásokat mutat.* Amíg ugyanis közvetlenül az abortuszlegalizáció után a 25—29 és a 30—34 éves korcsoportokban végrehajtott interrupcióknak volt legnagyobb szerepe az országos vetelési statisztikában (e kettő együtt több mint 50 százalékot képviselt), addig már a hatvanas évek közepe óta a „súlypont” határozottan a 20—29 évesekre tolódott át. Általában 1973 előtt éppen a két legfiatalabb korcsoport: a 20 év alattiak és a 20—24 évesek művi vetéléseinek aránya volt mindvégig növekvő tendenciájú, szemben az idősebb korcsoportok arányszámainak fogyó vagy stagnáló irányzatával. 1974 óta az említett aránynövekedés megállt ugyan (a 35 évnél idősebbek körében jelentkező relatív emelkedésnek, amely az 1973. évi kormányhatározat bizonyos speciális rendelkezéseivel magyarázható, nincs jelentősé-

ge), de a 20 év alattiak viszonylag magas, közel 11⁰/₀-os aránya feltétlenül figyelmet érdemel.

Tanulságos a „*legális művi vetélések száma/élveszületések száma*” arány alakulásának megyénkénti áttekintése is (4. táblázat).⁴ Ez az arányszám országos viszonylatban 1956-ban még csak kb. 43⁰/₀ volt, de 1959-ben már 100⁰/₀ fölé emelkedett; s 1960-tól 1973-ig az engedélyezett terhességmegszakítások száma mindig jóval meghaladta az élveszületéseket (1964-ben például majdnem 40⁰/₀-kal), hogy aztán a népesedéspolitikai kormányhatározat óta a két szám aránya kb. 50⁰/₀-os szinten stabilizálódjék. A területi egységekre való bontásból rögtön látjuk: nagy vonalakban ugyan az ország minden részében hasonló jellegű népesedési struktúramódosulást okoztak az 1956. évi és 1974. évi törvénykezési változások, de jelentős eltérések voltak a lejátszódott demográfiai folyamatok gyorsaságában és méreteiben. A szóban forgó arány ugyanis a megyék többségében már 1962–64-ben elérte maximális értékét, ami viszont más körzetekben a hatvanas évek végére tolódott, sőt Győr-Sopron, Somogy, Szabolcs-Szatmár és Tolna esetében csak a hetvenes évek elején következett be. Észre kell vennünk továbbá, hogy a maximumok skálája tág határok között (Szabolcs-Szatmár kb. 83⁰/₀, Pest, a fővárossal együtt kb. 222⁰/₀) mozog. Az 1974 utáni csökkenés jóval homogénebb képet mutat: mindenütt kb. megfelelődött a „művi vetelés/élveszületés” arány, úgyhogy spektruma a hetvenes évek végén megyénként kb. 30⁰/₀-tól 60⁰/₀-ig terjedt. Az 1956–1978 időszakra vonatkozó átlagok növekvő sorrendje szerint a megyék között sajátos rangsort állíthatunk fel: ennek élén Szabolcs-Szatmár, Győr-Sopron, Vas és Veszprém megye áll (57–69⁰/₀), a lista végén pedig Pest + Budapest kiugróan magas (közel 160⁰/₀-os) arányszámmal.

A fentiek alapján nem érdektelen tárgyalnunk a művi vetéléseknek az élveszületésekre vonatkoztatott százalékarányát még részletesebb bontásban, nevezetesen külön-külön vizsgálva ezt az arányt a szülőképes korú nők egyes korcsoportjaiban (5–10. táblázat). Azt találjuk, hogy — az alapadatok kisebb volta miatt — a korcsoport-specifikus arányszámok erősebb sztochasztikus ingadozásokat mutatnak, de a főbb változási tendenciák érvényben maradnak. Ugyanakkor kiemelendő, hogy nagyságrendi eltérések vannak a fiatalabb és az idősebb korcsoportok arányszámai között: amíg a 20 év alattiak, valamint a 20–24, ill. 25–29 éves nők körében az 1961–1978 időszakra vonatkozó megyénkénti átlagok rendre 26⁰/₀ és 121⁰/₀, 34⁰/₀ és 102⁰/₀, 56⁰/₀ és 147⁰/₀ között mozognak, addig a 30–34 évesek, 35–39 évesek, ill. a legalább 40 évesek csoportjában az említett átlagok rendre 110⁰/₀ és 240⁰/₀, 180⁰/₀ és 492⁰/₀, 252⁰/₀ és 846⁰/₀ közé esnek, sőt az utolsó korcsoport arányszám-táblázatában számos 1000⁰/₀ feletti (tehát egyes években az élveszületésekhez képest több mint 10-szer annyi művi vetélést regisztráló) adat is előfordul.

⁴ Itt és a következőkben minden megye a megyeszékhellyel (Pest megye pedig Budapesttel) együtt értendő. Ezzel kapcsolatban megemlítjük, hogy a KSH vetelési statisztikájában 1971-ig az eset (műtét) helye, 1972 óta pedig az abortált nő lakóhelye a nyilvántartás alapja.

E körülmény megfelel annak a jól ismert ténynek, hogy nálunk hosszabb idő óta a nők többsége már a 30. életév betöltése előtt befejezi reprodukív tevékenységét, a 40 év felettiek szülései pedig egyre inkább ritkaságszámba mennek. Ami a megyéknek az átlagok alapján korcsoportonként kialakítható sorrendjét illeti, könnyen meggyőződhetünk arról, hogy az összes propagatív korú nőkre vonatkozó — az előbbieken tárgyalt — megfelelő sorrendhez képest a 20 év alattiak és a legalább 35 évesek körében van nagyobb eltérés; tehát azokban a korcsoportokban, amelyek együttesen is a szülészeti események kisebb hányadát képviselik.

Ha mármost azt kérdezzük, milyen számadattal jellemezhető az egész 1931—1978 időszakban az *abortushelyzet és a szülésben kifejezésre jutott termékenység közötti összefüggés*, akkor először is le kell szögeznünk: az abortuszok elterjedtségi fokának *önmagában* legalkalmasabb mutatója nem az előzőekben használt „vetélések száma/élveszületések száma” arány (amelynek reciproka egyfajta termékenységi mutatónak is felfogható), hanem az ezer propagatív korú nőre vagy (ha az utóbbiak száma kellő pontossággal nem ismeretes) az ezer lakosra eső vetelési szám. Az 1/3. és 1/17. táblázatok felhasználásával korrelációba állítva egyfelől a bejelentett, másfelől az összes (legális és illegális) abortuszoknak ezer szülőképes korú nőre eső számát a megfelelő élveszületési arányszámmal az 1931 és 1939, valamint 1946 és 1978 közötti 42 év viszonylatában, a korrelációs együttható értékeül az első esetben $r \approx -0,895$, a másodikban $r \approx -0,855$ adódik. Az elég erős negatív korreláció nem meglepő, ha arra a tapasztalati tényre gondolunk, hogy az abortuszhelyzet *hosszabb távú* fellazulása mindenütt a világon a születések számának csökkenésével jár együtt [vö. pl. (13), 486]; továbbá, ha figyelembe vesszük, hogy olyan időszakokban, amikor a szülőképes korú nők száma és a teherbeesési gyakoriság alig változik, a szülések és vetélések együttes száma is közelítőleg konstans kell hogy legyen.⁵

Az összes abortuszokra vonatkozó korreláció kissé gyengébb volta feltehetőleg arra vezethető vissza, hogy a liberalizáció előtt (a vetélések többségének illegálitása miatt) kevésbé szoros volt a gesztációs folyamatok egyes kategóriái közötti belső koherencia. Mindenesetre indokolt, hogy az 1950 utáni időszakra vonatkozólag területi egységenként is megvizsgáljuk az abortuszgyakoriság és az élveszületési arányszám közötti korrelációt; ehhez a 11—12. táblázatban összeállítottuk egyfelől az élveszületéseknek, másfelől a bejelentett vetéléseknek ezer lakosra eső számát a kérdéses évekre, az ország összes megyéinek viszonylatában. Megjegyezzük, hogy a 12. táblázatból az 1950—1978 időszakra vonatkozó átlagok alapján egyúttal kiolvashatjuk a területi egységek sorrendjét az abortuszok elterjedtségi foka szerint; a listában Vas, Győr-Sopron, Zala, Veszprém és

⁵ Mindez persze egyáltalán nem zárja ki, hogy időnként a szülések és abortuszok számának egyidejű növekedése, illetve fogyása is előfordulhat. (Az utóbbi jelenségnek vagyunk tanúi pl. hazánkban 1976 óta.)

Szabolcs-Szatmár szerepel a legkisebb, Nógrád és Pest + Budapest a legnagyobb átlagos vetélési arányszámmal. Hasonló rangsort állíthatunk fel a 11. táblázat alapján az 1950 óta regisztrált átlagos fertilitás szerint; ebben Szabolcs-Szatmár, Hajdú-Bihar, Borsod-Abaúj-Zemplén, Fejér és Veszprém megye áll az első öt, Somogy, Csongrád és Pest + Budapest a három utolsó helyen. (Külön kiemelendő, hogy a főváros elveszületési arányszáma 1956 óta három év kivételével mindig az egyszerű reprodukció szintje alatt volt, sőt az abortuszlegalizáció utáni évtizedben nemzetközi viszonylatban is kiugróan alacsony értékek: 8‰ és 10‰ között mozgott.)

Ha a 11. és 12. táblázat adatsorainak felhasználásával kiszámítjuk Pest + Budapest, valamint az ország többi 18 megyéje esetében a nyilvántartott abortuszok gyakorisága és az elveszületési arányszám közötti korreláció együtthatóját az 1950—1978 időszakra vonatkozólag, akkor a 13. táblázatban feltüntetett negatív értékeket kapjuk. Feltűnő, hogy a korrelációs koefficiens abszolút értéke négy megye (Veszprém, Szolnok, Vas és Zala) esetében 0,9 felett, további 14 megye esetében 0,8 és 0,9 között van, s csupán egyetlen megye: Borsod-Abaúj-Zemplén esetében kisebb valamivel 0,8-nél. Kimondhatjuk tehát, hogy *az abortuszhelyzet és a fertilitási szint közötti negatív korreláció 1950 óta az ország minden területi egységében külön-külön is szignifikáns.* [Vö. (27).]

2. A gesztációs folyamatok szövődményeinek gyakorisága

A Tauffer-statisztika [vö. (47)] felépítésének megfelelően a gesztációs folyamatokkal összefüggő rendellenességek és megbetegedések adatait két nagy csoportban tárgyaljuk: a) szülési—gyermekágyi szövődmények; b) vetélési szövődmények. A fejezet végén röviden kitérünk a méhenkívüli terhesség (mint gesztációs szövődmény) gyakoriságával kapcsolatos bizonyos megállapításokra is. A szövődményszámok nagyságrendje miatt végig csak országos adatokat vizsgálunk.

Előrebocsátunk néhány megjegyzést a Tauffer-statisztikában regisztrált adatok jellegét illetően. Mint köztudomású, a Központi Statisztikai Hivatal adatgyűjtési hálózata jóval kiterjedtebb lévén, a KSH nyilvántartásában szereplő népmozgalmi adatok teljesebbek, ill. pontosabbak a Szülészeti Rendtartás Statisztikájában szereplő megfelelő adatoknál.⁶ Ezért a Tauffer-statisztikában regisztrált születésszám (amelyre a következőkben vizsgált szülési-gyermekágyi szövődmények vonatkoznak) az egész 1931—1978 időszakban kisebb, mint a születéseknek a KSH által nyilvántartott száma. Az eltérés azonban négy év kivételével nem jelentős: a 14. táblázat utolsó oszlopából kiolvasható, hogy a szóban forgó Tauffer-adatoknak a KSH megfelelő születési adataira vonatkoztatott százalékaránya —

⁶ Ugyanakkor figyelembe kell vennünk, hogy a gesztációs folyamatokra vonatkozó adatok többsége kizárólag a Tauffer-statisztikában található meg, s hogy e szülészeti nyilvántartás anyaga nemzetközi viszonylatban is egyedülálló.

ezt nevezzük a rövidség kedvéért *regisztrációs mutatónak* — mindvégig 93,2⁰/₀ és 99,5⁰/₀ között mozog, csupán 1933-ban és 1946-ban volt 80⁰/₀ és 90⁰/₀ között, továbbá 1931—32-ben 80⁰/₀ alatt. (Az említett négy év adatfelvételének hiányosabb volta nyilván egyfelől a Tauffer-statisztika beindításának kezdeti nehézségeivel, másfelől a második világháborút közvetlenül követő kivételes helyzettel magyarázható.)

Ugyancsak a 14. táblázatban évről évre megadtuk az *intézetben lefolyt szülések számát* és ennek százalékarányát a Tauffer-statisztika ugyanazon évre vonatkozó szülési adatahoz képest. Kiemelendő, hogy az intézeti szülések aránya a harmincas években 20⁰/₀ körül stagnált, de a felszabadulás után gyors növekedésnek indult s már 1953-ban 60⁰/₀, 1960-ban 90⁰/₀ fölé emelkedett; 1965 óta pedig a 98—99⁰/₀-ot is meghaladja. Így a Tauffer-statisztikának a szülési—gyermekágyi szövődményekre vonatkozó adatfelvétele gyakorlatilag már az ötvenes évek közepétől kezdve teljesnek tekinthető. Hasonló következtetésre jutunk, ha a leendő anyák számára 1953-tól bevezetett *általános terhesgondozás* keretében szerológiai vizsgálatnak alávetett nők adatait tekintjük át. Az idevágó 15. táblázat utolsó oszlopából ugyanis azonnal látható, hogy a megvizsgált terhesek száma 1955-től kezdve erősen megközelítette vagy meghaladta a szülések teljes (KSH-nyilvántartás szerinti) számát. Annak oka, hogy a gondozásba vett terhes nők száma 1956-tól 1972-ig *nagyobb* volt a szülő nőknél, bizonyára egyszerűen az akkori abortuszhelyzet: a nők egy része csak a terhesvizsgálaton való megjelenés után döntötte el, hogy elvéteti magzatát.

Tekintsük ezek után azokat a *szülési—gyermekágyi szövődményekeket*, amelyekre vonatkozólag a Tauffer-statisztika adatai a leg részletesebbek: a *magzatfekvési rendellenességeket*. A 16. táblázat a medencevégű, a 17. táblázat a harántfekvéssel született magzatok számát és a Tauffer-statisztikában regisztrált összes (élve vagy halva) szülöttekre vonatkozó ezrelékarányát tartalmazza, mégpedig intézeti, ill. otthoni szülöttekre való bontásban. Mindkét „intézeti”, ill. „otthoni” aránysornak a megfelelő „egyesített” aránysorral való egybevetése világosan mutatja az utóbbinak a realitását: eleinte az intézeti szülöttekre vonatkozó arányok jóval nagyobbak, az otthoni szülöttekre vonatkozóak viszont kisebbek az összes szülöttekre vonatkozó megfelelő arányoknál, minthogy az otthoni szülöttek összes száma viszonylag nagy, az intézeti szülöttek teljes száma pedig viszonylag kicsi, s a szövődmények súlyossága miatt már ekkor is az esetek elég nagy hányadánál van szükség intézetbe szállításra. Majd 1960-ig az „intézeti” és az „egyesített” aránysor egyre közelebb kerül egymáshoz, miközben az „otthoni” esetek száma rohamosan fogy. Végül a hatvanas évektől kezdve az „intézeti” és az „egyesített” aránysor közötti eltérés nem számottevő, az „otthoni” adatok sora pedig érdektelenné, ill. „üressé” válik — megfelelően az intézeti szülések fent kifejtett térhódításának. Figyelmünket mármost egyedül az „egyesített” aránysorokra fordítva, megállapíthatjuk: (I) a *harántfekvésű magzatok gyakorisága az összes szülöttek között az*

egész 1931—1978 időszakban kb. 0,5% körül stagnált, összhangban az orvosi szakirodalom standard adataival [vö. pl. (45), 286]; (II) a medencevégű fekvéssel született magzatok gyakorisága 1950-ig 2% körül stagnált, majd 1960-ig kb. 3%-ra, 1973-ig közel 4,5%-ra nőtt, s azóta kb. ezen a szinten stagnál.

Felvetődik a kérdés: mi lehet az oka a medencevégű magzatok feltűnő (több mint kétszeres) gyakoriságnövekedésének 1950 óta, amely arányaiban nagyjából megfelel a koraszülések ugyanezen időszakban észlelt elszaporodásának (vö. I/20. táblázat)? Aligha tévedünk, ha a két folyamat között szoros kapcsolatot tételezünk fel azon az alapon, hogy a terhesség 24—26. hetéig valamennyi magzat medencevégű fekvésben (azaz farral lefelé) helyezkedik el az anyaméhben, s csak azután fordul át a „normális” fejevégű fekvésbe — amennyiben ezt valamilyen körülmény nem késlelteti vagy akadályozza. [Vö. (45), 282.] Kézenfekvő arra gondolnunk, hogy a koraszülöttek egy részénél a gesztációs idő annyira lerövidül, hogy a magzatnak úgyszólván „nem marad ideje” az említett átfordulás végrehajtására (ill. ezt a folyamatot a méhnek koraszülés előtti állapotára erősen zavarja); így tehát közvetve minden olyan tényező, amely koraszülésre hajlamosít, feltehetőleg növeli a magzat medencevégű fekvésben való megszületésének valószínűségét is. E probléma természetesen további tanulmányozást igényel, annál is inkább, mivel a rendellenes fekvéssel született magzatok száma a koraszülöttekének 1977—78-ban közel a felét (évi 8—9 ezret) tette ki.⁷

Nem kevésbé fontos a *méhlepény-szövődmények* (placenta praevia, korai lepényleválás, lepény- vagy lepényrész-visszamaradás) külföldön is ismételten vizsgált csoportja, amely nálunk az utóbbi időben évi 14—15 ezer esetet jelent. A 18. táblázatból kiolvasható, hogy mindhárom szövődmény gyakorisága az ötvenes évek óta erősen emelkedett. Míg azonban az előlfekvő lepény és a korai lepényleválás gyakorisága 1973 óta 0,5% körüli szinten stagnál, a lepény teljes vagy részleges visszamaradása a hetvenes évek folyamán is egyre gyakoribb jelenséggé vált, s ma már az összes születéseknek több mint 7%-ában fordul elő — szemben az 1950. évi kb. 2%-kal. Ami a placenta-rendellenességek aetiológiáját illeti, ez ugyan még nem teljesen tisztázott, de egyéb terhességi bántalmak mellett újabban mind több szerző hangsúlyozza a méhnyálkahártya károsodásának szerepét a pete-beágyazódás zavaraiival kapcsolatban, kiemelve kórelőzményként az ismételt terhességmegszakításokat. [Vö. pl. (45), 297, 302; (6), 428—430; (23), 91—93; (34), 235; (8); (22); (24).]

A többi *szülési-gyermekágyi szövődmény* adatait — célszerűen összevetve formában — a 19—21. táblázatban tüntettük fel. Ezek közül a köldökszinór-előesés, eclampsia (toxicosis-gőrcsroham) és a méhrepedés ugyan igen veszélyes, de szerencsére ritkán fordul elő, és gyakoriságuk végig stagnáló vagy éppen fogyó tendenciájú (rendre 2—3, 1—2, ill. 0,3—0,4 ezrelék). Az atóniás vérzés és a gyermek-

⁷ Zoltán Imre professzor legfrissebb tájékoztatása szerint napirenden vannak bizonyos ultrahang-vizsgálatok az ilyen anomáliák kialakulásának tisztázására.

ági megbetegedések előfordulási aránya jóval nagyobb (2%, ill. 3% körüli); viszont mindkét szövődmény kb. két évtizedes stagnálás után éppen 1973 óta mutat alacsonyabb gyakoriságot. Külön kell foglalkoznunk a Tauffer-statisztika „szűk medence (téraránytalanság)” című rovatával, melynek adatai a 19. táblázatban találhatók; e rovat ti. nem tesz különbséget az anya medencecsontozatának szűk volta és a magzatkoponya beilleszkedésének más akadályai (pl. túl nagy méretű magzat) között, s emiatt közvetlen statisztikai kiértékelésre alkalmatlan.⁸

A fentiek alapján indokolt, hogy a tárgyalt két legnagyobb eset-számú szövődmenykategória: a *magzatfekvési anomáliák* és a *placenta-komplikációk* adatait együttesen is megvizsgáljuk (22. táblázat). E szerint mindkét szövődmenytípus gyakorisága a negyvenes évek vége óta állandó növekedést mutat s az előbbinek gyakorisága kb. megkétszereződött (2,6—5%), az utóbbié pedig több mint négyszer akkora lett (2—8,6%); következőleg *együttes gyakoriságuk 1978-ban kb. 3-szor akkora volt, mint 1948-ban (4,6—13,6%)*. A főbb szülési szövődmények ilyen rohamos elszaporodása, melyre a (24) tanulmány is utalt, természetesen megkülönböztetett figyelemre tarthat számot; kiemelendő, hogy *az érintett, súlyos egészségkárosodásnak kitett anyák és magzatok száma évenként meghaladja a 20 ezret*.

A vetélések korai szövődményeit összesítve — mint ismeretes — a Tauffer-statisztika „Vetéléssel kapcsolatos megbetegedések” c. rovat (1953—1972), a „művi” és „spontán” kategória szerinti bontásban pedig az Egészségügyi Minisztérium Statisztikai Osztályának egy 1958 óta vezetett nyilvántartása foglalja magában. Az összesített adatokat tartalmazó 23. táblázatból egyrészt kitűnik, hogy a lázas és láztalan szövődmények százalékaránya az abortuszliberalizáció után fokozatosan megváltozott az utóbbiak javára; másrészt az I/16. táblázat felhasználásával kiszámítva az összes korai szövődményeknek az abortuszok teljes számára vonatkoztatott gyakoriságát, arra jutunk, hogy ez az arány 1953-tól 1956-ig gyorsan, utána 1972-ig lassabban csökkent (4,3—1,8%).

A specifikus vetelési adatokra vonatkozó 24. táblázatban az engedélyezett művi abortuszok szövődményszámait a 4 héten belüli újrafelvételt igénylő esetek nélkül értendők; továbbá a spontánként jelentett illegális abortuszok szövődményeit az I/13. táblázatban feltüntetett „perforációs és lázas genitális” esetekkel, a valódi spontán vetélések szövődményeit pedig a spontán kategória egyéb szövődmenyes eseteivel azonosítottuk. Ezek után az I/1., I/21., I/22. táblázatok segítségével azonnal meghatározhatók az említett szövődményekhez tartozó gyakoriságértékek. Mint látjuk, a legális művi vetélések körében a morbiditás átlagosan 2—3-szor kisebb volt, mint a valódi spontán vetéléseknél; másrészt az utóbbiakhoz tartozó meg-

⁸ A rendelkezésre álló szakirodalmi adatok szerint a szűk medence előfordulási aránya a fejlett ipari országokban csökken, ugyanakkor gyakori a túl nagy magzat miatti téraránytalanság. [Vö. (45), 269.]

betegedési arány évről évre jóval alatta maradt a spontánként jelentett illegális abortuszok megfelelő mutatójának.

Végül emlékeztetünk arra, hogy a *méhenkívüli terhesség* (mint gesztációs szövödmény) évenkénti gyakoriságértékeit megadtuk az I/4. táblázatban, a bejelentett szülészeti események alapadatainak regisztrálása során. Eszerint a harmincas években még csak átlagosan 4,7, viszont 1950-ben már 7,2, a hatvanas évek közepén pedig kb. 14 méhenkívüli terhesség jutott ezer szülésre; majd ez az arány a hetvenes évek közepéig mintegy a felére csökkent. Így érthető, hogy korrelációba állítva az ezer szülésre eső méhenkívüli terhességek számát az ezer propagatív korú nőre eső bejelentett vetélések számával az 1931—1939, 1946—1978 évek viszonylatában (vö. I/3. táblázat), ezen adatok sztochasztikus kapcsolatát meglehetősen erősen találjuk. A korrelációs együttható értéke: $r \approx 0,880$.

3. A gesztációs folyamatok letalitása

A gesztációs eredetű halálozások, s ezek közül különösen a vetélések okozta halálesetek vizsgálatára már a tanulmány első részében is szükség volt, hiszen az eltitkolt abortuszok számának megbecslésére szolgáló, ott bevezetett módszer elsősorban a spontán vagy engedélyezés nélküli vetélések halálozási arányának (letalitásának) és a nem abortusz miatti anyai halálozások előfordulási arányának az összehasonlítására épül.

Észre kell azonban vennünk, hogy a terhességgel, szüléssel és gyermekágygal kapcsolatos okok miatt történt halálesetek osztálya meglehetősen tág halálóki kategória. Megemlítjük például, hogy ez a (XI. sorszámú) halálóki csoport a legújabb részletes nemzetközi betegségi és halálóki névjegyzékben 38 tételt foglal magában. Így indokolt, hogy a következőkben mindenekelőtt a *nem abortusz miatti gesztációs halálozások* olyan felosztását kísérelhetjük meg, amely áttekintést ad a legfontosabb idevágó halálók-típusokhoz tartozó esetszámokról, s e típusok relatív súlyáról anélkül, hogy a részletes halálóki névjegyzékben szereplő (önmagukban többnyire ritka) megbetegedéseket külön-külön venné figyelembe.

Ezzel kapcsolatban emlékeztetünk arra, hogy a két világháború között érvényben volt IV. és V. sorszámú nemzetközi halálóki névjegyzékek még csak 150, részben altételekkel ellátott rovatot tartalmaztak, s 1946 óta az Egészségügyi Világszervezet (WHO) által kb. tíz évenként végeztetett revíziók során ezekből alakult ki a ma használt 150 tételes ún. közbülső (vagy „A”) jegyzék, az 50 tételes rövidített (vagy „B”) jegyzék, valamint a 999 halálókot és számos fakultatív altételt felsoroló legbővebb betegségi halálóki jegyzék. A három osztályozás közül az „A” jegyzék nomenklatúráját vesszük át azzal a módosítással, hogy az „egyéb” gesztációs szövödmények közül leválasztjuk az egyik speciális fontosságú (a VI—VII. részletes névjegyzékben 645-ös, a VIII.-ban pedig 631-es sorszámot kapott) tételt: a méhenkívüli terhesség okozta halálozásokat. A harmincas

évek adatainak ilyen jellegű felbontásáról — sajnos — le kell mondanunk, mert a Statisztikai Hivatal akkori (a IV—V. névjegyzék alapján készült) haláloki adatlapjai nem állnak rendelkezésre, s azok tartalma sem a megfelelő Statisztikai Évkönyvek, sem az (1) KSH-kiadvány segítségével nem rekonstruálható.

A fenti szempontok szerint összeállított 25. táblázat mármost öt haláloktípus 1946—1978. évi adatait öleli fel: (I) szepszis a szülés közben és a gyermekágyban; (II) terhességi és gyermekágyi toxikosisok (ideértve az eclampsiát); (III) elvérzés placenta-komplikációk vagy más szülési—gyermekágyi szövődmények következtében; (IV) méhenkívüli terhesség; (V) egyéb, nem abortusszal kapcsolatos anyai halálokok (ideértve például a magzatfekvés rendellenességeket, a téraránytalanságot, a szülési sérüléseket). Mindegyik haláloktípus esetében a meghalt nők száma mellett feltüntetettük ennek az illető év összes nem abortusz miatti anyai halálozásra vonatkozó százalékarányát is; az utóbbi arányok átlaga a kérdéses 33 év viszonylatában rendre: 14,7⁰/₀, 24,4⁰/₀, 22,1⁰/₀, 12,2⁰/₀, 26,6⁰/₀. Az egyes évek halálozási számai természetesen erős sztochasztikus ingadozásokat mutatnak, de hosszabb távon mind az öt halálozási időszak ugyanúgy fogyó tendenciájú, mint az összes anyai halálozásoké.

A 25. táblázat utolsó oszlopában megadtuk a vetélések nélkül tekintett összes gesztációs folyamatok *letalitását* is, 100 000 nem abortusszal zárult terhességre számítva. Mint látható, e letalitásnak népegészségügyünk általános helyzetével összefüggő fogyása az 1946—1953 időszakban történt rohamos javulás után (160,4—64,3) nem egyenletesen, hanem szakaszosan ment végbe: az időnkénti nagyobb arányú csökkenéseket hosszabb-rövidebb stagnáló időszakok követték. (Összehasonlításként megemlítendő az is, hogy a szóban forgó letalitás 1931—39-re vonatkozó átlaga 251,5.) Mindenesetre nagy eredmény, hogy a *nem abortusszal végződött terhességek halálozási aránya a felszabadulás után 1953-ig kb. 60⁰/₀-kal fogyott, az ötvenes évek közepétől a hetvenes évek elejéig kb. megfelelőddött, majd azóta ismét közel 50⁰/₀-kal csökkent, s értéke ma csak kb. egytizede az 1946. évének.*

Kérdezhetjük: van-e a 25. táblázatban regisztrált (I)—(V) halálokok között olyan, amelynek halálozási aránya különösen magas, tehát amely viszonylag nagy súllyal befolyásolja a globális terhességi—szülési—gyermekágyi letalitás értékét. A válasz igenlő: ha külön kiszámítjuk a méhenkívüli terhesség letalitását, majd — a (IV) kategória adatainak elhagyásával — a megfelelő szülési—gyermekágyi letalitást, akkor azt tapasztaljuk, hogy az utóbbi az előbbinek évről évre csak egy kis részét, s az 1946—1978 évek átlagában mindössze kb. 8⁰/₀-át teszi ki. (Vö. 26. táblázat.) A kapott időszakokat egybevetve kimondhatjuk tehát: *a méhenkívüli terhesség a legutóbbi évekig az egyik legnagyobb letalitású gesztációs szövődmény maradt annak ellenére, hogy halálozási aránya a felszabadulás óta gyorsabban fogyott, mint a szülési-gyermekágyi szövődményeké.*

Az utolsó megállapítás bizonyos tekintetben kiegészítésre szorul: a 26. táblázatban a százalékarányokat tartalmazó adatsor első

három számadatának kiugróan kicsi, s a szomszédos letalitási adatsor megfelelő adatainak feltűnően nagy volta bizonyára annak tulajdonítható, hogy a Tauffer-statisztikának a méhen kívüli terhességek számáról közölt adatai az 1946—1948 évek vonatkozásában nem teljesek. (E három évben tehát az ektopiás terhesség letalitásának valószínű értékei kisebbek lehettek a 26. táblázatban találhatóaknál.) Az említett feltevést teljes mértékben alátámaszthatjuk azért, hogy évről évre megvizsgáljuk, hány százalékát tette ki a méhen kívüli terhességek Tauffer-statisztika szerinti száma az összes teherbeesések I/16. táblázatbeli becsült számának. Arra a frappáns eredményre jutunk, hogy a szóban forgó arány 1946-tól 1948-ig 0,2—0,3%, az összes további évekre 0,4—0,5%. (L. a 26. táblázat utolsó oszlopát.) Így csupán az 1946—1948 évekre vonatkozó letalitási értékek nincsenek összhangban az orvosi szakirodalom azon általánosan elfogadott adatával, hogy *a méhen kívüli terhességek gyakorisága az összes terhességekre vonatkoztatva kb. 0,5%.* [Vö. (45), 246.]⁹

Térjünk át most a *vetélésekkel kapcsolatos letalitás* részletes vizsgálatára. Ha az I/1., I/6—I/8. táblázatok felhasználásával — tehát csak az abortuszok nyilvántartott számának figyelembevételével — végezzük a halálozási arányok számítását, akkor a demográfiai szakirodalomból jól ismert kép adódik (vö. 27. táblázat): 1. az *engedélyezett művi vetélések* kategóriájában — e műtétek kis száma miatt — egyáltalán nem regisztráltak halálesetet az ötvenes évek közepéig, a *liberalizáció után* pedig *az eredetileg is csekély letalitás* (6—7 halálozás százezer abortuszra) *tovább csökkent*, szinte a teljes eltűnésig; 2. az „*egyéb*” és az összes vetéléseknek ilyen módon nyert letalitás-értékei irreálisan gyors fogyást mutatnak (kb. 1/8 részükre csökkennek) az 1946—1954 időszakban és 1973 előtt végig irreálisan magas szinten maradnak egyfelől a szülési—gyermekágyi szövődmények, másfelől a legális művi vetélések letalitásához képest. [Vö. (5) és (24), 73—74; (28), 170.]

Ez utóbbi helyzetkép lényegesen módosul, ha a letalitás számításakor tekintetbe vesszük az eltitkolt vetéléseket is, valamint az „*egyéb*” abortuszok osztályában külön választjuk a valódi spontán, ill. a spontánként jelentett illegális vetéléseket az I. rész eredményei alapján (vö. I/16., I/21., I/22. táblázat). Mivel a valódi spontán, ill. az illegális abortuszokkal kapcsolatos halálozások száma a haláloki statisztikából közvetlenül csak 1968-tól kezdve állapítható meg (l. az I/7. táblázatot), és a korábbi évekre vonatkozólag a legális művi vetélések haláleseteitől megtisztított abortuszhalálozási számok csak összevontan állnak rendelkezésre (vö. I/6. és I/8. táblázat), a specifikus letalitás-értékek meghatározásához szükségünk van még valamilyen megállapodásra a valódi spontán vetélések miatti halálozások átlagos arányáról az „*egyéb*” abortuszok haláleseteinek körében. Az alábbiakban azzal a kézenfekvő feltevéssel élünk, hogy ez az arány 1968 előtt trend tekintetében kb. 6% volt. Egyrészt ugyanis az 1968—71 időszakban az I/7. táblázat szerint 55 „*egyéb*” kategóriába eső abortusz halálo-

⁹ Megjegyzendő, hogy ez a gondolatmenet egyúttal az I/16. táblázatban közölt adatok realitását is újabb szempontból dokumentálja.

zás közül pontosan 4 volt spontán eredetű (7,3⁰/₀); másrészt az Egészségügyi Minisztériumnak egy jóval korábbi (az 1957—1958 évekre vonatkozó) felmérése szerint az akkor vizsgált 72 „egyéb” kategóriabeli vetélési halálozásból ugyancsak 4 bizonyult spontán abortuszból származónak (5,6⁰/₀).¹⁰

Ilyen alapon legalább trendesítve meg tudjuk becsülni külön-külön a *valódi spontán*, az *eltitkolt*, valamint az *összes illegális vetélések* letalitását az egész 1931—1978 időszak viszonylatában. A kapott letalitás-értékeket kerekítve tartalmazó 28. táblázat megfelel az előzetes várákozásnak. Eszerint 1. a valódi spontán abortuszok letalitása az ötvenes évek végéig elég gyorsan, azután lassabban fogyott, s értéke 1976—78-ban mindössze kb. 25-öd része volt az 1946—1948 évinek; 2. az eltitkolt abortuszok letalitása 1946-tól 1956-ig magas, 1957 és 1967 között jóval alacsonyabb szinten stagnált, majd az 1967—1978 időszakban kb. 60⁰/₀-kal csökkent, az 1946—1948. évi átlagnak mintegy harmadára; 3. az összes illegális vetélések letalitása hasonlóan alakult, de — érthetően — mindvégig valamivel alatta maradt az eltitkolt abortuszokénak; 4. valamennyi kategóriában 1946—48-ban mintegy 50⁰/₀-os csökkenés mutatkozott a harmincas évek átlagához képest.

Az *összes (legális + illegális) abortuszok*, továbbá az *összes gesztációs folyamatok együttes letalitását* évről évre azonnal ki tudjuk számítani egyfelől az I/5—I/7., másfelől az I/16. táblázatok alapján. A nyert 29. táblázat szerint mindkét letalitás 1931 és 1938 között magas szinten stagnált, majd 1946-ban 35—40⁰/₀-kal fogyott 1939-hez képest. A felszabadulás után 1953-ig a teljes terhességi—szülési—gyermekágyi letalitás rohamosan (kb. a felére), az összes abortuszok letalitása viszont lassabban (mintegy 35⁰/₀-kal) csökkent úgy, hogy az általában alacsonyabb abortuszletalitás 1948 és 1953 között többször erősen megközelítette vagy éppen kissé meghaladta a teljes gesztációs letalitás értékét. Innen kezdve (a vetélések számának gyors emelkedésével párhuzamosan, majd a hatékony fogamzásgátlás elterjedésének idején) az abortuszletalitás fogyása jóval gyorsabbá, a teljes gesztációs letalitásé pedig lassabbá vált; így végül is 1946-tól 1978-ig az *előbbi mintegy harmincad részére, az utóbbi kb. egytizedére csökkent*.

Az eddigiek alapján válaszolni tudunk arra az izgalmas kérdésre, *hogyan alakult Magyarországon az elmúlt évtizedekben a gesztációs folyamatok különböző kategóriáinak letalitása egymáshoz viszonyítva?* Ami a két fő osztályt: a vetélések és az egyéb gesztációs folyamatok letalitását illeti, a 29. és a 25. táblázat összehasonlítása mutatja, hogy az utóbbiak halálozási aránya trend tekintetében mindig az előbbieké felett volt, de az eltérés mértéke lényegesen függött hazánk általános egészségügyi helyzetétől és az abortuszokkal kapcsolatos törvénykezéstől. Amíg ugyanis a harmincas években a (100 000 megfelelő szülészeti eseményre számított) letalitás átlago-

¹⁰ Vö. (11), 118; (28), 167—168.

san kb. 186 volt a vetélések és kb. 251 az egyéb gesztációs folyamatok körében, addig az ötvenes évek elején e letalitások trendje már igen közel került egymáshoz (1952—54-ben 69, ill. 71), hogy aztán az abortuszhelyzet fellazulását követően az eltérés ismét növekedjék, a hatvanas évek végétől kezdve pedig csökkenjen (1967—1969: 8, ill. 38, végül 1976—78: 3, ill. 18). Azt természetesnek kell tartanunk, hogy — az abortuszok körén belül — az eltitkolt vetélések letalitása végig magasan meghaladta a valódi spontán abortuszokét (vö. 28. táblázat); továbbá, hogy az utóbbiak halálozási aránya mindig sokkal kisebb volt, mint a peripartális letalitás (vö. I/5. táblázat). Az viszont csak a terhesgondozás általános helyzetének akkori igen elmaradott voltával, a szülészeti események többségének orvosi segítség nélküli lefolyásával magyarázható, hogy a második világháború előtt és közvetlenül a felszabadulás után az összes anyai halálozás előfordulási aránya még az eltitkolt vetélések letalitását is felülmúlta. (Vö. 28—29. táblázat.) Különben korrelációs számításal is dokumentálhatjuk az összes gesztációs eredetű halálozásoknak — mint halálloki kategóriának — az általános egészségügyi helyzettel való igen erős összefüggését, s innen eredő szoros belső koherenciáját: az anyai halálozások teljes száma és a vetelési halálozások száma közötti korreláció együtthatója a vizsgált 1931—1978 időszak viszonylatában: $r \approx 0,976$.

Befejezésül nem érdektelen összehasonlítanunk az abortuszok és az egyéb gesztációs folyamatok letalitásának a teljes abortusztilalom bevezetése utáni hat évre (1967—1972) vonatkozó romániai adatait a megfelelő magyarországi adatokkal. [Vö. (43).] Mint a 30. táblázatból kitűnik, *Romániában* az említett időszakban a peripartális letalitás csak kevéssel volt nagyobb, mint nálunk (vö. 25. táblázat); ugyanakkor a vetelési letalitás megdöbbentően magas szintet ért el és évről évre jóval több mint tízszerese volt a megfelelő hazai halálozási arálynak (vö. 29. táblázat) — ráadásul növekvő tendenciát mutatott.

4. A magzatok születési súlyának alakulása

Széles körben ismert, hogy Magyarországon az ötvenes évek elejétől 1974-ig állandóan emelkedő irányzatú volt, s így már régóta nemzetközi viszonylatban kiugróan magas szintet ért el a 2500 és 1500 g-nál kisebb súllyal világra jött magzatok — az ún. *kora-születtek*, ill. *immaturusok* — aránya; továbbá, hogy csak 1975 óta mutatkozik kismértékű csökkenés, főleg az utóbbiak vonatkozásában. Egyértelműen bizonyított tény, hogy az említett jelenségek nem korlátozódnak a 2500 g alatti születési súlyú (az újabb szakirodalomban inkább „kis súlyú újszülötteknek” nevezett) magzatokra, hanem érintik az egész újszülött-populációt; a 2500 g feletti súllyal születettek körében ugyanis hasonló irányú átrétegződés ment végbe a nagyobb súlyúak felől a 2500 g és 3000 g közötti magzatcsoport felé.

A folyamatot az utolsó két évtizedben publikációk egész sora tárgyalta [vö. pl. — időrendi sorrendben — (6), (29), (30), (4), (35), (18), (16), (9), (7), (40), (32), (44), (24), (36), (37), (25), (3), (19), (33), (42), (20)], tisztázva annak számos jellegzetességét. Mindmáig viták folynak azonban arról, hogy milyen speciális okok vezettek éppen hazánkban ilyen jelenségek kialakulásához, és mit kellene tenni a súlyos demográfiai — egészségügyi károkkal járó „újszülött-átcsoportosulás” megállítására, ill. visszafordítására.

E tanulmány keretében a koraszüléssel egyrészt mint a kóros terhesség egyik különös jelentőségű fajtájával — tehát mint gesztációs folyamattal — foglalkozunk; hiszen tankönyvi megállapítás, hogy „a koraszülés okai nem különböznek a (spontán) vetelés okaitól vagy nem lényegesen” [(45), 238], s ilyen alapon már az I. rész utolsó fejezetében, a valódi spontán abortuszok számának megbecslése során is szükségünk volt a koraszülött-statisztikára. Másfelől természetesen illetékes idetartozik annak részletes vizsgálata, hogyan kapcsolódott a hazai újszülött-populáció súly szerinti átrétegződésének folyamata azokhoz a mélyreható demográfiai változásokhoz, amelyekről a jelen II. rész első fejezetében volt szó.

Mivel az eddigi kutatások általában viszonylag kis időintervallumra, ill. megfigyelési anyagra vonatkoznak, vagy pedig az eredmények megjelenése óta hosszabb idő telt el, az alábbiakban adandó áttekintés elsősorban az 1970-ben, ill. 1973-ban publikált (35), (24) tanulmányok statisztikai anyagának a szóba jövő legtagabb időközre való kiterjesztését és megfelelő továbbfejlesztését célozza. Látni fogjuk, hogy a témakör több lényeges kérdésével kapcsolatban lehetőség nyílik a továbblépésre, újszerű következtetések levonására.

Mindenekelőtt arra a kérdésre keresünk választ, hogy tulajdonképpen *mikor kezdődött a kis súlyú újszülöttek arányának növekedése Magyarországon?* A Központi Statisztikai Hivatal ilyen jellegű adatgyűjtése tudvalevőleg csak 1950-ben indult meg; a Tauffer-statisztika koraszülött-adatai pedig ugyan már 1931-től kezdve rendelkezésre állnak, de az ismert okok miatt kevésbé pontosak, s mindvégig valamivel kisebbek a megfelelő hivatalos statisztikai adatoknál. Tekintetbe kell vennünk az intézeti szüléseknek az ötvenes évektől kezdve gyorsan növekvő arányát is. Ezért a 31. táblázatban a koraszülöttek Tauffer-statisztika szerinti számát és az összes szülöttekre vonatkozó ezrelékarányát „intézeti—otthoni” bontással együtt egészen 1965-ig összeállítottuk — tehát egy olyan időpontig, amikor már intézetekben folyt le az összes szüléseknek kb. 98%-a. (Vö. 14. táblázat.) Az adatsorok összehasonlítása világosan mutatja a vizsgált folyamat bizonyos sajátosságait: a koraszülések jelentős része — szövődményes esetekről lévén szó — évről évre intézetben folyt le, s ennek következtében az intézeti szülöttek körében magas, az intézetben kívülieknél pedig jóval alacsonyabb szinten stagnáló koraszülött-arány alakult ki. S minthogy a negyvenes évek végétől kezdve a koraszülötteknek egyre nagyobb hányada került szövődmények miatt intézetekbe, ez természetesen együttjárt az összes szülöttekre vonatkozó koraszülött-arány növekedésével. Az a

körülmény, hogy az ötvenes évek végétől külön-külön az „intézeti” és az „otthoni” koraszülött-arány is egyértelműen növekvő irányzatúvá vált, részint egyfajta általános „minőségromlást”, részint (az intézeten kívüliek vonatkozásában) bizonyos „kontraszelekciót” tükröz.¹¹

Ha most a 31. táblázatnak az összes szülöttekre vonatkozó aránysorát az I/20. táblázat megfelelő KSH-adataival vetjük egybe, ezek között meglepően szoros párhuzamosságot találunk: 1950-től kezdve minden évben a Tauffer-statisztika szerinti koraszülött-arányszám majdnem pontosan 1⁰/₀-kal kisebb a hivatalos statisztika szerinti megfelelő aránynál. Ezen az alapon a korábbi évekre extrapolálva feltételezhetjük, hogy az összes szülöttek körében a koraszülöttek aránya a harmincas években 5⁰/₀ és 5,5⁰/₀ között stagnált, majd 1946-ban kb. 6⁰/₀, 1947-ben kb. 5,5⁰/₀, 1948—49-ben kb. 5,7—5,8⁰/₀ volt, amely értékek jól csatlakoznak a következő évek 6—7⁰/₀-os hivatalos adataihoz (I/20. táblázat). Így végül is — nem tekintve a háború utáni kivételes helyzetre utaló 1946. évi magas arányszámot — azt mondhatjuk, hogy a koraszülött-arány növekedése hazánkban minden valószínűség szerint 1948—49-ben indult meg.

Rátérve a kis súlyú élveszülöttek 1950 utáni arányváltozásának vizsgálatára, a 32. táblázatból azonnal láthatjuk, hogy (az 1953 és 1955 közötti rövid stagnálást nem számítva) mind a koraszülöttek, mind az immaturus magzatok aránya az 1950—1974 időszakban állandóan növekedett, mégpedig az előbbi több mint kétszerezésére nőtt (5,5—11,7⁰/₀), az utóbbi közel megháromszorozódott (0,7—2⁰/₀). 1974-től 1978-ig viszont a koraszülöttek arányszáma kb. egytizedével, az immaturusoké mintegy ötödével fogyott: 10,5⁰/₀-ra, ill. 1,6⁰/₀-ra. Az optimális életkilátású (legalább 3 kg-os, de 4,5 kg-nál kisebb súllyal világrajött) élveszülöttek adatai a fentiekkel lényegileg ellentétes képet mutatnak: ezek aránya állandóan csökkent 1954-től 1962-ig (73,8⁰/₀-ról 65,5⁰/₀-ra), hosszú stagnálás után tovább fogyott 1973-ig (64,2⁰/₀-ra), majd innen kezdve kis mértékben nőtt 1978-ig (kb. 66⁰/₀-ra). (Vö. 33. táblázat.)

Indokolt, hogy röviden elemezzük újszülött-populációnk részletes súlycsoportok szerinti megoszlásának újabb alakulását is. Mint a 34. táblázatból kitűnik, az a nagyméretű átrétegeződés az alacsonyabb születési súlykategóriák felé, amelynek lényegét úgy szokás kifejezni, hogy 1950 óta valamennyi 3 kg alatti súlycsoport részaránya erősen megnőtt, a 3 kg felettieké pedig ugyanilyen mértékben fogyott [vö. (35), 196; (24), 86—87] — egészen 1973—74-ig folytatódott. Az aránynövekedés, ill. -fogyás az 1500 g alattiaknál és a 4500 g felettiekénél volt a legnagyobb, de a modus-csoport (3—3,5 kg) kivételével jelentős arányváltozások történtek a többi súlykategóriában is. Annál öröndetesebb, hogy 1974 óta a tendencia mindegyik csoportban megfordult (3 kg alatt csökkenőre, 3 kg felett nő-

¹¹ Ti. ez időpont óta a koraszülések szinte kizárólag csak elmaradott, rossz gazdasági-szociális viszonyok között élő nők esetében folytak le intézeten kívül.

vekvőre), bár a jelenlegi súlystruktúra még távolról sem tekinthető „fiziológiásnak”. [Vö. (35), 207.]

A súlycsoportok szerinti átrétegződés folyamata mintegy sűrítve tükröződik az *élveszülettek átlagos születési súlyának* változásában, melynek adatsora (1951—52 kivételével) ugyancsak 1950-től kezdve ismeretes. A 35. táblázat mutatja, hogy ez az átlag 1950 és 1953 között stagnált, majd gyors fogyásnak indult és 1965-ig kb. 250 grammal (több mint 7⁰/₀-kal) csökkent az 1950. évi közel 3400 grammos átlagsúlyhoz képest. Néhány éves stagnálás után 1970-ben ismét jelentős fogyási hullám kezdődött, *1973—74-es mélyponttal* (kb. 3100 gramm); végül 1974 és 1978 között megfordult a két évtizedes csökkenési tendencia: *mintegy 40 grammos növekedés* történt. [Vö. (24), 93—94.]

Sárkány (35) hívta fel a figyelmet arra, hogy a hatvanas évek folyamán olyan demográfiai torzulások jelentkeztek hazánkban a koraszülött-arány növekedésével kapcsolatban, amelyek lényegesen érintették a *magasabb sorszámú élveszülettek életképességét*, ill. *a szülésre legalkalmasabb korban levő (20—35 éves) nők esélyeit normális fejlettségű magzat kihordására*. Amíg ugyanis régebben — a fiziológiai okokból esendőbb elsőszülöttektől eltekintve — nem azonos sorszámú élveszülettek között alig voltak különbségek koraszülött-gyakoriság tekintetében, továbbá nagyon keveset tértek el egymástól a 20 év feletti anyák koraszülési arányszámai is, addig már a hatvanas évek végén (az összes részarányszámok egyidejű erős emelkedése mellett) e téren viszonylagos előnybe kerültek az első- és másodszülöttek, illetve a 20—24 éves nők.

A mindkét irányban kibővített adatsorokat tartalmazó 36—37. táblázatok alapján pontosabb képet alkothatunk magunknak a szóban forgó változásokról: — (I) 1956-ban a 20 év alatti anyák koraszülött-gyakorisága 11,2⁰/₀, a 20—24 éveseké 7,7⁰/₀, a 25—29 éveseké 6,8⁰/₀, a 30—34 éveseké 6,9⁰/₀, a 35—39 éveseké és legalább 40 éveseké 8,4⁰/₀ volt; 1973-ban viszont a megfelelő arányszámok: 13,3⁰/₀, 10,3⁰/₀, 11,0⁰/₀, 13,5⁰/₀, 16,4⁰/₀, ill. 18,4⁰/₀, majd 1978-ig a 20 év alattiak és 35—39 évesek körében stagnálás, a 20—34 évesek körében 10—15⁰/₀-os fogyás, a legalább 40 éveseknél állandó növekedés következett. — (II) 1953-ban az elsőszülöttek koraszülött-arányszáma 9,4⁰/₀, a másodszülötteké 6,1⁰/₀, a harmadszülötteké 6,2⁰/₀, a negyedszülötteké 6,0⁰/₀, az ötödszülötteké 5,8⁰/₀, az összes többi élveszületté együtt 6,0⁰/₀ volt, amely arányszámok 1954-ben az elsőszülötteket kivéve még kissé fogytak is; ezzel szemben 1974-ben a megfelelő adatok: 10,8⁰/₀, 10,3⁰/₀, 15,5⁰/₀, 19,3⁰/₀, 19,8⁰/₀, 20,7⁰/₀, s 1978-ig az első-, másod-, harmadszülöttek körében 10—15⁰/₀-os csökkenés, a magasabb sorszámúaknál pedig stagnálás állapítható meg.

Összefoglalásként azt mondhatjuk tehát, hogy *az elmúlt negyedszázad alatt újszülött-populációnkban olyan jellegű minőségromlás következett be, amelynek eredményeként a kis súlyú élveszülettek gyakorisága mind a születési sorszámnak, mind (a 20 év-nél idősebb nők szülöttei körében) az anya életkorának rohamosan*

növekvő függvényévé vált; s különösen aggasztóan magas: 14⁰/₀ körüli, ill. 15—20⁰/₀-os szintre emelkedett a 3—4. vagy ennél magasabb születési sorszámú, valamint a 20 év alatti és a 30 év feletti anyáktól származó magzatok koraszülött-frekvenciája. E negatív tendenciákat a népesedéspolitikai kormányhatározatot követő években csak részben sikerült megállítani.

Ami a fent leírt jelenségek lehetséges okait illeti, ezeknek legsebésebb spektrumát Klinger (16) tárta fel, főleg a Központi Statisztikai Hivatal 1968. évi — a szülészeti események 20⁰/₀-ára kiterjedő — reprezentatív adatgyűjtésének anyagára támaszkodva. Bebizonyosodott, hogy a vizsgált 1954—1968 időszak vonatkozásában statisztikailag domináns szerepet kell tulajdonítani a *szülés előtti eredménytelen terhességeknek* (vetéléseknek és halvaszületéseknek), noha számottevőnek mutatkozott a terhességek sorsát befolyásoló egyéb tényezők (a szülő nők egészségi állapota, életmódja, társadalmi—szociális helyzete stb.) együttes hatása is. [Vö. (16), 18—21; továbbá (18).] Ugyanakkor egyértelműen tisztázódott a hagyományos módon végzett terhességmegszakítások koraszülést elősegítő hatásának *aetiológiája* [vö. (4), (7)], melynek lényege: a curettage sok esetben maradandóan károsítja a méhnyak záró rendszerét. Nem érdektelen kiemelni, hogy a statisztikai nyilvántartás további gépesítése folytán 1978-ban minden eddiginél nagyobb méretű adatfelvételre kerülhetett sor a szülési előzmények és a világra jött különböző sorszámú újszülöttek súly szerinti megoszlása közötti összefüggésről; az alábbiakban röviden ezzel foglalkozunk.

A 38. táblázat 120 980 olyan élveszülött születési súly és sorszám szerinti megoszlását tartalmazza, akinél az anya anamnézisében nem szerepelt eredménytelen terhesség; a 39. táblázat pedig 18 629 olyan élveszülött adatait adja meg hasonló felbontásban, akinek anyja egy vagy több előzetes vetélést vallott be. Egybevetve a két táblázatban foglalt arányszámokat a megfelelő 1978. évi országos adatokkal, az eredménytelen terhesség nélküli anyák kis súlyú élveszülötteire vonatkozó globális arányszámokat (2500 g alatt: 80,0⁰/₀₀, 1500 g alatt: 7,9⁰/₀₀), továbbá ezek 1—3. sorszámú szülötteinek súly szerinti megoszlását is igen kedvezőnek találjuk; ellenkező előjelű megállapítást tehetünk a vetélést bevalló anyák szülötteire, akikre az is jellemző, hogy az előzetes abortuszok számának növekedésével ugrásszerűen emelkedik a kis súllyal születés kockázata. A képet kiegészíti a 40. táblázat a 3 kg feletti, ill. alatti súllyal világra jött élveszülöttek ezrelékaránya és az anya által bevallott előzetes szülészeti események közötti kapcsolatról; látható, hogy az anya előzetes abortuszainak számával együtt csökken a 3 kg feletti születés gyakorisága és fokozatosan nő a kis súllyal születés esélye, továbbá, hogy — legalábbis a 2—4. születési sorszámú magzatokra — vetelési előzmény nélküli szülésnél az arányszámok jóval kedvezőbbek, mint a megfelelő abortuszelőzményes kategóriában. Mindez az 1968. évi adatgyűjtés feldolgozásával nyert eredményeknek más oldalról való megerősítését és továbbfejlesztését jelenti.

A fentiek alapján kétségtelen, hogy egyfelől abortuszhelyze-

tünk alakulása, másfelől a kis súlyú magzatok arányának növekedése, ill. újszülött-populációnknak az alacsonyabb születési súlykategóriák felé való átcsoportosulása között szoros kapcsolat áll fenn, ami természetesen egyáltalán nem jelenti azt, hogy az egész „koraszülött-probléma” és az ezzel összefüggő számos negatív jelenség *egyedül* a tömegesen végzett terhességmegszakításoknak volna tulajdonítható. Éppen az utolsó évek tapasztalatai mutatták meg legvilágosabban: bár igen öröndetes, hogy a népesedéspolitikai kormányhatározatot követően, *abortuszhelyzetünk gyökeres megjavításával együtt sikerült megállítani újszülött-populációnk több évtized óta tartó minőségromlásának folyamatát*, a legnehezebb feladat még megoldásra vár. Nevezetesen a koraszülések olyan „egyéb” okainak felderítése és fokozatos kiküszöbölése, melyek miatt a koraszülött-frekvencia mindmáig igen magas, s amelyeket központi intézkedésekkel csak áttételesen, illetve csak kis mértékben lehet befolyásolni. A következőkben kísérletet teszünk arra, hogy megválaszoljunk néhány idevágó kérdést, melyet a korábbi kutatások nyitva hagytak, majd új, kibővített koncepciót dolgozzunk ki a hazánk demográfiai helyzete és újszülött-populációnk súlyviszonyainak változása közötti összefüggésről — a szóba jövő legtagabb időszak: 1946—1978 vonatkozásában.

Először azt kívánjuk megvizsgálni: *kb. mennyi időnek kell eltelnie ahhoz, hogy az abortuszok elterjedtségi fokának viszonylag jelentős megváltozása maximálisan éreztesse hatását a koraszülött-statisztikában?* Ha összehasonlítjuk az összes nyilvántartott vetélések gyakoriságának értékeit (I/3. táblázat) az élveszülöttek koraszülött-arányszámának és átlagos születési súlyának megfelelő adatsorával (32., ill. 35. táblázat), akkor jól látható, hogy az abortusz-frekvencia változását növekedés—fogyás—szélső érték tekintetében a koraszülött-gyakoriság és a születési átlagsúly egyaránt kb. 5 év időeltolódással követi. Kiemelendő például, hogy az ezer propagatív korú nőre eső összes bejelentett vetélések száma 1968—69-ben, az élveszülöttek koraszülött-frekvenciája és átlagos születési súlya 1973—74-ben érte el abszolút szélső értékét. Feltételezhetjük tehát, hogy átlagosan — tömegmértékben — mintegy tíz év alatt „gyűrűzik végig” a propagatív korú nőknek szülés szempontjából tekintetbe veendő részén bármiféle abortuszgyakoriság-módosulás hatása, s hogy az utóbbi kb. a „lefutási időköz” félidejében kulminál.

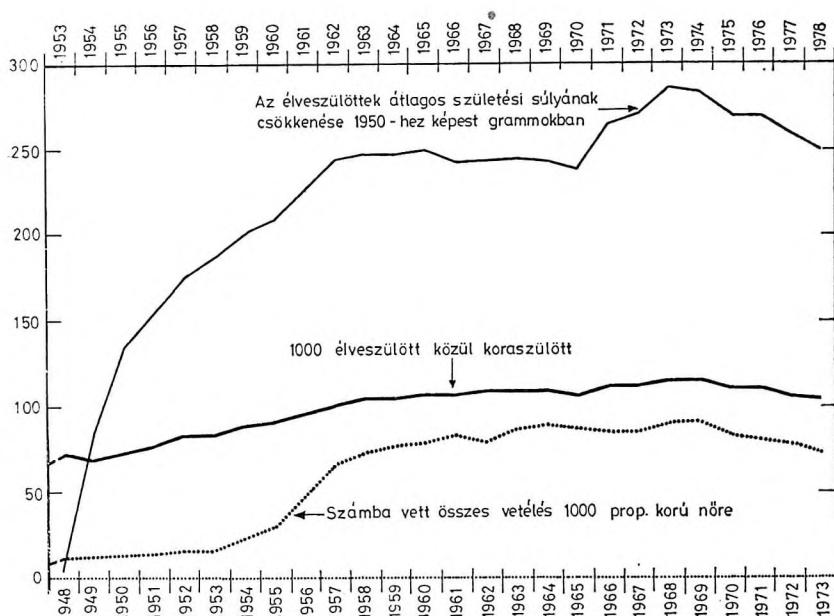
Annak eldöntésére, hogy *a felszabadulás után a legális művi, a spontánként jelentett, az összes nyilvántartott, ill. az összes legális + illegális abortuszok gyakorisági adatsora*¹² *korrelált-e legjobban a kis súlyú élveszülöttek arányszámának adatsorával*, végezzük el a megfelelő korrelációs együtthatók kiszámítását az I/3., I/17. és a 32. táblázat felhasználásával; mégpedig — az öt éves „fáziseltolódás” miatt — a legális művi vetélésekre vonatkozó korreláció eseté-

¹² A vetélési gyakoriságokat 1000 szülőképes korú nőre vonatkoztatjuk.

ben egyfelől az 1954—1973, másfelől az 1959—1978 időközt, a többi három korreláció esetében pedig egyfelől az 1946—1973, másfelől az 1951—1978 időközt véve alapul. A kapott koefficiensek értéke rendre: $r \approx 0,949$; $r \approx 0,094$; $r \approx 0,964$; $r \approx 0,875$. Eszerint a spon-tánként jelentett vetélések adatsora önmagában nem, csak a művi vetélésekkel együtt vizsgálándó; a legális művi, az összes bejelentett, valamint a legális + illegális abortuszok közül pedig (I) a közepső kategóriára vonatkozó korreláció a legerősebb, (II) az utolsóra vonatkozó a leggyengébb. Az (I) megállapítás teljes összhangban van *Klinger* (16), eredményeivel; (II) pedig feltehetőleg azzal magyarázható, hogy az abortuszliberalizáció előtt az illegális terhességmegszakítások nagy többségét olyan nőkön végezték, akik később már nem kívántak szülni, tehát vetéléseik egyáltalán nem befolyásolták a koraszülött-gyakoriságot. [Vö. (6).] Így a továbbiakban az abortuszhelyzet és a koraszülött-frekvencia közötti kapcsolat elemzésénél csak a nyilvántartott vetéléseket vesszük figyelembe.

Kézenfekvő mármost az összes bejelentett vetélések gyakoriságának az 1948—1973 évekhez tartozó értékei, valamint az élveszülöttek koraszülött-arányszámának az 1953—1978 időközre vonatkozó értékei között fennálló erős korrelációt oly módon szemléltetni, hogy a vetelési gyakoriság egy-egy évhez tartozó értékét és a koraszülött-frekvencia 5 évvel későbbi értékét az abszcissza-tengely ugyanazon pontja felett tüntetjük fel, majd a szomszédos ordináták végpontjait egyenesdarabokkal összekötjük. (L. az ábrát.) Az ilyen módon nyert két grafikonhoz indokolt harmadikként hozzácsatolni az élveszülöttek átlagos születési súlyának 1950-hez képest bekövetkezett csökkenését — mint az idő függvényét — ábrázoló törtvonalat (vö. 35. táblázat); annál is inkább, mert az említett *átlagsúly*nak 1955 és 1978 közötti értékei szintén *szoros korrelációt mutatnak a bejelentett vetélések gyakoriságának 5 évvel korábbi értékeivel* ($r \approx -0,928$).

Ha figyelmesen áttekintjük a nyert három törtvonal menetét, azonnal adódnak a következő észrevételek: 1. A születési átlagsúly csökkenésének grafikonja az első években olyan meredek, hogy egyáltalán nem állítható párhuzamba a vetelési gyakoriság növekedésével. A törtvonalnak ez a szakasza feltehetően csupán azt tükrözi, hogy a terhesgondozás bevezetése révén lényegesen csökkent a túlhordott, különösen a 4500 grammnál nagyobb súlyú újszülöttek aránya. (Vö. 34. táblázat.) — 2. A koraszülött-frekvencia grafikonja 1956—57-ig nem mutat hasonlóságot a vetelési gyakoriság grafikonjának megfelelő (1951—52-ig terjedő) darabjához, amelynek emelkedése minimális. — 3. A hatvanas évek közepétől 1970-ig mind a koraszülött-frekvencia, mind a születési átlagsúly-csökkenés grafikonja nagyon ellaposodik, úgyhogy az előbbit az abortuszfrekvencia grafikonja erősen megközelíti. — 4. A hetvenes évek elején mindkét előbb említett grafikon újra gyorsabban emelkedővé, majd 1974 után fogyóvá válik, miközben az abortuszfrekvencia grafikonja távolodik a koraszülött-gyakoriságtól.

I. Vetélési gyakoriság, 1948—1973

Koraszülött-arány és átlagos születési súly, 1953—1978

Частота абортов, 1948—1973 гг.

Удельный вес недоносков и средний вес при рождении, 1953—1978 гг.

Incidence of abortions, 1948—1973

Ratio of premature infants and average birth weight, 1953—1978

Az elmondottak alapján kínálkozik a gondolat, hogy egy olyan, koraszülést elősegítő ok (helyesebben: *okcsoport*) létezését tételezzük fel, amely szorosan összefügg a társadalmunkban a negyvenes évek vége óta bekövetkezett óriási változásokkal — különös tekintettel a nőknek a termelő munkába való tömeges bevonására — és amelynek hatása (az abortuszfrekvencia-változás következményeivel szemben) *azonnal* jelentkezik a koraszülött-statisztikában.¹³ A szóban forgó okcsoport — nevezzük rövidség kedvéért *X faktornak* — létezését elfogadva, a tárgyalt grafikonok menete egységesen és egyszerűen interpretálható: (I) a koraszülött-arány növekedése 1948—49-ben az X faktor miatt kezdődött, s ennek hatása az ötvenes évek közepéig predominált az abortuszgyakoriság növekedésével szemben; (II) innen kezdve kb. tíz évig szuperponálódott az X faktor és a rohamosan romló abortuszhelyzet hatása; (III) a hatvanas évek második felében — a széles körű társadalmi prosperitás időszakában — az X faktor hatása szinte teljesen eltűnt, s csak az 1964-ig tovább növekvő abortuszgyakoriság hatása érvényesült; (IV) a hetvenes években

¹³ Hangsúlyozzuk, hogy hasonló (társadalmi-szociális vonatkozású) koraszülési okokkal a szakirodalom már korábban is foglalkozott. [Vö. pl. (16) és (3).]

több negatív társadalmi jelenség miatt ismét nagyobb lett az X faktor szerepe, s ez a helyzet — az 1968—69-es „abortuszjárvány” hatásával társulva — produkálta a koraszülött-arány 1973—74. évi maximumát; (V) 1975 óta az X faktor hatása még jobban növekedett, de az abortuszhelyzet javulásának súlyát csak fékezhetette, teljesen neutralizálni nem tudta; (VI) a legújabb trendek szerint a közeljövőben az X faktor hatásának fokozódása várható. Az X faktorról kapcsolatos mélyebb vizsgálatok nyilvánvalóan e tanulmány keretein kívül esnek.

Végül ki kell térnünk egy további idevágó, régen nyitott problémára: *hogyan lehet nemcsak országosan, hanem területi egységenként külön-külön is igazolni az abortuszgyakoriság és a koraszülési frekvencia közötti összefüggést?* Mint ismeretes, a hatvanas évek óta több kísérlet történt e kérdésnek ún. *keresztmetszeti elemzéssel* (tehát a területi egységek valamely rövid, közös időközre vonatkozó átlagos adatainak felhasználásával) való tisztázására, de az alapadatok nagyfokú inhomogenitása miatt sikertelenül. [Vö. pl. (3), (42).]

Úgy véljük, hogy az említett célra kizárólag az *idősoros elemzés* alkalmas. A vetélési gyakoriság megváltozása ugyanis — mint láttuk — elég hosszú „átfutási idővel” érezteti hatását a koraszülött-statisztikában, ami azonban csak országos viszonylatban becsülhető kb. 10 évre, külön-külön az egyes területi egységekben lényegesen nagyobb vagy kisebb lehet — a lakosság születésszabályozási magatartását és a reprodukciót érintő egyéb körülményektől függően. Nyilvánvaló például, hogy ha valamely időközben két megye vetélési gyakorisága kb. ugyanannyival növekszik, de az egyikben a vetélésen átesett nők túlnyomó része még a kérdéses évek folyamán szülésre is vállalkozik, a másikban pedig az az általános szokás, hogy csak a reprodukív tevékenység befejezése után szakíttatják meg terhességüket a nők — akkor (ceteris paribus) az előbb említett megyében nagyobb lesz a koraszülött-arányszám növekedése. Így érthető, hogy a koraszülött-frekvencia növekedési gyorsasága tekintetében nagy eltérések állapíthatók meg hazánk egyes területi egységei között (vö. 41—42. táblázat); s természetes, hogy egy adott időpontban *egyedül* a vetélések magasabb vagy alacsonyabb elterjedtségi fokából nem lehet a koraszülött-arányszám szintjére következtetni. Ugyanakkor a vetélések koraszülést elősegítő hatásának ismeretében világos, hogy ahol az abortuszfrekvencia hosszabb időn át nő, ott a koraszülött-arányszámnak is növekednie kell, ami pozitív sztochasztikus kapcsolatnak felel meg.

Valóban: korrelációba állítva az összes bejelentett vetélések gyakoriságát (1950—1973) az élveszülöttekre vonatkozó koraszülött-aránnyal (1955—1978) Pest + Budapest, valamint az ország többi 18 megyéjének viszonylatában, *minden területi egység esetében szignifikáns összefüggést kapunk*. A korrelációs együttható értéke csak két erősen iparosodott megye: Borsod-Abaúj-Zemplén és Győr-Sopron esetében van 0,6 és 0,7 között, nyolc megyére vonatkozólag 0,8 és 0,9 közé esik, kilenc megye esetében pedig a 0,9-et is meghaladja. (Vö. 43. táblázat.)

5. Születés körüli halálozások

A *perinatális halálozások* kategóriájáról, amely tudvalevőleg a terhesség 28. hete után bekövetkezett magzati halálozásokat (halvaszületéseket) és az élveszületés után 0—6 napos korban történt haláleseteket (az ún. korai újszülöttkori halálozásokat) foglalja magába, a szüléset és gyermekgyógyászat már hosszabb ideje megállapította, hogy *a legszorosabb kapcsolatban van a koraszülések gyakoriságával*. [Vö. pl. (35), 190—193; (33), 27.] Hazai viszonylatban ezt világosan dokumentálja már az a tény is, hogy az utolsó két évtizedben az egy héten belül elhalt élveszülöttek között jóval 80% fölé emelkedett a koraszülöttek és 50% fölé az immaturusok részesedése. (L. a 44. táblázatot.) Érthető tehát, hogy a perinatális mortalitás csökkentése hazánkban ugyanúgy évtizedek óta napirenden van, mint a koraszülött-arány javítása, ill. a koraszülöttek megmenetéseért vívott küzdelem. [Vö. pl. (17), (21), (24), (39), (46).]

E fejezetben a (24) tanulmány idevágó főbb eredményeit kiterjesztjük a szóba jövő leghosszabb időszakra, kitérve megyei adatokra is. A születés körüli (perinatális) halálesetek számának és arányának 1931 óta bekövetkezett változását az egy hónapon belüli (újszülöttkori vagy neonatális) halálozás¹⁴ és a teljes — a születés utáni első életévre vonatkozó — csecsemőhalálozás alakulásával összekapcsolva vizsgáljuk. Látni fogjuk, hogy *amíg a késői magzati halandóság és a globális csecsemőhalandóság a szülési—gyermekágyi letalitással és ezen keresztül népegészségügyünk általános fejlettségi szintjével van szoros korrelációban, addig a korai újszülöttkori, a neonatális és a perinatális halálozás gyakoriságát az ötvenes évek eleje óta jórészt az ország abortuszhelyzete határozza meg*.

Tekintsük át mindenekelőtt a *halvaszületések* és a *teljes csecsemőhalálozás* adatait (45. táblázat). Szembetűnő, hogy a halvaszületeknek (késői magzati halottaknak) az összes szülöttekre vonatkozó aránya a harmincas években végig kb. 2,8‰ volt, 1946-tól az ötvenes évek közepéig mintegy 40 százalékkal csökkent (2,6‰-ról 1,6‰-ra); majd további lassú fogyás után 1975-ig kb. megfelelőződött, s jelenleg is 0,8‰ körül stagnál. A teljes csecsemőhalandóságnak — egészségügyünk egyik legfontosabb mutatójának — változása hasonló képet mutat: szégyenletesen magas (120—180‰-es) szinten való stagnálás a felszabadulás előtt, látványos gyors — kb. 50‰-os — javulás 1946 és 1956 között (116,5‰—58,5‰), majd lassabb ütemű fogyás 1975-ig (32,8‰-re) és felgyorsult csökkenés 1978-ig (24,4‰-re). Kétségtelen, hogy az 1973. évi népesedéspolitikai kormányintézkedések egyik legnagyobb vívmánya a *csecsemőhalandóság több mint 1/4-ével való fogyása 1974 óta*, ami viszonylag hosszú stagnáló időszak után következett be. Ugyanakkor észre kell vennünk, hogy *a jelenlegi 20‰ feletti csecsemőhalálozási arányszám még mindig elég magas más fejlett országok csecsemőhalandóságához képest*.

¹⁴ Az újabb szakirodalomban ugyan inkább a négy héten belül (0—27 napos korban történt) haláleseteket azonosítják ezzel a kategóriával, de a vizsgált adatsorok homogenitása érdekében célszerű megmaradnunk a neonatális halálozás régebbi definíciójára. (A különbség természetesen jelentéktelen.)

Mindenesetre kézenfekvő, hogy korrelációba állítsuk a csecsemőhalandóság változását a 100 000 propagatív korú nőre számított peripartális letalitás vagy a teljes anyai halálozási arány alakulásával az egész 1931—1978 időszak vonatkozásában, hiszen az utóbbiak is jellemző paraméterei népegészségügyünk általános fejlődésének. A 25., 29. és 45. táblázatok felhasználásával azt találjuk, hogy a megfelelő korrelációs együtthatók értéke igen közel van 1-hez, nevezetesen $r \approx 0,969$, ill. $r \approx 0,979$. Csaknem ugyanilyen szorosnak adódik a halvaszületési arányszám (vö. 45. táblázat) és a peripartális letalitás közötti sztochasztikus kapcsolat: $r \approx 0,929$.

A korai újszülöttkori, a teljes újszülöttkori (neonatális), valamint a perinatális halálozások számát és arányszámait a 46. táblázatban gyűjtöttük össze. Azonnal látható, hogy mindhárom kategóriában az arányszámok változásának tendenciája elüt a 45. táblázatban foglalt két halandósági adatsorétól: a harmincas évek lényegileg stagnáló irányzatát a felszabadulás után nem követte gyors fogyás, hanem (I) az élveszülöttekre, ill. összes szülöttekre vonatkozó arányszámok kis mértékű fogyása az ötvenes évek végétől 1974-ig teljes stagnálásba csapott át; (II) a teljes csecsemőhalálózásra, ill. a késői magzati + csecsemőhalálózásra vonatkozó arányszámok már 1948—49-től kezdve növekedni kezdtek és kb. 30%-ról, ill. 45%-ról 1974-ig közel 70%-ra, ill. 80—85%-ra emelkedtek; (III) 1974 óta az (I) alatt említett arányszámok jelentősen, a (II) alattiak pedig csekély mértékben fogytak. Nyilvánvaló, hogy a negatív jelenségek oka a koraszülött-gyakoriság 1948—49-ben megindult és 1974-ig tartó növekedése: a perinatális halálozások és a koraszülések közötti (már e fejezet elején hangsúlyozott) összefüggésnek megfelelően újszülött-populációnkban évtizedeken át egyre nőtt az esendő, legfeljebb napokig, hetekig életképes magzatok aránya, és ez a folyamat az 1974-es fordulatig gyakorlatilag lerontotta, s mindmáig részben semlegesíti az egészségügyi fejlődés, a javuló terhes- és csecsemőgondozás hatását.

Az előző fejezet eredményei alapján mármost várható, hogy a 46. táblázat százalékarányokat tartalmazó adatsorai erős korrelációban állnak az abortuszfrekvencia megfelelő értékeivel. Valóban, ha a kimutatott 5 éves időeltolódást figyelembe véve képezzük egyfelől a bejelentett összes vetélések gyakoriságának 1946 és 1973 közötti értékeiből, másfelől a korai újszülöttkori, a neonatális, ill. a perinatális halálozás említett arányszámának 1951 és 1978 közötti értékeiből a megfelelő korrelációs együtthatókat, akkor azt kapjuk, hogy rendre $r \approx 0,952$; $r \approx 0,951$; $r \approx 0,952$. Kimondhatjuk tehát: az ötvenes évek elejétől kezdve az egy héten és egy hónapon belüli csecsemőhalandóság, valamint a perinatális halálozási arány egyaránt szignifikáns módon függ abortuszhelyzetünk alakulásától.

Tekintettel az endogén (veleszületett) halálokok különleges szerepére a perinatális halálozásban [vö. pl. (39), 494—497; (35), 197—200; (24), 101—103], a következőkben az ezeket tartalmazó XIV. és XV. halálloki csoport adataival foglalkozunk; az előbbi a veleszületett fejlődési rendellenességekre, az utóbbi az újszülöttkor bizonyos

*speciális betegségeire*¹⁵ vonatkozik. A megfelelő halálozási számokat és az ezekhez tartozó arányszámokat a 47. táblázatban foglaltuk össze, mégpedig a teljes 1931—1978 időköz viszonylatában. (Megjegyzendő, hogy a XV. haláloki csoport kizárólag, a XIV. pedig túlnyomórészt újszülöttkorban meghalt csecsemők adatait öleli fel.) Ami a fejlődési anomáliákat illeti, az ilyen okból elhaltak száma az utolsó fél évszázad alatt sohasem volt nagy: ritkán érte el egy-egy évben az ezret. Mégis hangsúlyozandó, hogy a szóban forgó haláleseteknek az összes élveszülöttekre vonatkozó aránya a felszabadulás előtti kb. 2‰-ról 1954-ig kb. 6‰-re növekedett, majd 1970-ig 6—7‰-es szinten stagnált, végül 1978-ig kb. 1 ezrelékkal fogyott. Más a helyzet a XV. haláloki kategóriával kapcsolatban, amelynek esetei kezdettől fogva a teljes csecsemőhalálozásnak lényeges részét (ez pl. a felszabadulás előtt átlagosan évi 10 000 csecsemő halottat jelent) tették ki, sőt a hatvanas évek eleje óta ide volt sorolható az összes csecsemőhalálozások 50—60%-a. Kiemeljük, hogy „az újszülöttkor bizonyos betegségei” miatti halálozásoknak az összes élveszülöttekre vonatkozó számaránya globálisan mindvégig fogyó vagy stagnáló irányzatú volt: a kezdeti 5—6‰-ról az ötvenes évek elejéig mintegy 2,5‰-ra, majd hosszú stagnálás után 1974-től 1978-ig 2,3‰-ról 1,4‰-ra csökkent.¹⁶

Annál figyelemre méltóbb, hogy a XV. haláloki csoportba tartozó 10—12 megbetegedés között található három olyan, amely együttesen a többivel ellentétes gyakorisági tendenciát mutatott 1974-ig, s ráadásul évtizedek óta a XV. csoport haláleseteinek túlnyomó részét képviseli: (I) az *éretlenség* (koraszülöttség), (II) a *születési trauma*, továbbá (III) az *újszülöttkori légzészavar* (asphyxia és atelectasia, azaz születés utáni légzésiány és tüdőlégtelenség). Ezeknek adatai 1931-től 1978-ig a 48. táblázat foglalja magában.¹⁷ Aligha tekinthetjük véletlennek, hogy mindhárom halálok gyakorisága az 1948—50 időszakban kezdett egyértelműen növekedni, tehát éppen akkor, amikor a koraszülött-frekvencia emelkedése is megindult. A növekedés (II) és (III) esetében a hetvenes évek elejéig igen erőteljesen folytatódott: kb. 2‰-ról 12‰-re, ill. 0,5‰-ról közel 11‰-re. S bár (I) esetében később lassú fogyás következett be [nyilván az „éretlenség” fogalmának lazasága miatt már az ötvenes évektől kezdve egyre több „átsorolás” történhetett (II)-be, ill. (III)-ba], az (I)—(III) *halálokok együttes gyakorisága mintegy 50%-kal nőtt 1948-tól az ötvenes évek végéig* (13‰-ról 18—20‰-re), ezen a szinten stagnált 1974-

¹⁵ E csoport elnevezése a legújabb részletes betegségi és haláloki névjegyzékben így módosult: „A perinatális mortalitás és morbiditás bizonyos okai.”

¹⁶ A népesedéspolitikai kormányhatározat végrehajtása során az újszülöttek intenzív ellátása érdekében 9 úgynevezett Neonatális Intenzív Centrumot (NIC) hoztak létre, amelyek mindegyike korszerű felszereléssel és jól képzett szak személyzettel az Országos Csecsemő- és Gyermekegészségügyi Intézet irányelvei alapján működik.

¹⁷ Megemlítjük, hogy az 1968-ig érvényes nomenklátúra szerint a (II) halálok a „koponyán belüli és gerincsérülés szüléskor” és az „egyéb szülési sérülés” c. tételek összestése; 1969-től kezdve pedig (I) jelentése: „éretlenség k. m. n.” + „lepény és köldökzsinór állapotok”, (II)-é: „nehéz szülés szülési sérüléssel” + „szülési sérülés az ok említése nélkül”, végül (III)-é: „máshová nem osztályozható anoxiás és hypoxiás állapotok”.

ig és csak az 1974—1978 időközben süllyedt ismét kb. 12⁰/₀₀-re. Ugyanakkor kiemelendő, hogy a szóban forgó halálokok együttes súlya az újszülött-halálozásban gyorsan növekszik: az (I)—(III) miatti halálesetek a harmincas években és közvetlenül a felszabadulás után még csak mintegy ötödrészét, a hatvanas évek elején már kb. 3/4-ét, 1970 körül pedig kb. 90⁰/₀-át tették ki a XV. kategóriába eső halálozások teljes számának.

A fentiek alapján indokolt, hogy a korai újszülöttkori, valamint a perinatális halálozásnak az abortuszhelyzettel való kapcsolatát — a koraszülött-frekvenciához hasonlóan — területi egységenként is megvizsgáljuk. Ebből a célból a 49. és 50. táblázatban összeállítottuk az említett halálozási számoknak a teljes csecsemőhalálozásra, ill. a későbbi magzati + csecsemőhalálozásra vonatkozó százalékarányát megyei bontásban, mindazokra az évekre, amelyekre ezek az adatok a KSH-nyilvántartásban rendelkezésre állnak (1955—1957 és 1960—1978). Kiszámítva mármint a 49. és az 50. táblázat egy-egy megyére vonatkozó idősorához és a bejelentett vetélések gyakoriságának öt évvel korábbi értékeiből képezett megfelelő idősorhoz tartozó korrelációs együtthatót, az 51. és az 52. táblázatban felsorolt számadatokat kapjuk. Eszerint az *elmúlt három évtizedben a korai újszülöttkori, valamint a születés körüli halálozás összefüggése az abortuszgyakoriság változásával megyénként is igen erős volt*: a korreláció együtthatója nyolc megye esetében meghaladja a 0,9-et, további tíz megye esetében 0,8 és 0,9 közé esik és csak egyetlen megye: Borsod-Abaúj-Zemplén esetében van kevéssel 0,8 alatt.

IRODALOM

1. Dr. Acsádi György—Dr. Klínger András—Dr. Szabady Egon: Magyarország népesedése a két világháború között. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest, 1965.
2. Dr. Acsádi György—Dr. Klínger András—Dr. Szabady Egon: Családtervezés Magyarországon. (Az 1966. évi termékenységi és családtervezési vizsgálat [„TCS”] fontosabb adatai.) Népeségtudományi Kutató Intézet Közleményei, Budapest, 1970.
3. Dr. Andorka Rudolf—Cseh-Szombathy László—Dr. Vukovich György: Módszertani megjegyzések az abortusz hatásainak vizsgálatához. Demográfia, 17 (1974), 63—73.
4. A. Arvay—M. Görgey—L. Kapusi: La relation entre les avortements (interruption de la grossesse) et les accouchements prématurés. Rev. Franç. Gynéc. 62 (1967), 81—86.
5. Dr. Barsy Gyula—Dr. Miltényi Károly: A művi vetélések kérdése az 1957. évi adatok tükrében. Demográfia 1 (1958), 226—248.
6. Dr. Barsy Gyula—Dr. Sárkány Jenő: A művi vetélések hatása a születési mozgalomra és a csecsemőhalandóságra. Demográfia 6 (1963), 427—467.
7. Dr. Boqnár Zoltán—Dr. Czeizel Endre: Az ismert kórokok részesedése a kis súlyú újszülöttek (koraszülöttek) aetiológiájában. Orvosképzés 46 (1971), 231—240.
8. A. Cernoch: Experiences in Czechoslovakia with the effects and consequences of legalized artificial termination of pregnancy. Proc. World Population Conference in Belgrade, 1965. (UN edition, New York 1967). Vol. II. 314.
9. Dr. Czeizel Endre—Dr. Boqnár Zoltán—Tusnádny Gábor—Dr. Révész Pál: A születési súly és a kis súlyú újszülöttek (koraszülöttek) gyakoriságának alakulása hazánkban. Orvosi Hetilap 111 (1970), 145—151.
10. Dr. Dánvi Dezső: Népesedéspolitikánk és a születések. Demográfia 7 (1964), 429—441.
11. I. Hirschler: Die Abortsituation in der Volksrepublik Ungarn. In: „Internationale Abortsituation, Abortbekämpfung, Antikonzeption”, Leipzig, 1961. 114—122.
12. Dr. Klínger András: Magyarország népmozgalma a legutolsó években. Demográfia 1 (1958), 95—108.
13. Dr. Klínger András: Az abortuszok demográfiai vonatkozásai. Demográfia 12 (1969), 479—491.
14. Dr. Klínger András: A termékenységet befolyásoló biológiai tényezők. Demográfia 13 (1970), 394—412.

15. Dr. Klinger András: A vetélések adatai. KSH-kiadvány, Budapest, 1970.
16. Dr. Klinger András: A koraszülöttek adatai. KSH-kiadvány, Budapest, 1970.
17. Dr. Klinger András: Perinatális halálozás. KSH-kiadvány, Budapest, 1972.
18. Dr. Kubányi Iván: Megjegyzések a fővárosi koraszülött-gyakoriság kérdéséhez, és néhány megállapítás, illetve hipotézis a koraszülöttekre vezető okok egymányikének szerepéről. Az Egészségügyi Minisztérium kiadványa, Budapest, 1970.
19. Dr. Lampé László: A koraszülés megelőzésének lehetősége. Megjelent a DOTE Női Klinikájának „A koraszüléshez vezető kóros méhműködés jelentősége szülészeti és gyermekgyógyászati gyakorlatunkban” c. kiadványában, 1975, 73–79.
20. Dr. Lampé László: Az első terhesség. Orvosi Hetilap, 119 (1978), 1329–1338.
21. Dr. Lampé László—Dr. Batár István—Dr. Szeverényi Mihály—Dr. Csécsi Károly: Összefüggések a szülő nő életkora, a szülések száma és a perinatális magzati halálozás között. Orvosi Hetilap, 121 (1980), 2313–2314.
22. K.-H. Mehlán: Internationale Abortsituation, Abortbekämpfung, Antikonzeption. Leipzig, 1961.
23. K.-H. Mehlán: Die Abortsituation im Weltmassstab. In: „Arzt und Familienplanung”, Berlin, 1968, 69–99.
24. Dr. Mikolás Miklós: Az abortuszlegalizáció népegészségügyi hatása és egyes társadalmi kísérőjelenségei Magyarországon. Demográfia 16 (1973), 70–113.
25. Dr. Mikolás Miklós: Egyes gesztációs folyamatokkal kapcsolatos matematikai statisztikai vizsgálatok metodikájáról. Demográfia 17 (1974), 206–212.
26. Dr. Mikolás Miklós: A család a társadalmi fejlődés sodrában. (Matematikai statisztikai tanulmány.) HNOT-kiadvány, Budapest, 1976, 1–40.
27. Dr. Mikolás Miklós: Korrelációs kapcsolatok egzakt matematikai tartalma és a lineáris vagy nem lineáris regresszió. „A magyar statisztikai felsőoktatás kétszáz éve” c. konferencia kiadványa, Budapest, 1979, 406–413.
28. Dr. Mikolás Miklós: Gesztációs folyamatokra vonatkozó matematikai statisztikai vizsgálatok (Magyarország, 1931–1978); I. rész: módszertani eredmények. Demográfia 23 (1980), 163–207.
29. Dr. Miltényi Károly: A művi vetélések hatásainak kérdéséhez. Demográfia 7 (1964), 73–87.
30. Dr. Miltényi Károly: A művi vetélések demográfiai jelentősége. Demográfia 7 (1964), 419–428.
31. Dr. Miltényi Károly: A művi vetélések hatása a termékenységre. Demográfia 13 (1970), 413–420.
32. Dr. Pál Kálmán: A koraszülést befolyásoló néhány tényező. Demográfia 14 (1971), 53–58.
33. Dr. Pohánka Ödön: A koraszülés epidemiológiája. Megjelent a DOTE Női Klinikájának „A koraszüléshez vezető kóros méhműködés jelentősége szülészeti és gyermekgyógyászati gyakorlatunkban” c. kiadványában, 1975, 27–46.
34. M. Potts: Legal abortion in Eastern Europe. The Eugenics Review 59 (1967), 232–250.
35. Dr. Sárkány Jenő: Az újszülött-halálozás néhány aspektusáról. Demográfia 13 (1970), 184–211.
36. Dr. Sárkány Jenő—Dr. Kubányi Iván: A csecsemőhalálozás epidemiológiai vonatkozásai. Megjelent az Orvostovábbképző Intézet „A kronikus nem fertőző betegségek epidemiológiája” (I–II. kötet) c. kiadványában, Budapest, 1973, 175–210.
37. E. Sárkány—I. Kubányi: The definition and the importance of the maturity of newborn infants. La Santé Publique 1974, 299–308.
38. Dr. Szabady Egon: Magyarország népesedése a felszabadulás óta eltelt húsz évben. Demográfia 7 (1964), 7–19.
39. Dr. Szabady Egon: A csecsemőhalandóságot befolyásoló biológiai, társadalmi tényezők Magyarországon. Demográfia 12 (1969), 492–499.
40. Dr. Szabady Egon: A koraszülöttek arányának időbeli, nemzetközi és társadalmi rétegek szerinti összehasonlítása. Demográfia 14 (1971), 45–52.
41. Dr. Szabady Egon—Dr. Acsádi György—Dr. Andorka Rudolf—Cseh-Szombathy László—Dr. Vukovich György: Népesedési helyzetünk néhány tanulsága. Demográfia 11 (1968), 476–505.
42. Dr. Szakolczai György: Az abortuszlegalizáció hatásai: módszertani problémák. Demográfia 19 (1976), 55–69.
43. M. S. Teitelbaum: Fertility effects of the abolition of legal abortion in Romania. Population Studies 17 (1972), 405–417.
44. Dr. Várbiro Bela—Dr. Brella István—Dr. Farkas Gábor—Dr. Mohay András: Adatok a koraszülöttség egészségügyi és társadalmi hatásaihoz. Orvosi Hetilap 112 (1971), 2069–2076.
45. Dr. Zoltán Imre: Szülészeti. Medicina, Budapest, 1978.
46. Megyék és megyei jogú városok csecsemőhalálozása. Az Egészségügyi Minisztérium Neonatológiai Bizottságának kiadványa, Budapest, 1970.
47. Szülészeti rendtartás statisztikájának adatai („Taufers-statisztika”); I. kötet: 1931–1958, II. kötet: 1946–1963, III. kötet: 1946–1968, IV. kötet: 1931–1973. Az Egészségügyi Minisztérium kiadványsorozata, Budapest, 1959, 1965, 1970, illetve 1975.

1. A születésszabályozási magatartás változásának néhány jellemzője.
Magyarország, 1881—1978

Некоторые характеристики изменения отношения
к регулированию рождаемости.
Венгрия, 1881—1978 гг.

Some characteristics of the change in birth control attitude.
Hungary, 1881—1978

Év	A természetes fertilitás alapján várható száz terhesség közül		
	szüléssel végződött	a 28. hét előtt megszakadt (vetéléssel ért véget)	fogamzásgátlás miatt nem következett be
1881—90 átlag	80	19	1
1931—39 átlag	37	22	41
1946	31	27	42
1947	35	23	42
1948	35	23	42
1949	35	22	43
1950	36	21	43
1951	35	19	46
1952	34	22	44
1953	38	18	44
1954	40	18	42
1955	38	25	37
1956	35	34	31
1957	31	37	32
1958	29	42	29
1959	28	41	31
1960	27	41	32
1961	26	42	32
1962	24	42	34
1963	24	42	34
1964	24	43	33
1965	24	43	33
1966	25	43	32
1967	26	42	32
1968	27	43	30
1969	26	44	30
1970	26	40	34
1971	26	38	36
1972	26	37	37
1973	27	35	38
1974	32	23	45
1975	33	23	44
1976	32	22	46
1977	31	20	49
1978	29	19	52

2. A hatékony fogamzásgátlási módszerek elterjedése Magyarországon,
1967—1978

Распространение эффективных противозачаточных методов в Венгрии,
1967—1978 гг.

Spreading of efficacious contraceptive methods in Hungary, 1967—1978

Időköz		A fogamzásgátló tabletták gyógyszertári forgalmának havi átlaga (ezer csomagban)	A fogamzásgátló tablettákat szedő 17—49 éves nők becsült százalékaránya	Intrauterin pesszáriummal védekező prop. korú nők százalékaránya
1967	júl.—dec.	10,2	...	...
1968	{ jan.—jún. júl.—dec.	{ 25,8 46,7 }	1,4	...
1969	{ jan.—jún. júl.—dec.	{ 70,5 107,2 }	3,5	...
1970	{ jan.—jún. júl.—dec.	{ 138,4 160,4 }	6,0	...
1971	{ jan.—jún. júl.—dec.	{ 178,1 208,4 }	7,7	...
1972	{ jan.—jún. júl.—dec.	{ 219,9 237,0 }	9,1	...
1973	{ jan.—szept. okt.—dec.	{ 242,4 393,7 }	11,1	...
1974	{ jan.—jún. júl.—dec.	{ 361,7 393,2 }	14,9	1,4
1975	{ jan.—jún. júl.—dec.	{ 425,1 462,2 }	17,6	1,3
1976	{ jan.—jún. júl.—dec.	{ 486,6 518,8 }	19,9	2,1
1977	{ jan.—jún. júl.—dec.	{ 563,4 }	22,5	2,1
1978	{ jan.—jún. júl.—dec.	{ 629,6 }	25,0	2,1

3. A bejelentett terhességmegszakítások alakulása korcsoportok szerint.
 Magyarország, 1957—1978
 Динамика заявленных прерываний беременности по возрастным группам.
 Венгрия, 1957—1978 гг.
 Reported interruptions of pregnancy by age-groups.
 Hungary, 1957—1978

Év	—19		20—24		25—29		30—34		35—39		40—		Összesen	
	szám	%	szám	%	szám	%	szám	%	szám	%	szám	%	szám	%
1957	5 446	4,4	27 121	22,0	35 905	29,1	30 381	24,6	19 237	15,6	5 293	4,3	123 383	100
1958	7 407	5,0	31 899	21,9	43 010	29,5	35 242	24,2	22 101	15,2	5 919	4,1	145 578	100
1959	7 871	5,1	34 195	22,4	45 223	29,7	36 061	23,7	23 012	15,1	6 042	3,9	152 404	100
1960	8 370	5,2	35 937	22,1	46 154	28,5	39 134	24,1	25 137	15,5	7 428	4,6	162 160	100
1961	9 870	5,8	40 077	23,6	48 364	28,5	39 478	23,2	24 499	14,4	7 704	4,5	169 992	100
1962	11 029	6,7	37 388	22,9	44 752	27,3	38 866	23,8	23 736	14,5	7 885	4,8	163 656	100
1963	10 593	6,0	43 397	25,0	48 441	27,9	40 625	23,4	22 600	13,0	8 179	4,7	173 835	100
1964	12 237	6,6	44 676	24,2	50 461	27,4	42 994	23,3	25 181	13,7	8 818	4,8	184 367	100
1965	12 479	6,8	42 662	23,7	48 875	27,1	41 025	22,8	25 930	14,4	9 298	5,1	180 269	100
1966	14 320	7,7	46 364	24,8	50 922	27,3	41 446	22,2	25 160	13,5	8 561	4,5	186 773	100
1967	13 860	7,4	47 379	25,3	51 094	27,2	41 214	22,0	25 726	13,7	8 254	4,4	187 527	100
1968	14 657	7,3	52 197	26,0	55 933	27,8	42 072	20,9	26 923	13,4	9 314	4,6	201 096	100
1969	17 160	8,3	52 708	25,5	57 536	27,8	42 962	20,8	27 327	13,2	9 124	4,4	206 817	100
1970	18 280	9,5	47 431	24,7	51 990	27,0	39 690	20,7	25 789	13,4	9 103	4,7	192 283	100
1971	16 703	8,9	47 618	25,4	45 572	24,3	37 644	20,1	26 128	13,9	13 760	7,4	187 425	100
1972	25 197	14,0	46 877	26,2	40 802	22,8	33 263	18,6	22 033	12,3	10 863	6,1	179 035	100
1973	16 894	10,0	41 706	24,6	39 390	23,2	33 980	20,0	23 696	14,0	13 984	8,2	169 650	100
1974	11 072	10,9	23 003	22,5	20 762	20,4	20 260	19,9	17 257	16,9	9 668	9,4	102 022	100
1975	10 246	10,6	22 551	23,5	20 170	21,0	18 879	19,6	16 265	16,9	8 101	8,4	96 212	100
1976	9 615	10,2	22 125	23,4	20 241	21,4	18 136	19,1	15 556	16,4	9 047	9,5	94 720	100
1977	9 503	10,7	20 753	23,3	19 772	22,2	17 219	19,3	14 710	16,5	7 139	8,0	89 096	100
1978	8 898	10,7	18 204	21,8	18 879	22,6	16 570	19,8	13 739	16,4	7 255	8,7	83 545	100

4. Bejelentett művi vetélések az élveszületések százalékában, területi egységenként.

Magyarország, 1956—1978

Заявленные искусственные аборты в процентах к живорождениям по территориальным единицам.

Венгрия, 1956—1978 гг.

Reported induced abortions as per cent of live births by regional units.

Hungary, 1956—1978

Év	Baranya	Bács-Kiskun	Békés	Borsod-Abaúj-Zemplén	Csongrád	Fejér	Győr-Sopron	Hajdú-Bihar	Heves	Komárom	Nógrád	Pest + Budapest	Somogy	Szabolcs-Szatmár	Szolnok	Tolna	Vas	Veszprém	Zala	Ország
1956	21,0	28,4	28,0	32,4	39,1	33,1	21,6	25,1	27,3	26,7	36,9	114,3	31,0	14,2	31,1	26,2	26,4	26,0	18,9	42,8
1957	21,4	58,5	69,9	66,6	84,0	48,8	46,0	40,9	61,5	60,0	74,1	167,9	61,6	30,0	70,6	48,7	51,9	43,5	41,3	73,7
1958	44,3	75,7	99,8	79,5	103,6	70,4	48,7	59,8	82,5	90,9	96,2	180,8	75,5	43,2	92,3	80,9	56,5	64,4	58,5	91,9
1959	52,8	80,3	113,3	83,9	124,5	72,2	57,2	66,6	87,6	105,0	103,6	191,6	79,2	51,2	112,8	95,2	70,1	70,6	65,6	100,8
1960	66,7	95,3	123,3	91,1	138,8	73,1	63,7	75,4	101,8	116,6	106,7	208,2	92,1	56,8	115,1	100,3	74,3	75,3	69,5	110,7
1961	78,7	107,3	136,1	101,3	153,4	87,9	71,3	75,7	103,8	132,5	123,0	216,6	109,4	64,0	128,3	116,0	76,2	75,2	86,3	121,1
1962	97,9	106,4	136,3	98,4	151,7	93,8	76,4	83,1	109,3	126,3	136,4	221,8	112,7	64,3	141,2	123,5	74,4	79,0	97,9	125,8
1963	102,1	121,6	155,2	108,7	167,8	98,2	77,7	97,1	113,5	130,0	138,2	214,3	111,9	70,8	143,7	128,3	79,3	81,7	97,7	131,4
1964	113,2	128,3	168,0	116,2	172,2	105,7	80,1	108,5	127,7	140,9	160,4	221,1	117,5	77,5	151,0	122,4	84,4	87,0	94,9	139,5
1965	120,5	121,9	156,2	107,3	157,2	101,5	76,7	113,8	128,9	140,4	150,6	210,1	121,7	75,0	149,6	121,8	81,6	86,4	90,2	135,5
1966	126,8	123,7	163,1	104,1	170,9	99,6	75,1	117,3	124,9	142,0	138,8	205,1	205,4	70,0	143,1	124,7	77,6	82,9	95,6	134,9
1967	119,6	121,4	160,5	94,9	164,5	93,1	72,8	107,8	123,9	130,0	127,6	182,9	118,6	67,1	137,4	116,9	76,6	79,5	87,5	126,0
1968	124,8	125,3	158,1	97,3	162,7	96,6	77,3	116,7	143,8	138,5	146,8	180,7	128,6	74,8	137,2	124,3	83,4	87,5	89,9	130,2
1969	122,2	123,3	164,0	99,7	170,4	87,3	81,0	124,6	158,2	146,9	148,4	184,2	130,6	80,6	141,3	130,9	82,2	94,2	96,4	134,0
1970	117,4	121,2	155,8	88,9	151,9	86,6	81,3	119,1	139,0	139,1	145,4	168,9	137,9	83,2	128,6	135,4	78,4	91,0	94,3	126,7
1971	120,2	119,3	151,5	89,6	142,9	83,3	86,5	120,4	136,4	133,4	145,3	167,0	134,1	78,6	124,3	130,8	78,6	87,0	93,9	124,4
1972	114,7	118,8	144,0	86,3	131,4	76,4	83,0	110,2	132,9	121,8	133,8	141,3	132,6	79,9	125,2	114,3	82,7	82,8	93,9	116,8
1973	109,5	104,0	132,8	80,5	110,9	73,5	73,5	98,1	129,9	111,9	125,7	134,3	123,5	75,9	113,1	104,9	75,6	82,1	85,6	108,6
1974	60,1	52,1	60,7	36,9	55,2	39,4	42,8	51,2	51,7	48,7	60,7	71,3	63,3	35,8	55,1	45,3	35,8	44,1	44,9	54,8
1975	57,4	50,7	55,6	34,8	46,7	36,0	37,9	46,1	52,1	46,0	57,7	62,4	59,1	33,8	49,0	44,2	33,5	41,1	40,7	49,5
1976	58,4	52,7	57,5	36,3	49,0	34,9	40,1	45,3	50,4	46,1	56,7	63,3	58,9	32,8	49,9	47,0	33,7	44,1	44,2	51,1
1977	57,3	52,5	60,5	33,0	49,6	35,5	39,8	43,6	51,7	43,9	55,5	65,7	59,6	31,3	48,5	45,4	33,9	44,3	40,7	50,2
1978	52,4	52,1	55,0	32,4	48,0	34,9	43,1	42,6	53,6	44,0	58,2	64,2	56,9	31,4	47,8	41,7	32,0	47,0	40,6	49,7

5. 20 év alatti nők bejelentett művi vetélései ugyanezen korcsoport élveszületéseinek százalékában, területi egységenként.
Magyarország, 1961—1978

Заявленные искусственные абортс женщин в возрасте ниже 20 лет
в процентах к живорождениям той-же самой возрастной группы
по территориальным единицам.
Венгрия, 1961—1978 гг.

Reported induced abortions of females under 20 years as per cent
of live births of the same age-group by regional units.
Hungary, 1961—1978

Év	Baranya	Bács-Kiskun	Békés	Borsod-Abaúj- Zemplén	Csongrád	Fejér	Győr-Sopron	Hajdú-Bihar	Heves	Komárom	Nógrád	Pest + Budapest	Somogy	Szabolcs- Szatmár	Szolnok	Tolna	Vas	Veszprém	Zala	Ország
1961	18,2	33,8	58,0	39,3	74,8	28,3	37,2	19,0	43,4	52,8	88,4	113,0	29,9	17,2	37,6	29,4	34,4	20,8	17,8	51,0
1962	31,3	42,1	64,0	32,9	53,5	35,7	56,4	26,2	61,4	31,9	95,9	154,3	24,8	17,8	48,9	29,6	46,2	23,3	75,9	63,6
1963	34,5	45,1	73,3	64,9	72,3	45,9	76,7	30,1	79,0	52,6	76,1	116,9	28,0	22,1	56,8	31,2	38,3	46,8	60,2	64,4
1964	35,3	53,0	104,4	46,0	88,4	48,1	46,9	42,8	116,6	46,8	106,0	147,7	25,4	27,9	67,4	26,8	70,1	70,5	62,3	75,8
1965	41,2	66,9	71,1	44,3	71,6	55,3	44,9	40,8	104,9	56,0	69,5	160,9	32,0	27,8	48,5	32,0	59,3	46,3	51,0	75,1
1966	41,7	47,6	78,7	40,1	71,9	52,1	51,2	41,9	41,6	49,3	79,1	180,7	35,6	23,4	44,4	40,1	54,6	45,9	27,3	75,2
1967	45,2	49,4	79,6	37,9	81,5	38,3	49,3	43,4	48,3	49,9	37,3	139,8	36,9	24,0	44,5	30,5	41,5	32,5	27,6	65,4
1968	31,2	61,7	63,2	38,3	71,6	48,8	48,8	45,5	64,5	51,0	46,1	136,7	42,8	27,7	44,4	37,1	66,8	38,5	36,7	65,8
1969	54,3	71,5	59,1	36,2	83,3	38,2	49,2	49,2	50,7	58,1	54,7	160,8	40,2	32,1	54,9	43,4	68,2	38,2	40,7	73,9
1970	53,3	67,2	97,8	36,0	100,3	44,6	40,7	49,6	61,7	82,1	79,7	166,4	44,8	35,1	57,7	42,4	59,0	50,0	48,4	80,4
1971	53,7	68,4	86,5	45,1	85,3	50,4	51,8	66,7	54,7	58,9	56,2	125,2	53,4	35,0	61,9	51,7	52,9	56,1	55,7	72,0
1972	77,0	100,4	124,6	64,6	130,7	66,6	87,5	93,0	91,0	76,1	88,6	162,7	86,5	56,9	102,1	80,1	88,4	79,2	87,4	102,9
1973	49,4	68,8	75,5	45,3	79,1	43,0	53,0	58,0	64,4	54,0	49,8	101,9	59,5	38,4	64,0	54,6	58,8	54,3	49,4	66,2
1974	33,2	39,7	39,4	24,2	49,0	28,4	36,4	35,2	32,8	26,8	32,6	66,9	32,9	16,4	35,6	29,8	29,6	32,8	29,5	39,4
1975	34,6	34,2	41,6	21,3	40,6	24,4	28,5	34,1	31,9	28,5	30,1	62,8	33,6	15,7	31,0	30,3	26,8	30,1	29,9	36,5
1976	35,3	41,0	40,9	23,1	40,2	23,9	29,5	27,9	31,9	24,9	29,0	56,4	34,0	16,2	33,3	31,5	30,7	30,4	31,7	35,4
1977	38,2	42,8	48,7	22,8	48,4	25,1	30,7	27,0	32,4	24,2	31,6	60,5	38,2	18,4	30,9	29,2	28,5	33,1	36,5	37,4
1978	35,7	43,0	36,7	21,9	44,8	25,1	36,3	28,9	31,1	26,3	29,9	62,5	35,9	17,6	31,9	31,6	25,6	31,7	29,8	36,6

6. 20—24 éves nők bejelentett művi vetélései ugyanezen korcsoport élveszületéseinek százalékában, területi egységenként.
Magyarország, 1961—1978

Заявленные искусственные абортс женщин в возрасте 20—24
в процентах к живорождениям той-же самой возрастной группы
по территориальным единицам.

Венгрия, 1961—1978 гг.

Reported induced abortions of 20—24 year old females as per cent
of live births of the same age-group by regional units.

Hungary, 1961—1978

Év	Baranya	Bács-Kiskun	Békés	Borsod-Abaúj- Zemplén	Csongrád	Fejér	Győr-Sopron	Hajdú-Bihar	Heves	Komárom	Nógrád	Pest + Budapest	Somogy	Szabolcs- Szatmár	Szolnok	Tolna	Vas	Veszprém	Zala	Ország
1961	46,2	66,6	72,7	61,3	87,7	43,2	44,1	39,7	61,8	84,1	77,4	149,7	57,1	33,3	65,4	63,2	34,0	41,3	48,2	73,5
1962	57,1	58,0	66,9	57,2	85,0	44,4	46,7	40,3	71,7	73,3	76,9	146,8	53,7	29,8	72,3	66,5	32,8	40,1	40,2	72,9
1963	63,1	74,1	78,7	82,2	98,9	58,5	41,0	55,0	67,6	81,1	84,0	153,2	60,3	36,3	79,1	64,2	36,8	44,0	48,5	83,1
1964	66,3	69,6	87,2	66,1	95,0	61,6	42,5	62,1	69,7	74,2	76,8	148,2	66,4	41,6	91,3	68,9	41,7	46,1	49,1	83,5
1965	72,1	70,2	98,1	56,4	93,5	51,7	36,4	66,3	70,1	84,2	53,7	127,5	65,5	43,0	76,9	56,7	39,2	51,2	35,1	77,6
1966	72,5	80,4	96,2	67,1	121,5	49,9	40,4	66,8	76,8	78,6	81,1	132,8	65,4	38,1	69,6	75,0	37,0	44,1	43,2	82,3
1967	73,0	76,6	97,8	59,6	110,8	51,3	41,7	66,7	80,8	72,2	67,2	126,6	64,3	36,2	74,1	68,6	39,4	40,7	41,9	79,5
1968	69,0	86,9	95,2	56,9	110,1	59,5	47,3	75,5	95,8	83,4	73,4	132,1	75,2	42,3	67,0	69,6	47,6	48,2	47,1	84,2
1969	71,8	80,7	99,3	57,6	116,1	53,1	52,1	76,5	93,6	93,6	93,1	126,8	75,8	46,2	84,1	73,0	47,5	52,1	50,8	85,1
1970	67,3	72,3	86,6	50,2	107,5	48,7	55,0	70,2	85,2	75,4	75,0	108,2	82,3	46,2	73,6	76,1	43,5	51,8	49,7	76,0
1971	73,1	77,9	90,3	53,5	83,9	50,3	48,1	68,9	84,7	73,0	87,7	104,0	74,5	49,9	70,4	64,4	45,8	46,0	55,4	74,1
1972	68,8	81,7	83,7	53,0	83,0	41,7	49,3	65,4	85,0	78,5	80,4	94,9	80,2	51,0	71,5	66,6	46,5	46,2	52,0	71,4
1973	61,8	64,6	76,4	47,1	66,8	39,3	40,3	53,3	78,2	60,0	73,0	87,1	70,2	43,3	58,8	56,4	43,1	44,0	46,4	62,6
1974	33,7	27,1	27,6	17,6	30,9	16,4	21,1	26,6	25,0	22,4	30,2	46,8	30,6	16,3	25,5	18,6	15,5	21,9	20,3	29,1
1975	32,2	27,4	29,0	17,4	26,3	17,5	18,0	25,4	26,0	23,3	29,7	41,2	29,1	16,2	21,9	21,8	17,9	19,0	19,9	27,3
1976	34,2	26,6	28,2	19,1	29,0	17,7	19,0	24,8	26,8	20,7	29,7	39,8	28,6	15,4	24,5	22,2	16,7	21,1	19,9	27,2
1977	33,6	26,3	27,6	17,5	27,1	16,3	17,8	23,6	26,2	19,4	28,6	40,5	30,9	15,2	23,2	21,7	15,0	20,8	17,0	26,5
1978	29,5	24,2	24,9	15,9	25,0	14,9	19,6	22,6	25,8	20,0	29,9	35,9	28,1	15,4	20,9	18,3	14,0	21,2	16,4	24,4

7. 25—29 éves nők bejelentett művi vetélései ugyanezen korcsoport élveszületéseinek százalékában, területi egységenként.
Magyarország, 1961—1978

Заявленные искусственные аборты женщин в возрасте
25—29 лет в процентах к живорождениям той-же самой возрастной группы
по территориальным единицам.
Венгрия, 1961—1978 гг.

Reported induced abortions of 25—29 year old females as per cent
of live births of the same age-group by regional units.
Hungary, 1961—1978

Év	Baranya	Bács-Kiskun	Békés	Borsod-Abaúj- Zemplén	Csongrád	Fejér	Győr-Sopron	Hajdú-Bihar	Heves	Komárom	Nógrád	Pest + Budapest	Somogy	Szabolcs- Szatmár	Szolnok	Tolna	Vas	Veszprém	Zala	Ország
1961	90,5	126,7	143,4	107,7	170,6	111,5	73,6	81,0	123,9	157,3	125,6	233,9	124,7	63,2	185,2	143,7	73,5	79,3	78,0	134,2
1962	104,3	117,7	141,3	103,7	176,9	107,4	77,9	81,4	109,5	173,3	127,1	227,7	135,3	63,4	207,6	142,0	58,0	66,4	84,3	133,5
1963	107,4	134,6	159,4	113,0	187,5	105,9	68,5	95,9	110,8	185,2	135,4	219,1	123,5	69,0	187,3	136,3	69,3	78,5	93,3	137,5
1964	123,4	158,7	162,5	120,7	180,9	108,3	66,7	104,2	128,3	147,0	152,3	226,4	114,5	70,1	198,0	130,6	74,8	68,5	103,2	142,9
1965	134,8	128,7	154,7	118,8	174,5	117,8	65,7	111,0	124,4	162,0	144,6	211,9	126,8	72,4	163,3	140,2	64,3	90,2	82,0	138,8
1966	142,7	134,7	161,7	106,4	174,9	119,2	65,0	122,8	124,2	144,5	160,7	206,2	124,6	70,5	135,9	123,2	72,4	90,4	96,1	137,7
1967	132,9	121,2	170,7	93,2	174,2	95,3	62,7	105,1	136,7	130,3	146,2	187,9	130,0	66,0	124,7	114,0	62,4	73,4	84,7	127,2
1968	152,7	114,7	173,1	94,6	169,2	95,8	62,9	122,6	158,8	148,5	166,3	179,8	142,2	81,3	133,1	141,2	70,1	82,9	86,1	133,0
1969	142,7	124,1	184,1	99,4	170,1	88,1	69,7	132,5	185,9	151,9	162,6	184,6	153,5	82,3	135,8	142,2	68,3	102,9	92,6	138,7
1970	134,0	137,1	164,1	97,4	147,3	84,4	71,0	124,3	153,7	144,5	187,1	154,4	163,3	90,5	120,2	157,3	66,8	94,3	91,2	128,4
1971	136,5	122,9	154,4	91,1	128,6	84,0	84,0	127,3	127,9	139,4	153,5	139,4	154,4	91,9	121,8	131,0	71,5	84,4	92,3	120,4
1972	128,5	105,7	134,9	84,4	110,3	69,8	77,0	107,1	129,3	122,4	138,8	115,8	144,9	79,9	117,1	111,9	72,0	81,7	84,8	106,0
1973	117,1	98,4	126,2	75,0	97,9	71,6	70,2	96,5	128,4	117,1	129,3	112,7	127,8	81,9	112,5	112,5	65,7	80,7	75,8	100,5
1974	51,5	41,4	48,6	28,4	40,1	31,3	31,3	42,5	39,6	39,9	49,4	51,5	58,3	32,0	44,6	36,6	28,1	34,4	35,5	42,5
1975	51,3	41,3	41,4	28,2	33,4	29,1	29,3	37,7	39,3	34,8	48,8	44,3	50,5	31,5	39,7	35,0	25,3	35,3	32,5	38,6
1976	49,3	44,8	46,5	28,7	34,9	27,0	32,7	38,3	40,3	41,5	52,8	47,2	55,8	33,3	38,9	39,6	28,2	39,2	35,6	40,8
1977	54,6	44,1	55,8	25,7	37,5	29,5	34,3	39,8	38,8	40,4	53,5	48,3	56,0	31,1	41,0	35,6	26,9	39,3	32,5	41,5
1978	47,3	50,1	46,6	28,0	37,4	29,4	35,3	40,3	45,0	42,3	57,5	49,0	54,6	29,9	41,4	38,8	23,8	40,7	34,3	42,0

8. 30—34 éves nők bejelentett művi vetélései ugyanezen korcsoport élveszületéseinek százalékában, területi egységenként.
Magyarország, 1961—1978

Заявленные искусственные абортс женщин в возрасте
30—34 лет в процентах к живорождениям той-же самой возрастной группы
по территориальным единицам.
Венгрия, 1961—1978 гг.

Reported induced abortions of 30—34 year old females as per cent
of live births of the same age-group by regional units.
Hungary, 1961—1978

Év	Baranya	Bács-Kiskun	Békés	Borsod-Abaúj-Zemplén	Csongrád	Fejér	Győr-Sopron	Hajdú-Bihar	Heves	Komárom	Nógrád	Pest + Budapest	Somogy	Szabolcs-Szatmár	Szolnok	Tolna	Vas	Veszprém	Zala	Ország
1961	181,5	190,7	257,0	181,4	290,8	162,6	103,3	142,2	202,7	247,7	227,7	329,0	218,6	107,0	243,8	266,8	114,2	115,9	152,0	206,9
1962	203,9	221,8	264,7	169,8	315,9	183,4	104,7	157,6	211,8	235,9	225,0	354,2	254,6	109,9	248,5	240,7	106,2	154,1	189,2	219,9
1963	210,6	246,6	281,6	160,2	324,2	175,1	118,3	175,2	202,6	177,0	240,2	365,6	236,7	117,7	253,9	281,4	123,3	151,4	159,4	225,0
1964	222,7	248,7	347,7	201,9	339,7	179,6	127,5	198,3	257,6	308,9	297,6	356,9	276,0	124,6	252,4	269,9	135,8	168,2	139,0	243,3
1965	243,6	227,8	264,3	185,0	315,3	166,6	135,8	186,4	255,2	263,0	300,3	358,5	245,2	123,9	250,6	287,2	123,8	144,7	193,1	237,1
1966	290,0	227,3	326,2	170,0	309,9	187,3	126,6	209,3	243,7	341,1	250,9	343,6	276,4	115,3	269,1	260,8	142,3	166,7	171,0	239,7
1967	246,0	234,4	268,3	158,7	263,5	172,2	117,9	190,3	246,3	297,6	282,8	297,4	253,2	114,9	263,9	277,1	134,3	164,9	162,3	220,9
1968	297,3	218,7	291,4	176,8	292,1	163,2	123,4	185,9	227,5	282,0	351,7	269,7	284,6	120,2	257,6	298,9	137,8	169,6	166,9	221,8
1969	284,4	218,3	284,5	168,7	297,0	152,0	131,7	218,3	354,2	277,3	278,5	231,3	259,8	144,1	282,6	315,3	139,1	167,2	200,9	230,3
1970	281,7	216,8	290,8	152,0	250,8	164,0	135,1	207,1	272,0	307,7	298,0	264,8	297,6	149,5	228,7	287,7	145,3	160,6	177,1	222,3
1971	285,1	219,4	293,7	160,7	245,1	163,1	150,1	200,0	258,2	292,6	320,0	247,1	318,6	135,3	235,1	245,8	126,6	156,8	176,3	216,5
1972	256,9	200,2	267,8	150,1	229,0	149,5	137,4	184,8	253,6	238,3	290,1	206,7	271,5	135,3	219,3	265,9	151,6	143,7	185,4	197,1
1973	263,0	182,7	255,5	145,9	198,1	148,7	133,1	181,1	252,8	264,0	266,4	221,6	272,2	141,3	212,9	211,4	136,3	156,1	167,4	197,5
1974	119,3	85,5	118,8	65,6	83,3	76,9	80,2	84,7	107,0	100,2	125,1	100,2	146,2	69,2	98,6	111,4	67,6	85,1	90,2	93,2
1975	114,7	88,3	100,9	58,0	70,3	69,1	73,2	79,1	102,4	89,3	120,7	84,4	141,2	68,1	87,7	95,7	58,5	78,4	66,2	83,2
1976	128,9	94,5	114,8	72,2	81,7	70,3	81,7	89,7	95,0	105,7	121,9	94,1	129,8	67,1	96,0	107,6	63,4	96,4	92,1	92,1
1977	120,7	99,5	121,9	61,7	80,5	72,8	79,9	87,3	114,3	99,6	117,6	95,7	128,4	70,5	100,5	101,4	67,3	91,4	89,5	92,4
1978	113,7	100,1	113,9	65,6	80,3	75,6	97,9	88,0	124,6	98,8	135,2	93,6	130,5	78,6	103,7	100,0	72,8	105,6	94,6	94,4

9. 35—39 éves nők bejelentett művi vetélései ugyanezen korcsoport élveszületéseinek százalékában, területi egységenként.
Magyarország, 1961—1978

Заявленные искусственные аборты женщин в возрасте
35—39 лет в процентах к живорождениям той-же самой возрастной группы
по территориальным единицам.
Венгрия, 1961—1978 гг.

Reported induced abortions of 35—39 years old females as per cent
of live births of the same age-group by regional units.
Hungary, 1961—1978

Év	Baranya	Bács-Kiskun	Békés	Borsod-Abaúj- Zemplén	Csongrád	Fejér	Győr-Sopron	Hajdú-Bihar	Heves	Komárom	Nógrád	Pest + Budapest	Somogy	Szabolcs- Szatmár	Szolnok	Tolna	Vas	Veszprém	Zala	Ország
1961	210,3	247,6	396,1	252,2	325,3	240,6	136,6	168,6	253,6	291,0	324,5	441,7	374,0	150,2	227,9	319,1	180,3	188,3	186,7	269,9
1962	331,8	293,2	427,2	284,5	308,5	256,4	154,1	219,7	258,3	270,2	425,9	458,3	389,9	157,7	281,2	403,2	213,8	219,0	241,0	299,9
1963	284,2	227,5	492,3	179,4	333,3	234,0	168,6	241,9	309,1	284,5	403,8	405,7	332,8	156,2	285,7	442,0	204,1	178,3	231,5	279,2
1964	418,5	273,8	504,3	302,0	435,9	312,1	218,7	276,6	276,5	490,8	624,1	510,3	395,8	196,5	274,7	404,6	172,4	227,5	200,8	343,2
1965	401,1	332,7	465,1	290,6	362,5	313,7	222,2	313,3	322,9	387,6	773,3	585,2	506,8	177,6	480,8	477,3	273,8	203,6	231,1	372,7
1966	478,4	323,2	471,3	283,3	483,3	269,4	222,2	335,4	412,6	422,4	478,8	485,7	447,9	160,6	622,1	470,1	176,0	151,8	279,4	355,7
1967	450,6	385,6	550,0	257,6	465,8	314,4	214,1	280,5	327,2	523,5	516,0	422,1	412,0	168,0	532,2	425,6	236,0	247,1	330,6	348,9
1968	463,4	426,1	477,2	271,0	482,4	302,0	261,2	291,2	482,6	520,0	529,2	438,1	454,8	193,6	575,5	449,0	243,0	242,7	324,2	505,5
1969	413,5	359,8	517,8	305,5	523,2	285,1	264,2	327,0	471,3	565,8	572,3	484,7	480,8	209,1	449,3	466,0	228,1	244,0	300,5	380,7
1970	445,4	359,2	481,3	266,8	492,2	311,7	242,9	337,9	543,3	543,6	426,9	486,6	578,3	235,5	484,5	541,7	259,3	302,2	383,6	389,8
1971	490,1	382,3	581,1	283,5	572,3	276,4	297,5	358,9	593,2	495,7	658,9	510,8	574,7	231,5	409,0	520,7	343,1	320,8	430,8	413,2
1972	403,9	351,5	462,7	249,0	414,0	279,8	251,2	338,7	556,7	446,7	530,4	416,6	560,9	224,1	438,6	517,8	299,3	279,3	328,3	362,5
1973	564,9	341,1	467,2	275,5	400,0	280,8	248,1	305,0	601,4	518,5	679,2	457,4	613,5	230,8	394,6	569,6	306,6	285,2	383,5	383,1
1974	376,9	229,7	331,0	160,0	269,4	217,4	201,5	209,4	324,0	302,3	432,7	288,7	341,8	157,1	260,4	312,1	167,4	217,0	217,4	250,2
1975	314,5	241,5	273,6	180,4	244,1	195,2	189,6	184,6	362,1	298,3	361,7	248,5	369,9	143,7	233,8	256,6	179,5	202,2	251,0	233,2
1976	318,1	259,9	293,9	181,9	251,8	203,6	202,2	232,0	297,9	293,7	339,3	249,0	389,0	152,2	257,5	343,2	163,3	244,9	249,4	244,2
1977	352,3	249,2	286,3	173,7	210,1	227,4	209,2	217,6	339,4	282,3	388,8	254,2	351,7	142,4	241,3	330,1	188,8	224,7	213,9	241,6
1978	322,2	234,4	344,3	181,3	220,9	192,6	221,6	211,9	466,1	254,3	377,5	251,3	412,0	165,5	249,8	257,8	223,4	261,6	231,9	247,5

10. Legalább 40 éves nők
bejelentett művi vetélései ugyanezen korcsoport élveszületéseinek százalékában, területi egységenként
Magyarország, 1961—1978

Заявленные искусственные аборты женщин в возрасте
не менее 40 лет в процентах к живорождениям той-же самой возрастной группы
по территориальным единицам.
Венгрия, 1961—1978 гг.

Reported induced abortions of at least 40 year old females as per cent
of live births of the same age-group by regional units.
Hungary, 1961—1978

Év	Baranya	Bács-Kiskun	Békés	Borsod-Abaúj- Zemplén	Csongrád	Fejér	Győr-Sopron	Hajdú-Bihar	Heves	Komárom	Nógrád	Pest + Budapest	Somogy	Szabolcs- Szatmár	Szolnok	Tolna	Vas	Veszprém	Zala	Ország
1961	251,2	224,4	301,6	289,7	389,6	271,7	135,9	293,1	408,3	517,4	326,2	566,9	443,9	188,5	385,6	423,1	245,1	261,3	320,7	330,8
1962	252,7	156,6	368,0	245,1	350,0	327,1	158,2	241,1	376,7	364,3	916,7	538,1	416,9	165,3	363,7	621,6	427,8	328,3	371,6	335,8
1963	319,5	328,3	522,7	243,0	455,3	340,0	202,7	241,8	531,3	425,0	732,6	532,9	492,3	196,8	410,7	645,5	366,7	192,4	370,9	360,1
1964	469,0	406,8	450,0	467,4	632,9	361,8	290,4	259,9	409,4	371,7	976,3	587,3	558,3	214,6	325,8	540,8	349,3	217,0	368,1	413,2
1965	624,0	372,8	475,2	360,1	623,7	320,0	303,0	387,2	815,8	489,4	1796,8	675,1	557,4	200,8	800,0	572,3	421,7	241,3	320,9	474,4
1966	610,6	416,7	768,7	349,7	696,8	216,1	330,9	343,0	574,0	557,4	732,1	552,9	589,2	215,1	581,2	660,0	343,3	192,9	488,9	437,9
1967	663,5	468,5	645,7	344,5	585,7	398,5	402,7	423,0	423,9	448,2	517,1	560,0	566,7	210,6	583,8	678,9	301,6	261,3	271,2	434,2
1968	624,1	470,7	744,3	430,0	801,9	460,3	320,0	437,5	706,3	516,3	800,0	680,5	622,2	242,6	649,4	841,2	465,3	339,2	427,3	514,3
1969	525,0	417,4	833,8	490,5	738,5	306,5	409,0	487,5	805,7	529,1	1040,0	511,4	565,6	247,3	696,3	1190,5	562,8	449,4	349,3	397,8
1970	610,3	423,8	790,3	398,2	516,7	407,8	402,6	567,5	669,8	668,1	603,4	652,4	576,1	326,6	787,3	745,5	388,0	301,4	409,4	526,8
1971	910,9	636,7	1069,8	439,6	707,2	548,6	546,9	451,9	786,0	966,7	963,0	973,9	748,2	338,2	735,4	869,0	565,0	455,1	769,7	668,0
1972	496,4	442,7	857,8	253,4	573,3	255,6	381,0	380,0	531,1	655,3	464,7	593,1	400,0	253,7	414,9	528,6	339,5	269,9	405,0	427,8
1973	929,5	629,7	1001,8	395,4	710,8	593,1	510,4	564,5	986,5	1036,4	1466,7	905,4	700,0	361,9	850,0	925,0	519,4	465,5	578,0	677,0
1974	726,0	527,3	502,5	304,1	666,7	449,3	437,0	388,0	700,0	917,2	830,4	645,5	580,4	246,1	542,9	548,4	436,8	385,7	406,7	493,2
1975	531,3	405,1	572,3	281,2	605,9	425,0	556,0	478,4	857,6	742,4	700,0	584,0	625,5	286,1	627,9	502,9	374,4	443,3	448,7	493,8
1976	809,3	483,5	715,4	321,0	625,0	434,4	507,3	425,3	888,9	676,5	732,0	637,1	827,3	287,2	629,3	386,7	328,6	406,5	643,3	527,7
1977	835,3	450,6	536,9	297,2	675,0	380,6	416,4	384,0	609,1	600,0	589,3	702,2	646,3	250,8	363,4	566,7	509,7	436,5	506,3	500,0
1978	737,1	436,3	772,5	337,3	540,4	474,1	457,4	387,2	700,0	430,8	1041,2	636,8	632,4	304,9	634,6	657,1	400,0	759,9	795,2	537,8

11. Az ezer lakosra eső élveszületések száma területi egységenként.

Magyarország, 1950—1978

Число живорождений на тысячу жителей по территориальным единицам.

Венгрия, 1950—1978 гг.

Number of live births per 1000 population by regional units.

Hungary, 1950—1978

Év	Baranya	Bács-Kiskun	Békés	Borsod-Abaúj-Zemplén	Csongrád	Fejér	Győr-Sopron	Hajdú-Bihar	Heves	Komárom	Nógrád	Pest	Pest + Budapest	Somogy	Szabolcs-Szatmár	Szolnok	Tolna	Vas	Veszprém	Zala	Budapest	Ország
1950	20,5	20,7	21,1	24,4	18,2	23,2	22,2	24,0	20,0	22,0	21,3	21,9	17,5	19,9	28,9	21,6	21,1	20,4	21,9	20,3	15,7	20,9
1951	19,4	19,3	19,7	23,4	17,3	22,0	21,9	22,8	18,5	21,3	20,4	20,8	17,5	18,7	28,3	20,5	19,6	21,3	20,1	20,1	16,1	20,2
1952	18,6	18,9	19,1	22,3	16,8	22,3	21,0	22,4	18,2	21,3	19,9	20,2	17,5	17,2	25,5	19,8	18,7	19,0	21,1	18,9	16,4	19,6
1953	20,1	20,0	19,7	24,2	17,9	23,9	22,2	23,0	19,4	23,9	21,9	22,0	21,4	18,7	26,1	21,5	19,9	20,3	23,4	19,5	21,2	21,6
1954	23,2	22,5	22,0	25,8	19,7	26,0	23,2	26,5	21,7	25,5	23,4	23,2	20,8	21,3	29,1	23,3	22,9	22,1	24,6	21,7	19,8	23,0
1955	22,5	22,3	22,0	25,0	19,3	24,4	23,0	25,4	20,5	24,6	22,9	20,3	16,0	21,0	29,1	23,5	21,8	21,9	24,8	22,1	14,2	21,4
1956	20,7	20,5	20,6	23,5	17,9	22,6	20,7	24,0	18,8	22,3	20,6	17,9	13,4	19,6	27,2	22,0	20,3	19,0	22,2	21,2	11,5	19,5
1957	18,4	17,6	17,3	20,2	14,6	20,2	18,2	21,1	16,6	18,9	18,1	16,3	11,9	16,5	24,9	17,7	18,1	16,8	19,7	18,0	10,0	17,0
1958	17,7	16,7	15,4	19,7	14,0	18,1	17,4	19,9	15,5	17,8	17,1	15,3	11,6	15,2	22,9	17,0	16,0	16,1	17,7	16,9	10,0	16,0
1959	16,8	16,1	14,3	18,8	12,9	17,4	16,1	18,7	14,9	16,5	17,0	14,8	10,9	15,2	22,3	15,2	15,6	15,0	17,0	16,3	9,2	15,2
1960	16,0	15,1	14,3	18,6	12,6	17,3	15,0	17,7	14,3	16,5	16,3	14,2	10,4	14,3	21,3	15,5	15,3	14,9	16,1	15,6	8,7	14,7
1961	15,4	14,2	17,4	12,0	16,3	14,4	17,7	13,6	15,5	15,5	15,5	14,2	10,1	13,6	20,1	14,4	14,2	14,0	15,6	14,9	8,4	14,0
1962	13,2	13,4	12,5	16,4	11,7	14,7	13,2	16,0	12,5	14,6	13,9	12,9	9,5	11,9	19,2	13,5	12,6	13,4	14,7	12,7	8,1	12,9
1963	13,8	13,3	12,6	15,9	11,1	14,7	13,4	16,1	12,4	14,4	13,9	13,5	10,1	12,4	19,1	14,0	12,9	13,3	14,5	13,5	8,6	13,1
1964	14,2	12,9	12,6	15,8	11,6	14,0	13,5	16,1	12,0	14,0	13,7	13,2	10,3	12,5	18,6	13,9	13,5	12,9	14,2	13,4	9,0	13,1

Év	Baranya	Bács-Kiskun	Békés	Borsod-Abaúj-Zemplén	Csongrád	Fejér	Győr-Sopron	Hajdú-Bihar	Heves	Komárom	Nógrád	Pest	Pest + Budapest	Somogy	Szabolcs-Szatmár	Szolnok	Tolna	Vas	Veszprém	Zala	Budapest	Ország
1965	13,7	13,3	12,9	15,6	12,3	14,3	13,6	15,6	12,0	14,2	13,3	13,6	10,6	12,2	18,2	13,6	13,7	13,0	13,9	13,4	9,3	13,1
1966	14,4	13,5	13,3	16,1	12,2	15,0	13,9	16,1	12,6	14,3	14,5	14,1	11,3	12,8	18,9	14,5	13,7	13,6	14,4	13,2	10,0	13,6
1967	15,0	14,3	13,7	17,3	12,7	15,8	15,1	17,4	12,9	15,3	15,5	15,2	12,5	13,1	20,4	15,1	14,7	14,6	15,1	14,6	11,3	14,6
1968	15,4	14,9	14,9	17,2	13,7	16,3	16,2	18,0	13,5	15,6	14,6	15,9	13,1	13,5	20,6	15,7	15,1	14,9	15,2	15,2	11,8	15,1
1969	15,1	14,8	14,1	16,6	13,6	16,9	16,2	17,5	13,9	15,5	15,2	16,0	13,2	14,0	19,5	15,6	15,2	15,3	15,5	15,1	12,0	15,0
1970	14,4	14,5	13,9	16,5	13,6	15,9	16,3	16,5	14,1	15,1	15,2	15,7	13,1	13,4	18,5	15,0	14,8	15,1	15,2	14,5	12,0	14,7
1971	14,5	14,3	13,7	15,8	13,3	15,9	15,8	16,5	14,5	15,3	14,6	16,1	12,6	14,4	19,0	15,1	14,8	15,1	15,5	14,4	11,0	14,5
1972	14,4	14,4	14,0	15,8	13,2	16,4	15,9	17,3	13,8	15,1	14,6	16,3	13,2	14,2	19,1	14,7	14,4	14,8	16,2	14,5	11,8	14,7
1973	14,8	14,9	14,4	16,0	13,9	16,4	16,2	17,4	13,8	15,5	14,5	16,2	13,3	14,1	19,7	15,5	14,8	15,0	16,1	15,1	12,0	15,0
1974	17,7	17,1	18,0	18,3	16,3	19,6	18,7	19,4	17,2	18,9	17,3	19,6	16,4	16,5	22,1	18,4	18,0	17,6	18,8	17,2	14,9	17,8
1975	18,1	17,6	18,1	18,8	17,5	20,2	19,8	19,9	18,3	19,4	18,3	20,0	17,3	17,0	21,8	19,0	18,5	18,1	19,7	18,0	16,0	18,4
1976	17,0	17,2	17,2	17,9	16,4	20,1	18,8	18,8	17,4	18,6	17,3	18,7	16,3	16,4	20,5	17,8	17,3	16,8	18,7	17,6	15,2	17,5
1977	15,9	16,3	15,6	17,2	15,3	18,7	18,4	18,4	16,2	17,6	16,6	17,5	15,4	15,7	19,9	17,1	16,4	17,3	18,2	16,7	14,4	16,7
1978	15,2	15,2	15,0	16,7	14,8	17,3	16,9	17,3	15,3	16,3	15,6	16,2	14,3	14,9	18,7	17,0	16,2	15,9	16,9	16,1	13,5	15,7

12. Az ezer lakosra eső bejelentett vetélések száma megyénként.
 Magyarország, 1950—1978
 Количество заявленных абортс на тысячу жителей по комитатам.
 Венгрия, 1950—1978 гг.
 Number of reported abortions per 1000 population by counties.
 Hungary, 1950—1978

Év	Baranya	Bács-Kiskun	Békés	Borsod-Abaúj- Zemplén	Csongrád	Fejér	Győr-Sopron	Hajdú-Bihar	Heves	Komárom	Nógrád	Pest + Budapest	Somogy	Szabolcs- Szatmár	Szolnok	Tolna	Vas	Veszprém	Zala	Ország
1950	4,8	3,2	3,5	3,5	4,0	3,4	3,4	3,3	3,0	4,9	3,6	5,1	2,5	2,8	4,3	3,4	2,6	3,3	1,9	3,9
1951	5,3	3,4	3,1	3,9	4,3	3,5	3,4	3,6	3,3	5,3	3,6	5,2	2,9	3,1	4,5	3,5	2,6	3,5	2,2	4,0
1952	5,6	4,3	3,8	4,1	5,6	4,0	3,4	4,0	4,2	6,1	4,2	6,0	3,3	3,4	4,9	3,9	2,9	3,7	2,5	4,6
1953	4,8	4,2	3,9	3,9	5,1	4,0	3,3	4,0	4,0	5,2	3,8	6,1	3,4	3,5	4,1	3,4	2,7	3,4	2,7	4,5
1954	5,2	4,9	4,7	4,3	6,4	5,1	3,6	4,9	4,4	5,6	4,4	10,3	3,6	3,9	4,7	3,7	3,1	3,9	3,1	6,0
1955	6,2	6,1	5,3	5,2	7,6	7,9	3,8	6,2	5,2	6,7	5,8	15,1	4,4	4,3	5,5	4,6	3,7	5,0	3,5	8,0
1956	10,3	10,7	10,1	11,5	11,4	11,7	7,8	9,9	9,2	11,2	10,8	19,9	9,7	7,2	10,9	9,2	7,2	9,3	6,4	12,5
1957	10,8	14,7	16,1	17,1	16,8	13,4	11,2	12,5	13,6	16,3	16,4	24,6	14,1	11,2	16,1	11,9	10,6	12,0	9,8	16,5
1958	14,5	16,7	18,7	19,6	18,7	15,8	11,0	15,3	15,9	20,5	19,5	25,5	14,6	13,4	19,4	15,9	11,5	14,5	11,8	18,5
1959	15,3	16,9	19,4	19,7	19,9	15,7	11,8	15,7	15,9	20,8	20,8	24,8	15,2	14,6	20,4	17,9	12,7	15,2	12,7	18,9
1960	16,4	18,1	20,7	20,5	21,4	15,4	12,2	16,5	17,4	22,6	20,5	25,3	16,2	15,1	21,2	18,3	13,2	15,3	12,9	19,6
1961	17,4	19,2	21,5	21,0	21,5	17,3	12,6	16,4	16,8	23,8	22,0	25,8	18,0	15,9	21,8	19,4	13,0	15,0	14,6	20,3
1962	17,8	18,5	20,4	19,5	21,1	16,7	12,6	16,3	16,2	21,5	21,8	25,0	16,5	15,6	22,1	18,5	12,5	15,0	14,4	19,7
1963	18,9	20,3	22,8	20,6	21,9	17,2	12,9	18,5	16,8	21,6	22,4	25,5	17,0	17,0	23,1	19,4	12,6	15,2	15,4	20,6
1964	20,6	20,4	24,6	21,9	23,3	17,7	13,2	20,7	18,3	22,2	24,8	26,5	17,9	17,9	24,0	19,2	13,0	16,0	15,1	21,6

Év	Baranya	Bács-Kiskun	Békés	Borsod-Abaúj-Zemplén	Csongrád	Fejér	Győr-Sopron	Hajdú-Bihar	Heves	Komárom	Nógrád	Pest + Budapest	Somogy	Szabolcs-Szatmár	Szolnok	Tolna	Vas	Veszprém	Zala	Ország
1965	20,8	20,2	23,3	20,1	22,3	18,1	12,8	20,8	18,0	22,8	23,0	26,0	17,8	17,3	23,7	18,9	12,9	15,6	14,3	21,1
1966	22,3	20,6	24,7	20,2	23,6	18,1	12,7	22,0	18,4	23,4	23,1	26,7	18,9	16,7	24,0	19,9	12,8	15,6	14,8	21,6
1967	21,6	21,2	25,1	19,8	23,8	17,8	13,4	21,8	19,7	22,7	22,9	26,9	18,7	17,1	24,3	20,1	13,4	15,2	15,3	21,8
1968	22,8	22,4	26,2	20,0	25,2	18,6	15,1	23,9	22,7	24,3	24,6	27,5	20,3	18,8	25,0	21,1	14,5	16,7	16,0	22,9
1969	21,9	21,7	26,0	19,6	25,2	17,6	15,4	24,6	25,2	25,6	26,0	28,0	21,2	19,0	25,2	22,5	14,8	17,7	16,8	23,2
1970	20,0	20,7	24,3	17,3	23,2	16,3	15,4	22,4	22,8	23,6	25,4	25,5	21,0	18,3	22,1	22,5	14,1	16,8	15,7	21,5
1971	20,7	20,3	23,6	16,9	20,9	15,9	15,9	22,6	22,7	22,7	24,1	23,5	21,6	18,2	21,3	20,6	14,0	16,1	15,8	20,8
1972	19,5	20,1	22,6	16,1	19,5	14,7	15,3	21,7	21,2	20,8	22,8	21,3	21,1	18,1	21,0	18,6	14,3	16,0	15,7	19,9
1973	19,2	18,3	21,6	15,2	17,8	14,3	14,3	19,6	20,9	19,7	21,5	20,6	19,6	17,8	20,0	17,7	13,5	15,7	15,0	19,0
1974	13,9	12,1	13,7	9,5	11,5	10,4	10,5	12,7	12,2	12,0	14,0	14,7	12,8	11,0	12,8	10,7	8,7	10,9	9,9	12,7
1975	12,9	11,8	12,2	8,9	10,5	9,8	9,8	11,6	12,6	11,4	13,5	13,4	12,4	10,1	11,7	10,4	8,3	10,4	9,5	11,8
1976	12,5	11,6	11,5	8,7	9,4	9,3	9,4	10,6	11,4	10,6	12,2	12,2	11,6	9,3	10,8	10,3	7,7	10,4	9,9	11,4
1977	11,4	10,9	11,4	7,8	9,4	8,5	9,2	9,9	10,6	9,9	11,4	12,3	11,3	8,6	10,4	9,2	7,8	10,1	8,5	10,6
1978	10,1	10,1	10,0	7,2	9,1	7,9	9,2	8,2	10,3	9,2	11,0	11,2	10,3	8,0	10,0	8,6	6,8	9,8	8,2	9,8

13. A nyilvántartott vetélések gyakorisága
és az élveszületési arányszám közötti korreláció megyénként.
Magyarország, 1950—1978

Корреляция между частотой учтенных абортов
и коэффициентом живорождаемости по комитатам.
Венгрия, 1950—1978 гг.

Correlation between the frequency of registered abortions
and live birth rates by counties.
Hungary, 1950—1978

Területi egység	Korrelációs együttható
Baranya	— 0,859
Bács-Kiskun	— 0,884
Békés	— 0,891
Borsod-Abaúj-Zemplén	— 0,734
Csongrád	— 0,888
Fejér	— 0,869
Győr-Sopron	— 0,867
Hajdú-Bihar	— 0,821
Heves	— 0,850
Komárom	— 0,874
Nógrád	— 0,894
Pest Budapesttel együtt	— 0,878
Somogy	— 0,863
Szabolcs-Szatmár	— 0,842
Szolnok	— 0,905
Tolna	— 0,888
Vas	— 0,904
Veszprém	— 0,915
Zala	— 0,903
Ország együtt	— 0,900

14. Intézetben lefolyt szülések száma és gyakorisága a Tauffer-statisztika szerint,
valamint az összes születések regisztrációs mutatója.

Magyarország, 1931—1978

Количество и частота происшедших в больницах
родов по статистике Тауффера,
а также показатель регистрации всех рождений
Венгрия, 1931—1978 гг.

Number and frequency of childbirths in hospital according to Tauffer statistics
as well as the registration indicator of total births.

Hungary, 1931—1978

Év	Szám	%	Reg. mutató	Ev	Szám	%	Reg. mutató
1931	30 130	28,2	50,8	1957	115 279	70,4	97,5
1932	30 210	21,7	66,6	1958	119 571	77,0	97,7
1933	29 601	16,8	89,1	1959	120 863	81,5	97,7
1934	30 993	16,4	95,8	1960	123 918	86,4	97,7
1935	32 571	17,5	96,7	1961	125 243	91,1	97,8
1936	34 643	19,1	97,4	1962	119 582	94,2	97,5
1937	36 011	20,1	96,8	1963	124 812	96,0	98,0
1938	38 385	21,3	97,4	1964	126 099	97,4	97,9
1939	42 605	23,3	.	1965	128 111	98,1	96,9
1931—39				1966	134 420	98,5	97,3
átlag	33 905	20,5	86,3	1967	145 717	98,7	99,1
1946	36 157	25,1	83,8	1968	151 411	99,0	99,0
1947	48 491	27,4	93,2	1969	151 248	98,9	99,1
1948	53 948	29,3	94,7	1970	149 234	99,0	99,4
1949	58 180	31,6	95,4	1971	148 116	99,0	99,3
1950	68 122	34,7	99,4	1972	151 219	99,2	99,5
1951	79 207	41,7	98,7	1973	153 257	98,9	99,4
1952	91 691	50,1	97,7	1974	182 266	99,1	98,9
1953	122 712	60,5	97,3	1975	190 116	99,2	98,8
1954	137 917	63,0	97,5	1976	181 626	99,4	98,8
1955	135 894	65,7	97,8	1977	174 028	99,4	98,7
				1978	164 839	99,3	98,9

15. Terhesgondozásba bevont, szerológiai vizsgálaton átesett
nők száma és aránya.

Magyarország, 1953—1978

Число и удельный вес женщин, охваченных патронажем беременных,
и подвергнутых серологическому исследованию.

Венгрия, 1953—1978 гг.

Number and ratio of females covered by prenatal care
and having undergone a serological examination.

Hungary, 1953—1978

Év	Megvizsgált terhesek száma	Ebből 100 összes szülésre esik
1953	181 321	87,0
1954	184 855	82,3
1955	198 556	93,9
1956	219 856	113,5
1957	194 841	116,0
1958	206 513	129,9
1959	191 374	126,2
1960	161 223	109,7
1961	151 927	108,0
1962	134 787	103,5
1963	148 019	111,5
1964	141 589	106,9
1965	150 549	113,0
1966	155 937	112,5
1967	169 065	113,5
1968	168 178	108,9
1969	172 996	112,1
1970	161 922	106,7
1971	157 096	104,3
1972	156 575	102,3
1973	154 077	98,8
1974	181 908	97,8
1975	191 504	98,8
1976	181 519	98,1
1977	174 580	98,4
1978	164 237	97,9

16. Medencevégű fekvéssel született magzatok.
Magyarország, 1931—1978

Плоды, родившиеся с тазовым предлежанием.
Венгрия, 1931—1978 гг.

Foetuses born with breech presentation.
Hungary, 1931—1978

Év	Összes szám	‰	E b b ő l			
			intézeti	‰	otthoni	‰
1931	2452	22,7	1208	39,5	1244	16,0
1932	2908	20,6	1231	40,2	1677	15,2
1933	3392	19,1	1220	40,6	2172	14,7
1934	3424	17,9	1278	40,6	2146	13,4
1935	3347	17,8	1407	42,6	1940	12,5
1936	3294	17,9	1461	41,5	1833	12,3
1937	3398	18,7	1520	41,6	1818	12,5
1938	3367	18,5	1614	41,4	1753	12,2
1939	3483	18,9	1795	41,5	1688	11,9
1931—39 átlag	3229	19,1	1415	41,1	1808	13,4
1946	2640	18,1	1301	35,5	1339	12,3
1947	3633	20,3	1920	39,1	1713	13,2
1948	4008	21,5	2148	39,3	1860	14,1
1949	3957	21,3	2264	38,3	1693	13,3
1950	4282	21,6	2672	38,6	1610	12,4
1951	4471	23,3	3101	38,6	1370	12,3
1952	4434	24,0	3554	38,2	880	9,6
1953	5030	24,6	4266	34,3	764	9,5
1954	5553	25,1	4806	34,4	747	9,1
1955	5245	25,1	4623	33,6	622	8,7
1956	5053	26,5	4450	34,1	603	10,0
1957	4620	27,9	4148	35,6	472	9,7
1958	4483	28,6	4170	34,5	313	8,7
1959	4420	29,5	4186	34,2	234	8,5
1960	4377	30,2	4209	33,6	168	8,5
1961	4217	30,4	4120	32,5	97	7,9
1962	3993	31,1	3921	32,4	72	9,6
1963	4218	32,1	4173	33,1	45	8,6
1964	4534	34,7	4499	35,3	35	10,1
1965	4638	35,1	4606	35,6	32	12,5
1966	4846	35,2	4827	35,5	19	9,3
1967	5352	35,9	5330	36,2	22	11,3
1968	5756	37,3	5743	37,6	13	8,1
1969	6081	39,4	6065	39,7	16	9,7
1970	6061	39,8	6052	40,1	9	6,1
1971	6154	40,7	6139	41,0	15	10,3
1972	6376	41,4	6363	41,7	13	10,9
1973	6847	43,7	6800	43,9	47	26,4
1974	8051	43,3	8028	43,6	23	13,7
1975	8303	42,9	8274	43,1	29	18,8
1976	8101	43,9	8081	44,1	20	11,2
1977	7896	44,6	7870	44,8	26	23,8
1978	7578	45,2	7549	45,3	29	26,4

17. Harántfekvéssel született magzatok.
Magyarország, 1931—1978

Плоды, родившиеся с поперечным положением.
Венгрия, 1931—1978 гг.

Foetuses born with transverse presentation.
Hungary, 1931—1978

Év	Összes szám	‰	E b b ő l			
			intézeti	‰	otthoni	‰
1931	785	7,3	546	17,9	239	3,1
1932	862	6,1	548	17,9	314	2,8
1933	977	5,5	544	18,1	433	2,9
1934	981	5,1	565	18,0	416	2,6
1935	908	4,8	550	16,6	358	2,3
1936	894	4,9	590	16,8	304	2,0
1937	860	4,7	542	14,8	318	2,2
1938	877	4,8	631	16,2	246	1,7
1939	811	4,4	601	13,9	210	1,5
1931—39 átlag	884	5,3	569	16,7	315	2,3
1946	637	4,4	426	11,6	211	1,9
1947	770	4,3	579	11,8	191	1,5
1948	807	4,3	645	11,8	162	1,2
1949	852	4,6	663	11,2	189	1,5
1950	853	4,3	732	10,6	121	0,9
1951	857	4,5	782	9,7	75	0,7
1952	817	4,4	785	8,4	32	0,3
1953	953	4,7	933	7,5	20	0,2
1954	1120	5,1	1099	7,9	21	0,3
1955	931	4,5	915	6,7	16	0,2
1956	924	4,8	903	6,9	21	0,3
1957	829	5,0	816	7,0	13	0,3
1958	790	5,0	783	6,5	7	0,2
1959	724	4,8	720	5,9	4	0,1
1960	773	5,4	767	6,1	6	0,3
1961	684	4,9	681	5,4	3	0,2
1962	675	5,3	674	5,6	1	0,1
1963	619	4,7	618	4,9	1	0,2
1964	770	5,9	770	6,0	—	—
1965	802	6,1	798	6,2	4	1,6
1966	841	6,1	841	6,2	—	—
1967	812	5,4	812	5,5	—	—
1968	856	5,5	856	5,6	—	—
1969	838	5,4	838	5,5	—	—
1970	874	5,7	874	5,8	—	—
1971	911	6,0	911	6,1	—	—
1972	864	5,6	864	5,7	—	—
1973	848	5,4	848	5,5	—	—
1974	967	5,2	967	5,3	—	—
1975	984	5,1	984	5,1	—	—
1976	899	4,9	899	4,9	—	—
1977	854	4,8	854	4,9	—	—
1978	880	5,2	880	5,3	—	—

18. Méhlepény-szövődmények a szülésnél.

Magyarország, 1931—1978

Осложнения плаценты при родах.

Венгрия, 1931—1978 гг.

Placenta complications at childbirth.

Hungary, 1931—1978

Év	Placenta praevia		Korai lepényleválás		Lepény (rész)- visszamaradás	
	sorszám	1000 összes szüle- tésre	sorszám	1000 összes szüle- tésre	sorszám	1000 összes szüle- tésre
1931	479	4,4	.	.	1249	11,6
1932	430	3,1	.	.	1520	10,8
1933	426	2,4	.	.	1814	10,2
1934	491	2,6	39	0,2	1880	9,8
1935	429	2,3	89	0,5	1866	9,9
1936	425	2,3	75	0,4	1760	9,6
1937	398	2,2	108	0,6	2051	11,3
1938	520	2,9	90	0,5	1998	10,9
1939	381	2,1	100	0,5	2048	11,1
1931—39 átlag						
	442	2,7	84	0,5	1798	10,6
1946	332	2,3	118	0,8	2228	15,4
1947	403	2,3	115	0,6	2799	15,6
1948	443	2,4	137	0,7	3138	16,9
1949	471	2,5	166	0,9	3483	18,7
1950	583	2,9	179	0,9	3542	17,8
1951	517	2,7	155	0,8	3858	20,1
1952	561	3,0	212	1,1	4201	22,7
1953	666	3,3	307	1,5	5570	27,2
1954	719	3,2	247	1,1	6218	28,1
1955	633	3,0	271	1,3	5808	27,8
1956	558	2,9	307	1,6	5245	27,5
1957	526	3,2	277	1,7	4741	28,7
1958	527	3,4	277	1,8	4784	30,5
1959	514	3,4	305	2,0	4856	32,4
1960	565	3,9	275	1,9	4870	33,6
1961	517	3,7	259	1,9	4985	35,9
1962	502	3,9	353	2,7	4873	38,0
1963	593	4,5	369	2,8	5123	39,0
1964	594	4,5	338	2,6	5399	41,3
1965	649	4,9	392	3,0	5403	40,9
1966	656	4,8	407	3,0	5668	41,1
1967	720	4,8	466	3,1	6246	41,9
1968	829	5,4	526	3,4	6757	43,8
1969	856	5,5	526	3,4	7497	48,5
1970	863	5,7	535	3,5	7503	49,2
1971	825	5,5	625	4,1	7938	52,5
1972	833	5,4	631	4,1	8739	56,8
1973	851	5,4	751	4,8	9934	63,4
1974	1068	5,7	980	5,3	11622	62,5
1975	1132	5,8	914	4,7	12955	66,9
1976	1067	5,8	978	5,3	12018	65,1
1977	846	4,8	889	5,0	12666	71,6
1978	860	5,1	867	5,2	12716	75,8

19. Szűk medence, ill. téraránytalanág; köldökszínór-előesés.
Magyarország, 1931—1978

Суженный таз или непропорциональность, выпадение пуповины.
Венгрия, 1931—1978 гг.

Contracted pelvis and spatial disproportion, respectively;
prolapse of umbilical cord.
Hungary, 1931—1978

Év	Szűk medence (téraránytalanág)		Köldökszínór-előesés	
	szám	1000 összes születésre	szám	1000 összes születésre
1931	587	5,4	324	3,0
1932	590	4,2	399	2,8
1933	651	3,7	476	2,7
1934	661	3,5	481	2,5
1935	615	3,3	483	2,6
1936	561	3,1	433	2,4
1937	642	3,5	448	2,5
1938	554	3,0	448	2,5
1939	622	3,4	437	2,4
1931—39 átlag	609	3,7	437	2,6
1946	557	3,8	276	1,9
1947	672	3,8	378	2,1
1948	783	4,2	396	2,1
1949	876	4,7	368	2,0
1950	919	4,6	395	2,0
1951	904	4,7	353	1,8
1952	972	5,3	429	2,3
1953	1357	6,6	433	2,1
1954	1512	6,8	502	2,3
1955	1597	7,6	463	2,2
1956	1507	7,9	388	2,0
1957	1493	9,0	321	1,9
1958	1610	10,3	300	1,9
1959	1533	10,2	274	1,8
1960	1588	10,9	304	2,1
1961	1545	11,1	294	2,1
1962	1624	12,7	290	2,3
1963	1803	13,7	317	2,4
1964	2126	16,2	298	2,3
1965	2278	17,3	280	2,1
1966	2860	20,7	237	1,7
1967	1767	18,6	257	1,7
1968	3040	19,7	361	2,3
1969	3325	21,5	333	2,2
1970	3593	23,6	318	2,1
1971	3874	25,6	353	2,3
1972	4385	28,5	457	3,0
1973	3788	24,2	475	3,0
1974	4015	21,6	570	3,1
1975	4245	21,9	585	3,0
1976	3984	21,6	625	3,4
1977	4052	22,9	463	2,6
1978	4126	24,6	461	2,7

20. Eclampsia, méhrepedés. Magyarország, 1931—1978

Эклампсия, разрыв матки.

Венгрия, 1931—1978 гг.

Eclampsia, uterine laceration.

Hungary, 1931—1978

Év	Eclampsia		Méhrepedés	
	szám	1000 összes születésre	szám	1000 összes születésre
1931	448	4,1	60	0,6
1932	499	3,5	46	0,3
1933	520	2,9	56	0,3
1934	406	2,1	68	0,4
1935	538	2,9	58	0,3
1936	506	2,8	51	0,3
1937	424	2,3	47	0,3
1938	458	2,5	64	0,4
1939	397	2,2	56	0,3
1931—39 átlag	466	2,8	56	0,4
1946	338	2,3	42	0,3
1947	452	2,5	58	0,3
1948	489	2,6	44	0,2
1949	389	2,1	43	0,2
1950	488	2,5	43	0,2
1951	584	3,0	56	0,3
1952	507	2,7	45	0,2
1953	471	2,3	45	0,2
1954	423	1,9	51	0,2
1955	414	2,0	48	0,2
1956	344	1,8	49	0,3
1957	289	1,7	34	0,2
1958	249	1,6	35	0,2
1959	230	1,5	36	0,2
1960	213	1,5	42	0,3
1961	202	1,5	42	0,3
1962	165	1,3	34	0,3
1963	155	1,2	39	0,3
1964	158	1,2	46	0,3
1965	160	1,2	40	0,3
1966	155	1,1	38	0,3
1967	207	1,4	50	0,3
1968	141	0,9	65	0,4
1969	175	1,1	62	0,4
1970	121	0,8	49	0,3
1971	119	0,8	56	0,4
1972	118	0,8	60	0,4
1973	133	0,8	54	0,3
1974	135	0,7	57	0,3
1975	123	0,6	64	0,3
1976	177	1,0	60	0,3
1977	172	1,0	56	0,3
1978	110	0,7	47	0,3

21. *Atonia, gyermekági megbetegedések.*
Magyarország, 1953—1978

Атония, послеродовые заболевания.
Венгрия, 1953—1978 гг.

Atony, puerpural diseases.
Hungary, 1953—1978

Év	Atonia		Gyermekeági megbetegedések	
	szám	1000 összes születésre	szám	1000 összes születésre
1953	4268	20,8	7231	35,3
1954	4585	20,7	6482	29,3
1955	4351	20,8	6188	29,6
1956	3955	20,7	5384	28,2
1957	3191	19,3	4734	28,6
1958	3443	21,9	4449	28,3
1959	3432	22,9	4838	32,3
1960	3372	23,3	4650	32,1
1961	2876	20,7	4687	33,7
1962	2767	21,6	4450	34,7
1963	2814	21,4	4247	32,3
1964	2882	22,0	4527	34,6
1965	2769	21,0	4449	33,7
1966	2682	19,5	4694	34,1
1967	2736	18,4	4739	31,8
1968	2951	19,1	5413	35,0
1969	2984	19,3	4996	32,3
1970	3036	19,9	5263	34,5
1971	3029	20,0	5069	33,6
1972	3132	20,3	4936	32,1
1973	2193	14,0	4388	28,0
1974	1882	10,1	4874	26,2
1975	2718	14,0	4098	21,1
1976	2842	15,4	4186	22,7
1977	2610	14,8	3841	21,7
1978	2375	14,2	3538	21,1

22. Főbb szülési szövődmények együttes gyakorisága.
Magyarország, 1931—1978

Общая частота основных родовых осложнений.
Венгрия, 1931—1978 гг.

Total incidence of main complications of childbirths.
Hungary, 1931—1978

Év	Magzatfekvési anomáliák		Placenta-komplikációk		Együtt	
	szám	1000 összes születésre	szám	1000 összes születésre	szám	1000 összes születésre
1931	3237	29,9	1 728	16,0	4 965	45,9
1932	3770	26,8	1 950	13,8	5 720	40,6
1933	4369	24,6	2 240	12,6	6 609	37,2
1934	4405	23,0	2 410	12,6	6 815	35,6
1935	4255	22,6	2 384	12,6	6 639	35,2
1936	4188	22,8	2 260	12,3	6 448	35,1
1937	4198	23,1	2 557	14,1	6 755	37,2
1938	4244	23,3	2 608	14,3	6 852	37,6
1939	4294	23,3	2 529	13,7	6 823	37,0
1931—39 átlag	4107	24,4	2 296	13,6	6 403	38,0
1946	3277	22,5	2 678	18,4	5 955	40,9
1947	4403	24,6	3 317	18,5	7 720	43,1
1948	4815	25,9	3 718	20,0	8 533	45,9
1949	4809	25,9	4 120	22,1	8 929	48,0
1950	5135	25,9	4 304	21,7	9 439	47,6
1951	5328	27,8	4 530	23,6	9 858	51,4
1952	5251	28,4	4 974	26,9	10 225	55,3
1953	5983	29,2	6 543	32,0	12 526	61,2
1954	6673	30,1	7 184	32,5	13 857	62,6
1955	6176	29,5	6 712	32,1	12 888	61,6
1956	5977	31,3	6 110	32,0	12 087	63,3
1957	5449	32,9	5 544	33,5	10 993	66,4
1958	5273	33,6	5 588	35,6	10 861	69,2
1959	5144	34,3	5 675	37,9	10 819	72,2
1960	5150	35,5	5 710	39,4	10 860	74,9
1961	4910	35,3	5 761	41,5	10 671	76,8
1962	4668	36,4	5 728	44,6	10 396	81,0
1963	5037	38,4	6 085	46,4	11 122	84,8
1964	5304	40,5	6 331	48,4	11 635	88,9
1965	5440	41,2	6 444	48,8	11 884	90,0
1966	5687	41,3	6 731	48,8	12 418	90,1
1967	6164	41,3	7 432	49,9	13 596	91,2
1968	6612	42,8	8 112	52,5	14 724	95,3
1969	6919	44,8	8 879	57,5	15 798	102,3
1970	6935	45,5	8 901	58,4	15 836	103,9
1971	7065	46,8	9 388	62,1	16 453	108,9
1972	7240	47,0	10 203	66,3	17 443	113,3
1973	7695	49,1	11 536	73,6	19 231	122,7
1974	9018	48,5	13 670	73,6	22 688	122,1
1975	9287	48,0	15 001	77,5	24 288	125,5
1976	9000	48,8	14 063	76,2	23 063	125,0
1977	8750	49,5	14 401	81,4	23 151	130,9
1978	8458	50,4	14 443	86,1	22 901	136,5

23. Korai vetélési szövődmények és ezek becsült gyakorisága.
Magyarország, 1953—1972

Ранние осложнения аборта и их оцененная частота.
Венгрия, 1953—1972 гг.

Early complications of abortion and their estimated incidence.
Hungary, 1953—1972

Év	Vetéléssel kapcsolatos bejelentett megbetegedések					Az utóbbiakból 1000 összes (legális vagy illegális) abortuszra esik
	lázás (gyulladás)	%	lázatlan (utóvérzés és egyéb)	%	együtt	
1953	3385	91,9	340	8,1	4225	42,6
1954	3789	86,3	603	13,7	4392	43,7
1955	4111	91,1	403	8,9	4514	33,1
1956	4201	88,9	522	11,1	4723	25,1
1957	4425	82,4	943	17,6	5368	26,6
1958	4076	74,8	1376	25,2	5452	23,5
1959	3876	70,1	1653	29,9	5529	25,0
1960	3845	67,3	1864	32,7	5709	25,9
1961	3501	62,1	2135	37,9	5636	24,7
1962	3603	64,9	1944	35,1	5547	24,6
1963	3363	61,5	2109	38,5	5472	24,0
1964	3642	61,2	2313	38,8	5955	24,9
1965	3396	60,5	2215	39,5	5611	23,9
1966	3477	56,7	2653	43,3	6130	25,7
1967	3399	56,2	2645	43,8	6044	25,4
1968	3679	62,7	2190	37,3	5869	23,4
1969	3018	56,3	2343	43,7	5361	20,8
1970	2816	56,3	2188	43,7	5004	21,4
1971	2615	58,2	1877	41,8	4492	20,0
1972	2224	54,8	1837	45,2	4061	18,3

24. A terhességmegszakítások
és az egyéb vetélések specifikus morbiditási adatai.
Magyarország, 1958—1978

Специфические данные заболеваний беременности
и прочих абортот.
Венгрия, 1958—1978 гг.

Specific morbidity data of interruptions of pregnancy and other abortions.
Hungary, 1958—1978

Év	Engedélyezett művi vetélések		Valódi spontán vetélések		Spontánként jelentett illegális abortuszok	
	szövőd- mény- szám	morbi- ditás (‰)	szövőd- mény- szám	morbi- ditás (‰)	szövőd- mény- szám	morbi- ditás (‰)
1958	2635	18,1	528	32,4	1705	80,8
1959	2562	16,8	433	26,4	1611	85,2
1960	2179	13,4	429	26,0	1344	77,7
1961	2263	13,3	496	29,9	1184	69,2
1962	2142	13,1	509	41,4	1137	63,5
1963	1731	10,0	569	34,1	1021	58,7
1964	2064	11,2	492	29,5	987	56,1
1965	2078	11,5	592	34,4	974	58,7
1966	2015	10,8	683	37,9	926	59,4
1967	2447	13,1	768	39,4	1009	65,5
1968	2122	10,6	695	34,4	1019	75,5
1969	2084	10,1	600	29,6	862	72,4
1970	1825	9,5	458	23,2	760	75,2
1971	1853	9,9	430	21,3	698	82,1
1972	.	.	.	.	.	.
1973	2222	13,1	671	30,6	711	112,9
1974	1813	17,8	548	20,9	755	.
1975	1330	13,8	466	17,9	591	.
1976	1396	14,7	448	18,1	549	.
1977	1573	17,7	479	20,9	435	.
1978	1394	16,7	440	20,7	408	.

25. *Nem abortusz miatti gesztációs halálozások megoszlása és együttes gyakorisága.*
Magyarország, 1946—1978

*Распределение и общая частота не вызванных абортom смертей
при беременности.*

Венгрия, 1946—1978 гг.

*Distribution and total incidence of deaths during pregnancy
not caused by abortion.*
Hungary, 1946—1978

Év	Szepszls		Toxicosis		Elvérzés		Ménen- kivüli terhesség		Egyéb szövődmény		Összes halálozás	Teljes letalitás 100 000 nem abortusszal zárt terhességre
	szám	%	szám	%	szám	%	szám	%	szám	%		
1946	90	32,5	44	15,9	55	19,8	39	14,1	49	17,7	277	160,4
1947	48	19,6	54	22,0	49	20,0	39	15,9	55	22,5	245	128,1
1948	51	26,5	23	12,0	42	21,9	38	19,8	38	19,8	192	98,1
1949	29	14,9	45	23,0	54	27,7	29	14,9	38	19,5	195	100,5
1950	40	20,2	37	18,7	56	28,3	25	12,6	40	20,2	198	99,5
1951	30	19,0	40	25,3	31	19,6	18	11,4	39	24,7	158	81,6
1952	29	17,9	34	21,0	48	29,6	13	8,0	38	23,4	162	85,7
1953	21	15,6	40	29,6	23	17,0	20	14,8	31	23,0	135	64,3
1954	28	20,0	40	28,6	37	26,4	9	6,4	26	18,6	140	61,9
1955	16	12,5	51	39,9	26	20,3	20	15,6	15	11,7	128	60,0
1956	15	12,0	45	36,0	27	21,6	14	11,2	24	19,2	125	63,9
1957	16	16,0	22	22,0	23	23,0	14	14,0	25	25,0	100	58,9
1958	15	14,4	28	26,9	14	13,5	15	14,4	32	30,8	104	64,6
1959	5	6,6	25	32,9	13	17,1	13	17,1	20	26,3	76	49,4
1960	12	16,4	25	34,3	8	11,0	12	16,4	16	21,9	73	49,0
1961	6	7,5	20	25,0	16	20,0	9	11,3	29	36,2	80	56,1
1962	11	17,5	18	28,5	10	15,9	7	11,1	17	27,0	63	47,7
1963	7	11,1	21	33,3	13	20,6	5	8,0	17	27,0	63	46,8
1964	1	2,2	12	26,7	9	20,0	8	17,8	15	33,3	45	33,5
1965	7	11,0	16	25,0	16	25,0	10	15,6	15	23,4	64	47,4
1966	7	15,9	10	22,8	7	15,9	3	6,8	17	38,6	44	31,4
1967	2	3,6	20	36,4	7	12,7	10	18,2	16	29,1	55	36,5
1968	2	3,5	18	31,0	13	22,4	4	6,9	21	36,2	58	37,2

Év	Szepszís		Toxicosis		Elvérés		Méhén- kívüli terhesség		Egyéb szövődmény		Összes halálozás	Teljes letalitás 100 000 nem abortusszal zárult terhességre
	szám	%	szám	%	szám	%	szám	%	szám	%		
1969	7	11,1	10	15,9	21	33,3	5	8,0	20	31,7	63	40,4
1970	6	11,8	13	25,5	16	31,3	10	19,6	6	11,8	51	33,3
1971	11	25,0	6	13,7	10	22,7	4	9,1	13	29,5	44	28,9
1972	5	9,4	14	26,4	13	24,5	3	5,7	18	34,0	53	34,3
1973	6	11,7	12	23,5	11	21,6	3	5,9	19	37,3	51	32,4
1974	11	16,4	8	11,9	19	28,4	7	10,5	22	32,8	67	35,8
1975	10	23,3	5	11,6	15	34,8	2	4,7	11	25,6	43	22,0
1976	5	14,7	5	14,7	6	17,7	3	8,8	15	44,1	34	18,2
1977	2	6,4	7	22,6	7	22,6	5	16,1	10	32,3	31	17,3
1978	6	18,2	7	21,2	8	24,2	4	12,2	8	24,2	33	19,5

26. Szülési-gyermekági és méhenkívüli terhesség miatti halálozások gyakorisága.

Magyarország, 1946—1978

Частота родовых и послеродовых смертей и смертей, вызванных внеутробной беременностью.

Венгрия, 1946—1978 гг.

Incidence of deaths during childbirth and puerperium and deaths caused by extra-uterine pregnancy.

Hungary, 1946—1978

Év	Szülési-gyermekági letalitás 100 000 szülésre	Méhenkívüli terhességek letalitása 100 000 esetre számítva	Az előbbi az utóbbi százalékában	100 összes terhességből ektopiás
1946	138,4	5660,4	2,4	0,2
1947	108,3	4572,1	2,4	0,3
1948	79,1	3392,9	2,3	0,3
1949	86,1	2363,5	3,6	0,4
1950	87,6	1753,2	5,0	0,5
1951	72,8	1271,2	5,7	0,5
1952	79,5	838,7	9,5	0,5
1953	55,2	1217,3	4,5	0,5
1954	58,3	545,8	10,7	0,5
1955	51,0	1152,1	4,4	0,5
1956	57,3	826,9	6,9	0,5
1957	51,2	734,5	7,0	0,5
1958	56,0	758,3	7,4	0,5
1959	41,5	654,3	6,3	0,5
1960	41,5	607,9	6,8	0,5
1961	50,4	443,8	11,4	0,5
1962	43,0	382,5	11,2	0,5
1963	43,7	273,7	16,0	0,5
1964	27,9	445,7	6,3	0,5
1965	40,5	593,8	6,8	0,5
1966	29,6	188,0	15,7	0,4
1967	30,2	625,8	4,8	0,4
1968	35,0	269,2	13,0	0,4
1969	37,6	306,7	12,3	0,4
1970	27,0	682,6	4,0	0,4
1971	26,6	291,5	9,1	0,4
1972	32,7	227,6	14,4	0,4
1973	30,8	222,4	13,8	0,4
1974	32,3	519,3	6,2	0,4
1975	21,2	135,1	15,7	0,4
1976	16,7	192,8	8,7	0,5
1977	14,7	333,6	4,4	0,5
1978	17,3	284,3	6,1	0,5

27. A legális művi vetélések
és az egyéb abortuszok letalitása a nyilvántartott adatok alapján.
Magyarország, 1931—1978

Летальность легальных искусственных абортов и прочих абортов
на основе учтенных данных. Венгрия, 1931—1978 гг.

Lethality of legal induced abortions and other abortions on basis
of registered data. Hungary, 1931—1978

Év	Engedélyezett művi vetélés	Spontán vagy eng. nélküli vetélés	A vetelési halálozások teljes számából 100 000 bejelentett abortuszra esik
	miatti halálozások számából 100 000 ugyanazon kategóriában nyilvántartott abortuszra esik		
1931	.	1141,0	1072,1
1932	.	1221,4	1136,5
1933	.	815,6	766,2
1934	.	951,4	895,0
1935	.	922,7	873,6
1936	.	1082,2	1027,9
1937	.	961,3	912,7
1938	.	954,8	914,2
1939	.	830,2	801,1
1931—39 átlag	.	986,7	933,3
1946	.	805,1	731,3
1947	.	505,8	479,4
1948	.	447,5	423,9
1949	.	359,2	342,9
1950	.	291,8	278,0
1951	.	235,3	224,9
1952	.	228,4	219,4
1953	.	169,8	159,2
1954	6,1	123,7	90,9
1955	5,7	155,4	87,9
1956	7,3	187,2	67,2
1957	6,5	108,8	31,2
1958	4,8	144,3	33,3
1959	5,2	104,8	24,0
1960	3,7	79,9	16,8
1961	1,8	80,2	14,7
1962	3,7	91,5	18,7
1963	2,3	64,6	12,5
1964	1,1	66,9	11,4
1965	1,1	68,2	11,7
1966	1,6	59,5	10,4
1967	1,1	48,8	8,5
1968	1,5	44,6	7,7
1969	0,5	58,9	8,4
1970	0,5	40,2	5,9
1971	—	31,6	4,2
1972	1,1	39,0	6,3
1973	0,6	24,8	4,0
1974	2,0	9,8	3,8
1975	—	31,9	7,2
1976	—	11,4	2,5
1977	1,1	12,8	3,6
1978	1,2	13,8	3,8

28. A spontán és az illegális vetélések tényleges letalitásának
becsült trend-adatai.

Magyarország, 1931—1978

Оцененные данные тенденции фактической летальности спонтанных
и нелегальных абортов

Estimated trend data of the actual lethality of spontaneous and illegal abortions.
Hungary, 1931—1978

Időszak	Valódi spontán	Eltitkolt	Összes illegális
	abortuszok letalitása 100 000 azonos kategóriájú vetélésre számítva		
1931—39	131	219	193
1946—48	76	121	107
1948—50	55	121	99
1950—52	38	121	92
1952—54	24	121	85
1954—56	20	120	83
1957—59	16	104	69
1959—61	11	104	63
1961—63	10	104	60
1963—65	8	104	57
1965—67	7	104	55
1967—69	5	96	53
1969—71	6	91	51
1971—73	5	76	44
1974—76	7	43	32
1976—78	3	45	38

29. Az összes abortuszok és gesztációs folyamatok letalitása
azok valószínű száma alapján.

Magyarország, 1931—1978

Летальность всех аборт
и процессов беременности на основе их вероятного количества.
Венгрия, 1931—1978 гг.

Lethality of total abortions and gestation processes on basis
of their probable number.

Hungary, 1931—1978

Év	Az abortusz miatti anyai halálozások számából 100 000 vetelésre esik	Az anyai halálozások teljes számából 100 000 terhességre esik
1931	191,1	246,8
1932	193,0	250,4
1933	182,3	209,5
1934	184,5	233,4
1935	183,7	253,9
1936	189,7	240,7
1937	185,3	201,9
1938	185,5	212,1
1939	180,4	206,2
1931—39 átlag	186,2	228,3
1946	109,1	136,8
1947	101,1	117,3
1948	98,5	98,3
1949	93,3	97,7
1950	87,7	95,2
1951	81,6	81,6
1952	80,9	83,9
1953	71,0	66,4
1954	53,6	59,4
1955	52,8	57,3
1956	45,2	54,9
1957	25,3	40,6
1958	26,3	42,0
1959	20,4	32,3
1960	15,0	28,7
1961	13,2	29,7
1962	16,4	27,9
1963	11,4	24,6
1964	10,4	18,7
1965	10,6	24,1
1966	9,7	17,7
1967	8,0	19,1
1968	7,2	18,7
1969	7,8	20,1
1970	5,6	16,5
1971	4,0	14,1
1972	5,9	17,6
1973	3,9	16,2
1974	3,6	22,2
1975	6,5	15,6
1976	2,4	11,8
1977	3,4	11,8
1978	3,6	13,2

30. *Gesztációs eredetű halálozások és a szülészeti események letalitása.*
Románia, 1959—1972

Связанные с беременностью смерти и летальность родовых событий.
 Румыния, 1959—1972 гг.

Deaths of gestation origin and lethality of obstetric events.
Romania, 1959—1972

Év	Terhesség, szülés és gyermekágy miatti összes halálozás	Ebből		Az összes abortuszok letalitása tízezer vetelésre	Egyéb gesztációs folyamatok letalitása tízezer élve- születésre
		vetelési halálozás	egyéb		
1959	347	108	239	.	6,5
1960	398	96	202	.	5,7
1961	377	130	247	.	7,6
1962	322	88	234	.	7,7
1963	251	89	162	.	5,5
1964	229	66	163	.	5,7
1965	237	64	173	.	6,2
1966	235	83	152	.	5,5
1967	481	170	311	8,3	5,9
1968	506	221	285	10,0	5,4
1969	491	262	229	10,2	4,9
1970	497	315	182	10,8	4,3
1971	522	364	158	11,0	3,9
1972	506	370	136	9,7	3,5

31. Koraszülöttek (2500 g alatti súllyal élve vagy halva született magzatok) száma és aránya a Tauffer-statisztika szerinti bontásban.
Magyarország, 1931—1965

Число и удельный вес преждевременно родившихся (живо- или мертворожденных плодов весом ниже 2500 г) в разбивке по статистике Тауффера.

Бенгрия, 1931—1965 гг.

Number and ratio of premature infants (live- or stillborn with a weight under 2500 g) in a distribution according to Tauffer statistics
Hungary, 1931—1965

Év	Összes szám	1000 összes szülőtre	E b b ő l			
			intézeti	az összes intézeti szülöttek ezrelékében	otthoni	az összes otthoni szülöttek ezrelékében
1931	4 728	43,7	2 171	71,0	2557	33,0
1932	6 124	45,6	2 607	85,2	3817	34,6
1933	7 451	41,9	2 607	86,8	4844	32,8
1934	8 033	41,9	2 717	86,3	5316	33,2
1935	7 780	41,3	2 791	84,5	4989	32,1
1936	7 671	41,7	2 984	84,8	4687	31,5
1937	7 501	41,3	3 009	82,3	4492	31,0
1938	7 802	42,8	3 261	83,7	4541	31,7
1939	7 867	42,6	3 607	83,4	4260	30,1
1931—39 átlag	7 251	42,5	2 862	83,1	4389	32,2
1946	7 265	49,9	3 369	92,0	3896	35,2
1947	8 036	44,9	4 028	82,0	4008	30,8
1948	8 780	47,2	4 631	84,6	4149	31,6
1949	8 683	46,7	4 490	76,0	4193	33,0
1950	10 108	50,9	6 023	87,1	4085	31,6
1951	11 069	57,7	7 534	93,8	3535	31,7
1952	10 932	59,1	8 352	89,9	2580	28,1
1953	14 153	69,1	11 811	95,1	2342	29,1
1954	14 439	65,2	12 131	86,9	2308	28,3
1955	14 182	67,8	11 992	87,2	2190	30,6
1956	13 750	72,0	11 867	91,0	1883	31,1
1957	12 766	77,2	11 100	95,2	1666	34,1
1958	12 143	77,4	10 903	90,1	1240	34,4
1959	12 260	81,8	11 263	92,1	997	36,2
1960	12 560	86,6	11 732	93,7	828	42,0
1961	12 652	91,1	12 083	95,4	569	46,2
1962	12 254	95,5	11 834	97,9	420	56,1
1963	12 882	98,1	12 457	99,0	407	77,6
1964	12 922	98,8	12 595	98,9	327	94,1
1965	13 412	101,6	13 157	101,7	255	99,7

32. Kis súlyú élveszülöttek száma és aránya KSH-adatok szerint.
Magyarország, 1950—1978

Число и удельный вес живорожденных низкого веса по данным ЦСУ.
Венгрия, 1950—1978 гг.

Number and ratio of low-weight live-born according to the data
of the Hungarian Central Statistical Office.
Hungary, 1950—1978

Év	2500 g alatti súlyú élveszülöttek		1500 g alatti súlyú élveszülöttek	
	száma	aránya (%)	száma	aránya (%)
1950	10 831	55,4	1418	7,3
1951	11 863	62,2	1709	9,0
1952	12 004	64,6	1746	9,4
1953	15 169	73,3	2278	11,0
1954	15 624	69,9	2489	11,1
1955	15 426	73,3	2286	10,9
1956	14 918	77,4	2132	11,1
1957	13 795	82,6	2023	12,1
1958	13 191	83,3	1880	11,8
1959	13 270	87,8	1949	12,9
1960	13 437	91,8	1919	13,1
1961	13 583	96,8	1908	13,6
1962	13 146	101,1	1940	14,9
1963	13 675	103,3	2069	15,6
1964	13 672	106,1	2313	15,0
1965	14 116	106,1	2313	17,4
1966	14 776	106,7	2439	17,6
1967	16 090	108,1	2637	17,7
1968	16 680	108,0	2978	19,3
1969	16 786	108,8	2831	18,3
1970	16 247	107,0	2798	18,4
1971	16 643	110,5	2854	18,9
1972	17 078	111,4	2824	18,4
1973	18 193	116,5	3097	19,8
1974	21 780	116,9	3686	19,8
1975	21 708	111,8	3382	17,4
1976	20 522	110,7	3391	18,3
1977	18 900	106,4	2964	16,7
1978	17 626	104,8	2659	15,8

33. Az optimális életkilátású 3000—4499 grammos súlycsoport
magzatainak száma és aránya az összes elveszülöttek között.
Magyarország, 1954—1978

Число относящихся к весовой группе 3000—4499 г
плодов с оптимальной продолжительностью предстоящей жизни
и их удельный вес в общей численности живорожденных.
Венгрия, 1954—1978 гг.

Number and ratio of foetuses with optimum life expectancy belonging
to the weight group of 3000—4499 g among total live-born.
Hungary, 1954—1978

Év	Szám	%
1954	164 919	738,4
1955	153 235	728,2
1956	138 245	717,0
1957	117 727	704,1
1958	110 329	696,4
1959	103 825	686,7
1960	99 755	681,1
1961	93 820	668,4
1962	85 172	654,9
1963	86 454	653,3
1964	86 209	652,4
1965	87 001	654,1
1966	91 029	657,3
1967	97 744	656,5
1968	101 453	657,0
1969	101 217	655,9
1970	100 018	658,8
1971	98 579	654,4
1972	99 883	651,7
1973	100 249	641,7
1974	119 765	642,9
1975	126 314	650,3
1976	120 754	651,3
1977	116 595	656,6
1978	110 935	659,7

34. Az élveszülöttek ezrelékes megoszlása születési súlycsoportok szerint.
Magyarország, 1954—1978

Распределение живорожденных в промилях по весовым группам при рождении.
Венгрия, 1954—1978 гг.

Per thousand distribution of live-born by birth weight groups.
Hungary, 1954—1978

Év	S z ü l e t é s i s ú l y g r a m m o k b a n									Ismeret- len
	—999	1000—1499	1500—1999	2000—2499	2500—2999	3000—3499	3500—3999	4000—4499	4500—	
1954	3,3	7,8	14,9	43,9	173,4	404,2	256,7	77,5	18,1	0,2
1955	3,1	7,8	15,8	46,6	182,1	401,9	253,1	73,2	15,4	1,0
1956	2,9	8,1	16,5	49,9	191,2	403,5	244,4	69,1	13,0	1,4
1957	3,6	8,5	17,4	53,0	199,8	401,1	238,6	64,4	12,0	1,6
1958	3,6	8,2	17,0	54,4	208,6	403,2	233,2	60,0	10,9	0,9
1959	4,0	8,9	18,4	56,5	215,9	402,2	228,6	55,9	9,1	0,5
1960	4,1	9,0	19,3	59,4	218,6	400,8	226,8	53,5	8,3	0,2
1961	4,3	9,3	20,7	62,5	226,9	387,9	220,0	50,5	7,8	0,1
1962	4,6	10,3	22,1	64,0	236,9	396,0	212,2	46,7	7,0	0,2
1963	4,5	11,1	21,9	65,8	237,3	395,9	211,8	45,6	5,9	0,2
1964	4,6	10,4	22,5	66,0	237,8	396,1	210,3	46,0	6,2	0,1
1965	5,9	11,5	23,1	65,6	234,1	394,6	213,4	46,1	5,7	—
1966	6,7	10,9	24,0	65,0	229,4	391,4	217,2	48,7	6,5	0,1
1967	6,9	10,8	24,5	65,9	228,9	390,8	218,7	47,0	6,3	0,2
1968	7,1	12,2	22,7	66,0	228,7	390,2	219,4	47,4	6,3	0,0
1969	6,4	11,9	23,1	67,3	228,9	387,6	219,3	49,0	6,4	0,1
1970	6,3	12,1	23,3	65,3	227,4	386,3	222,2	50,3	6,8	0,0
1971	6,6	12,3	23,8	67,9	227,7	380,6	223,6	50,2	7,3	0,1
1972	6,2	12,3	23,7	69,3	230,4	385,0	218,4	48,3	6,3	0,1
1973	6,5	13,3	25,1	71,6	235,5	381,8	213,8	46,1	6,3	0,0
1974	6,7	13,1	24,9	72,2	234,1	380,2	214,3	48,4	6,1	0,0
1975	5,6	11,8	23,3	71,1	231,8	383,9	216,9	49,5	6,1	0,0
1976	6,0	12,3	22,4	70,0	231,7	383,7	218,4	49,2	6,3	—
1977	5,5	11,2	22,2	67,5	230,3	385,5	221,1	50,0	6,7	0,0
1978	5,4	10,4	22,0	67,0	228,8	382,9	225,1	51,6	6,7	0,0

35. *Élveszülöttek átlagos születési súlya.**Magyarország, 1950—1978**Средний вес при рождении живорожденных.**Венгрия, 1950—1978 гг.**Average birth weight of live-born.**Hungary, 1950—1978*

Év	Születési átlagsúly (gramm)	Csökkenés 1950-hez képest
1950	3392	—
1951	.	.
1952	.	.
1953	3388	4
1954	3306	86
1955	3258	134
1956	3238	154
1957	3218	174
1958	3208	184
1959	3191	201
1960	3183	209
1961	3167	225
1962	3148	244
1963	3144	248
1964	3144	248
1965	3141	251
1966	3148	244
1967	3147	245
1968	3146	246
1969	3148	244
1970	3154	238
1971	3127	265
1972	3121	271
1973	3106	286
1974	3109	283
1975	3123	269
1976	3124	268
1977	3133	259
1978	3142	250

36. A 2500 g alatti élveszülettek arányszámának alakulása
az anya korcsoportja szerint.
Magyarország, 1956—1978

Динамика коэффициентов живорожденных весом ниже 2500 г
по возрастной группе матери.
Венгрия, 1956—1978 гг.

Rate of live-born with a birth weight under 2500 g by age-group of mother.
Hungary, 1956—1978

Év	—19	20—24	25—29	30—34	35—39	Többi	Együttesen
1956	112,1	77,3	67,6	69,2	83,6	84,1	77,4
1957	117,2	82,6	70,8	76,3	80,9	79,9	82,6
1958	115,0	81,3	73,3	77,0	84,5	97,0	83,3
1959	116,8	85,5	78,2	82,5	88,1	109,1	87,8
1960	118,7	90,2	81,1	88,2	94,8	95,5	91,8
1961	123,2	93,6	85,6	95,0	102,9	114,2	96,8
1962	129,4	98,1	90,6	96,4	111,1	109,5	101,1
1963	123,6	97,3	99,2	100,3	118,5	129,5	103,3
1964	128,3	95,8	97,5	107,4	119,4	118,6	103,5
1965	127,1	98,4	100,1	109,9	131,5	132,1	106,1
1966	126,3	97,1	100,6	117,2	127,1	142,7	106,7
1967	130,4	94,4	103,9	120,0	136,0	149,4	108,1
1968	124,4	96,3	103,7	121,9	137,2	144,7	108,0
1969	129,5	94,8	102,9	122,8	146,6	162,0	108,8
1970	122,3	94,2	101,3	125,6	146,3	160,3	107,0
1971	127,2	95,7	105,1	134,7	154,2	155,8	110,5
1972	131,9	97,3	103,9	131,1	159,4	167,6	111,4
1973	133,2	102,8	110,3	135,4	164,1	184,3	116,5
1974	142,5	102,6	108,4	135,5	161,5	187,5	116,9
1975	136,9	100,1	102,7	126,5	156,0	170,5	111,8
1976	135,7	97,5	101,0	129,6	174,4	179,7	110,7
1977	131,6	92,5	100,2	120,9	165,2	193,3	106,4
1978	135,6	90,4	96,3	121,5	156,5	212,0	104,8

37. A koraszülött-arányszámok alakulása
az élveszületési sorrend száma szerint.

Magyarország, 1953—1978

Динамика коэффициента преждевременно родившихся детей
по очередности живорождений.

Венгрия, 1953—1978 гг.

Rates of premature infants by live birth order.

Hungary, 1953—1978

Év	1.	2.	3.	4.	5.	6.—X.	Együttesen
1953	94,4	60,6	61,8	59,7	58,4	60,0	73,3
1954	94,4	58,9	55,4	52,8	55,1	54,8	69,9
1959	102,8	72,9	77,1	80,7	81,9	81,9	87,8
1960	103,7	77,9	85,0	83,9	90,0	95,0	91,8
1961	108,1	82,1	84,2	100,6	105,4	101,3	96,8
1962	109,2	87,2	95,2	106,0	112,1	110,0	101,1
1963	109,1	88,9	105,4	113,5	110,9	118,5	103,3
1964	107,7	89,1	106,7	113,4	123,6	123,0	103,5
1965	107,5	91,8	115,6	125,7	133,0	131,8	106,1
1966	106,6	93,5	116,6	126,1	144,9	145,5	106,7
1967	105,8	94,8	122,3	148,9	149,8	153,1	108,1
1968	104,6	97,6	124,7	143,9	152,1	152,3	108,0
1969	104,0	97,8	128,6	150,7	157,7	167,8	108,8
1970	97,6	95,4	145,3	160,6	175,5	179,7	107,0
1971	99,7	100,2	148,6	171,5	174,9	188,8	110,5
1972	102,2	98,0	149,9	177,4	183,5	201,1	111,4
1973	106,8	102,1	158,7	187,3	200,7	197,3	116,5
1974	107,9	102,8	155,2	192,6	197,7	207,2	116,9
1975	105,9	96,4	140,5	194,8	204,1	213,7	111,8
1976	104,3	95,5	143,9	190,3	209,7	224,4	110,7
1977	99,6	91,4	140,5	186,4	214,1	217,0	106,4
1978	99,4	88,9	137,9	194,4	207,5	223,7	104,8

38. Olyan anyák élveszülötteinek megoszlása születési súly és sorszám
Magyarország,

Распределение по весу при рождении
у которых раньше не было
Венгрия,

Distribution by birth weight and parity of live-born
pregnancy
Hungary,

Súly	1. terh.		2. terh.		3. terh.	
	szám	‰	szám	‰	szám	‰
—1000	150	2,4	71	1,5	26	2,7
1000—1499	364	5,9	223	4,9	46	4,8
1500 g alatt	514	8,3	294	6,4	72	7,5
1500—1999	902	14,7	554	12,2	172	17,9
2000—2499	3 876	63,2	2 003	44,1	566	59,2
2500 g alatt	5 292	86,3	2 851	62,8	810	84,7
2500—2999	15 468	252,3	8 981	197,7	2111	220,7
3000—3499	25 070	408,9	18 302	403,0	3488	364,7
3500—3999	12 915	210,6	11 980	263,8	2384	249,3
4000—	2 563	41,8	3 297	72,6	769	80,4
2500 g felett	56 016	913,7	42 560	937,2	8752	915,3
Összesen	61 308	1000,0	45 411	1000,0	9562	1000,0
Összes ezrelék- arány	506,7		375,3		79,0	

szerint, akiknek előzőleg nem volt eredménytelen terhességük
1978

и порядковому номеру живорожденных детей матерей,
неуспешной беременности.
1978 г.

infants of mothers who had no unsuccessful
previously.
1978

4. terh.		5. terh.		6. terh.		Összesen	
szám	‰	szám	‰	szám	‰	szám	‰
11	4,7	11	11,5	5	3,5	274	2,2
17	10,3	17	17,8	19	13,4	693	5,7
35	15,0	28	29,4	24	16,9	967	7,9
61	26,1	29	20,4	52	36,7	1 770	14,6
226	96,9	100	104,9	175	223,7	6 946	57,4
322	138,1	157	164,7	251	177,5	9 683	80,0
615	263,7	273	286,4	415	293,5	27 863	230,3
295	340,9	310	325,2	402	284,3	48 367	399,8
449	192,5	164	172,1	250	176,8	28 142	232,6
151	64,7	49	51,4	96	67,9	6 925	57,2
2010	861,9	796	835,2	1163	822,5	111 297	919,9
2332	1000,0	953	1000,0	1414	1000,0	120 980	1000,0
19,2		7,8		11,7		999,7	

39. Olyan anyák élveszülötteinek megoszlása születési súly és sorszám szerint, akiknek előzőleg egy vagy több vetélésük volt.
Magyarország, 1978

Распределение по весу при рождении
и порядковому номеру живорожденных детей матерей,
имевших раньше один или несколько аборт.
Венгрия, 1978 г.

Distribution by birth weight and parity of live-born infants
of mothers having had one or more abortions previously.
Hungary, 1978

Súly	2. terh. 1 élvesz. + 1 ab.		3. terh. 1 élvesz. + 2 ab.		4. terh. 1 élvesz. + 3 ab.		5. terh. 1 élvesz. + 4 ab.		6.—X. terh. élvesz. + ab.		Összesen	
	szám	‰	szám	‰	szám	‰	szám	‰	szám	‰	szám	‰
—1000	66	6,5	31	11,6	20	27,1	4	18,4	99	20,5	220	11,8
1000—1499	117	11,5	59	22,1	19	25,8	11	50,7	172	35,6	378	20,2
1500 g alatt	183	17,9	90	33,7	39	52,9	15	69,1	271	56,1	598	32,1
1500—1999	214	21,0	81	30,4	37	50,2	13	59,9	235	48,6	580	31,1
2000—2499	716	70,3	215	80,6	71	96,4	22	101,4	511	105,7	1 535	82,4
2500 g alatt	1 113	109,3	386	144,8	147	199,7	50	230,4	1017	210,5	2 713	145,6
2500—2999	2 368	232,6	665	249,5	174	236,4	42	193,5	1160	240,0	4 409	236,6
3000—3499	3 985	391,5	943	353,8	244	331,5	75	345,6	1445	299,0	6 692	359,2
3500—3999	2 194	215,5	544	204,1	143	194,3	39	179,7	886	183,3	3 806	204,3
4000—	519	50,9	127	47,6	28	38,0	11	50,7	324	67,0	1 009	54,1
2500 g felett	9 066	890,6	2279	855,1	589	800,2	167	769,6	3815	789,5	15 916	854,3
Összesen	10 179	1000,0	2665	1000,0	736	1000,0	217	1000,0	4832	1000,0	18 629	1000,0
Együttes ezrelékarány	546,4		143,0		39,5		11,6		259,4		999,9	

40. 3000 g feletti, illetve alatti súllyal világra jött élveszülöttek ezrelékaránya az anya előzetes (spontán + művi) vetéléseinek és szüléseinek számától függően.
Magyarország, 1978

Пропорция в промилях живорожденных детей весом выше или ниже 3000 г по числу предварительных (спонтанных + искусственных) абортов и родов матери.
Венгрия, 1978 г.

Per thousand ratio of live-born with a birth weight over and under 3000 g by number of the previous (spontaneous + induced) abortions and childbirths of mother.
Hungary, 1978

Szül. sorszám	Szülés előtt nem volt abortusz	
	3000 g felett	3000 g alatt
1.	661,7	338,6
2.	739,2	260,5
3.	694,4	305,4
4.	598,1	401,8
5.	548,7	451,1
Együtt	689,7	310,3

Az előzetes vetélések száma	Szülés előtt volt abortusz	
	3000 g felett	3000 g alatt
1	657,9	341,9
2	605,5	394,3
3	563,8	436,1
4	576,0	423,9
5 vagy több	549,3	450,5
Együtt	617,7	382,3

41. A koraszülöttek százalékaránya az összes élveszülöttek között területi egységenként, a Tauffer-statisztika szerint.
Magyarország, 1950—1978

Процентное отношение преждевременно родившихся в общей численности живорожденных по территориальным единицам, на основе статистики Тауффера.
Венгрия, 1950—1978 гг.

Percentage of premature infants in the total number of live-born by regional units, according to Tauffer statistics.
Hungary, 1950—1978

Év	Baranya	Bács-Kiskun	Békés	Borsod-Abaúj-Zemplén	Csongrád	Fejér	Győr-Sopron	Hajdú-Bihar	Heves	Komárom	Nógrád	Pest	Pest + Budapest	Somogy	Szabolcs-Szatmár	Szolnok	Tolna	Vas	Veszprém	Zala	Budapest	Ország
1950	4,8	3,7	2,5	3,4	4,2	3,7	4,9	4,7	5,0	5,3	4,4	3,7	6,0	4,7	2,3	4,5	3,8	4,2	3,3	4,3	7,0	4,3
1951	4,2	4,8	5,1	4,7	5,7	3,7	4,8	4,9	5,9	6,5	5,5	3,8	6,7	4,7	2,7	4,8	4,4	4,3	3,0	5,2	7,8	5,0
1952	5,1	4,7	4,2	5,0	5,5	4,4	5,2	4,9	5,2	6,4	5,5	4,2	7,3	4,1	2,7	5,2	3,8	4,3	4,0	5,0	8,4	5,2
1953	6,7	5,3	5,6	5,6	6,5	5,5	6,8	5,4	6,7	6,7	5,3	5,1	8,0	5,1	3,3	5,7	4,3	5,3	5,6	5,5	8,7	6,2
1954	5,8	5,3	5,1	6,1	5,4	5,9	6,0	4,9	6,3	7,2	6,1	4,8	7,4	5,0	3,3	5,1	4,7	5,3	4,9	5,5	8,2	5,8
1955	6,0	6,5	4,8	6,6	5,8	4,9	7,1	5,2	6,5	6,2	6,2	5,8	7,8	6,0	4,3	4,9	5,0	5,6	6,3	5,4	8,4	6,1
1956	7,2	7,0	5,2	7,0	6,2	6,0	6,8	6,0	6,8	6,0	7,1	5,4	8,3	6,5	4,6	5,2	5,6	6,3	6,2	6,3	9,3	6,5
1957	6,9	8,2	6,3	8,8	6,9	5,1	8,1	6,2	6,0	7,4	2,4	5,8	8,3	8,2	5,3	5,9	5,4	5,7	6,5	7,0	9,3	7,1
1958	7,9	7,5	6,3	9,2	7,4	6,0	6,5	6,1	6,7	7,0	8,1	6,0	8,1	7,1	6,1	6,3	5,6	5,9	6,7	6,2	8,9	7,2
1959	8,6	8,1	6,5	9,4	7,4	7,0	7,1	7,2	7,0	8,3	7,7	6,3	8,7	7,5	6,5	6,3	6,7	6,3	6,3	6,2	9,4	7,6
1960	8,6	9,1	6,9	10,4	7,3	7,3	7,6	7,6	7,7	8,6	9,2	6,4	8,8	8,7	7,2	6,7	6,5	6,8	7,2	6,5	9,6	8,1
1961	8,6	9,3	7,7	10,5	8,6	7,6	8,2	8,1	8,9	8,9	9,7	8,3	9,4	10,3	8,0	6,3	7,7	6,6	8,0	6,5	9,7	8,6
1962	10,4	10,5	7,8	10,6	8,6	7,7	8,1	8,8	9,4	8,4	8,5	7,3	9,8	10,5	8,2	8,4	8,5	7,1	7,9	6,8	10,4	9,0
1963	11,0	10,1	8,6	9,5	9,0	8,9	8,3	8,1	9,7	9,2	8,2	9,3	10,5	10,7	8,8	7,3	9,1	8,1	8,0	7,7	10,7	9,2

Év	Baranya	Bács-Kiskun	Békés	Borsod-Abaúj-Zemplén	Csongrád	Fejér	Győr-Sopron	Hajdú-Bihar	Heves	Komárom	Nógrád	Pest	Pest + Budapest	Somogy	Szabolcs-Szatmár	Szolnok	Tolna	Vas	Veszprém	Zala	Budapest	Ország
1964	11,6	10,7	8,2	9,1	9,1	8,8	8,1	9,8	9,6	8,4	9,0	9,3	10,3	10,2	8,9	7,8	8,1	8,2	8,9	7,9	10,5	9,4
1965	11,7	10,4	9,0	10,3	9,0	8,1	9,1	9,1	9,4	8,5	10,7	8,6	10,6	11,4	9,2	8,1	8,1	7,4	8,6	8,7	11,0	9,6
1966	11,5	10,8	8,0	10,3	8,8	9,1	9,0	9,6	10,7	10,0	11,6	8,5	10,3	11,4	8,8	8,7	7,7	8,0	8,6	8,5	10,7	10,3
1967	12,5	10,8	8,6	10,2	9,4	8,7	9,2	8,7	10,4	9,5	11,2	8,4	10,8	11,4	9,6	8,7	8,9	7,6	8,4	9,0	11,4	10,0
1968	12,0	10,8	8,4	10,5	9,1	8,4	8,4	8,1	10,4	9,4	11,1	8,7	10,8	13,0	9,6	8,8	8,1	6,7	9,6	9,7	11,3	9,9
1969	11,9	9,7	7,6	11,2	9,9	9,0	8,6	9,4	11,6	9,6	12,1	9,9	11,1	11,6	9,8	7,6	9,3	7,4	9,4	9,2	11,4	10,2
1970	12,1	10,1	7,4	11,1	8,7	9,1	8,6	10,2	10,4	9,6	10,4	9,1	10,7	10,8	10,2	9,2	9,3	8,1	8,4	10,0	11,1	10,0
1971	11,6	10,4	9,2	12,1	9,1	8,9	9,0	10,0	9,7	9,4	11,6	10,3	11,2	12,2	11,1	9,2	8,5	8,4	9,3	10,1	11,4	10,4
1972	11,2	10,6	8,9	11,6	9,8	9,5	7,3	10,0	10,4	10,2	10,9	11,9	11,4	12,5	12,0	10,8	10,8	9,3	10,3	11,6	12,4	10,6
1973	13,0	10,7	8,7	12,2	9,7	10,2	9,3	10,5	12,6	9,9	13,4	10,6	12,1	12,4	11,1	10,3	9,1	8,2	9,5	11,4	11,3	11,3
1974	12,2	11,6	8,9	12,3	10,3	10,0	8,4	11,3	12,7	10,2	13,4	12,2	12,6	12,3	12,6	10,6	11,5	8,7	10,0	11,3	12,7	11,5
1975	12,9	11,0	8,4	12,3	9,8	9,7	8,0	11,4	12,4	9,4	12,8	11,9	12,0	11,7	12,1	10,6	9,9	9,6	10,2	10,1	12,0	11,1
1976	11,5	10,4	8,0	12,8	10,0	10,3	8,4	11,9	11,4	9,5	13,4	10,6	11,6	11,4	11,5	10,0	10,3	8,8	9,3	10,8	11,9	10,9
1977	11,2	9,7	8,6	12,4	8,3	9,4	7,9	10,5	11,1	9,7	12,5	10,3	11,4	11,6	11,8	10,0	10,5	8,2	8,8	9,7	11,6	10,5
1978	10,8	9,7	9,1	12,8	10,1	9,3	7,5	11,0	10,6	8,9	9,9	9,6	11,1	10,7	12,0	10,5	9,1	8,4	8,6	8,5	11,4	10,4

42. A koraszülött-arány alakulása az élveszülöttekre vonatkozólag területi egységenként, KSH-adatok szerint.
Magyarország, 1959—1978

Удельный вес преждевременно родившихся в общей
численности живорожденных по территориальным единицам,
на основе данных ЦСУ.
Венгрия, 1959—1978 гг.

Ratio of premature infants among live-born by regional units,
according to the data of the Hungarian Central Statistical Office.
Hungary, 1959—1978

Év	Baranya	Bács-Kiskun	Békés	Borsod-Abaúj- Zemplén	Csongrád	Féjér	Győr-Sopron	Hajdú-Bihar	Heves	Komárom	Nógrád	Pest	Pest + Budapest	Somogy	Szabolcs- Szatmár	Szolnok	Tolna	Vas	Veszprém	Zala	Budapest	Ország
1959	9,7	8,7	7,9	9,7	8,1	8,5	8,3	8,5	9,4	9,1	7,8	9,4	10,2	9,2	8,1	7,0	8,0	7,7	7,3	7,5	10,8	8,8
1960	9,3	9,3	8,1	10,9	8,4	8,7	8,0	8,6	9,2	8,6	8,9	9,6	10,6	9,2	8,9	8,0	7,3	8,1	7,9	8,4	11,4	9,2
1965	12,0	10,4	9,8	11,2	9,5	9,9	9,4	10,0	10,8	9,8	10,6	11,1	11,9	12,2	10,0	9,5	10,3	8,9	9,8	9,4	12,4	10,6
1966	11,7	11,3	9,4	11,0	9,6	10,0	9,4	10,6	11,6	11,2	11,0	11,3	11,8	11,5	9,6	9,4	9,3	9,0	9,8	10,0	12,2	10,7
1967	12,8	10,8	9,4	11,0	9,7	9,8	9,6	9,7	11,5	10,6	10,6	11,6	12,0	12,1	10,1	9,4	11,4	10,4	10,1	9,8	12,2	10,8
1968	12,0	10,6	9,1	11,5	9,8	10,4	9,1	9,2	12,0	10,3	10,6	11,0	12,0	13,0	10,0	10,1	10,6	8,1	10,6	10,3	12,7	10,8
1969	12,2	11,0	9,0	11,7	10,2	9,8	9,2	9,9	12,2	10,3	11,9	11,3	12,1	12,0	10,4	9,3	10,5	8,7	10,0	9,8	12,6	10,9
1970	12,3	10,1	8,5	12,2	9,1	9,7	8,9	10,4	11,2	10,3	10,4	11,2	11,6	11,6	10,5	10,8	10,9	9,0	9,1	10,4	11,9	10,7
1971	11,6	10,7	10,3	12,9	9,4	10,2	8,9	10,2	10,9	9,7	11,2	11,4	11,9	13,3	11,6	10,5	9,2	9,0	10,0	10,9	12,2	11,0
1972	11,6	10,7	9,8	12,4	10,3	10,0	8,1	10,0	11,3	11,0	10,6	12,2	12,2	13,6	11,4	10,8	10,5	8,7	9,8	11,9	12,2	11,1
1973	13,4	10,8	10,0	13,3	10,1	10,4	9,0	10,9	12,4	10,2	13,7	12,4	12,6	13,0	11,9	10,9	11,6	9,9	10,3	11,9	12,7	11,6
1974	12,1	11,5	10,3	13,3	10,0	10,1	8,1	11,8	12,7	10,3	13,8	12,4	12,7	13,2	12,4	11,1	11,5	8,9	9,9	11,2	12,9	11,7
1975	12,9	10,9	9,5	12,1	9,7	9,8	8,5	11,2	12,6	9,4	12,8	12,0	12,0	12,4	11,9	10,7	10,0	9,6	9,9	10,5	12,1	11,2
1976	10,5	10,2	8,5	12,9	10,1	10,4	8,5	12,2	12,2	9,7	13,3	11,3	11,9	12,1	11,4	9,9	10,3	8,7	9,4	10,7	12,2	11,1
1977	11,3	9,6	8,8	12,2	8,5	9,7	7,8	10,6	11,7	9,7	12,3	11,2	11,5	11,8	12,1	10,0	10,6	8,2	9,0	10,0	11,7	10,6
1978	10,9	9,7	9,3	12,7	10,0	9,9	7,7	11,0	11,2	8,8	9,8	10,9	11,2	10,9	11,5	10,4	9,2	8,2	8,7	9,2	11,4	10,5

43. A bejelentett vetélések gyakorisága
és a kis súlyú élveszülöttek arányszáma közötti korreláció megyénként,
a Tauffer-statisztika alapján.

Magyarország, 1950—1973, illetve 1955—1978

Корреляция между частотой заявленных аборт
и коэффициентом живорожденных с низким весом по комитатам,
на основе статистики Тауффера.

Венгрия, 1950—1973 гг. или 1955—1978 гг.

Correlation between the incidence of reported abortions
and the rate of low-weight live-born by counties,
according to Tauffer statistics.

Hungary, 1950—1973 and 1955—1978, respectively

Területi egység	Korrelációs együttható
Baranya	0,916
Bács-Kiskun	0,902
Békés	0,861
Borsod-Abaúj-Zemplén	0,626
Csongrád	0,901
Fejér	0,914
Győr-Sopron	0,664
Hajdú-Bihar	0,925
Heves	0,960
Komárom	0,850
Nógrád	0,837
Pest Budapesttel együtt	0,884
Somogy	0,923
Szabolcs-Szatmár	0,937
Szolnok	0,856
Tolna	0,883
Vas	0,870
Veszprém	0,925
Zala	0,890
Ország együtt	0,960

44. Kis súlyú élveszülöttek százalékos részesedése
az egy héten belüli csecsemőhalálozásban.
Magyarország, 1960—1978

Процентное отношение живорожденных с низким весом в детских смертях,
происшедших в пределах первой недели жизни.
Венгрия, 1960—1978 гг.

Percentage of low-weight live-born in infant deaths occurred within
one week of life.
Hungary, 1960—1978

Év	100 egy héten belül elhalt élveszülött közül	
	1500 g	2500 g
	alatti súllyal jött a világra	
1960	43,6	74,8
1961	43,7	76,3
1962	45,1	77,4
1963	46,6	78,2
1964	46,6	77,8
1965	51,0	81,5
1966	53,6	82,8
1967	55,0	83,0
1968	56,0	83,5
1969	54,5	83,2
1970	51,8	81,5
1971	51,9	83,6
1972	53,3	84,8
1973	54,0	84,4
1974	54,6	84,3
1975	51,6	83,8
1976	56,1	84,1
1977	56,1	83,3
1978	56,6	82,9

45. A halvaszületések és a csecsemőhalálozás alakulása.
Magyarország, 1931—1978

Динамика мертворождений и детской смертности.
Венгрия, 1931—1978 гг.

Stillbirths and infant deaths.
Hungary, 1931—1978

Év	Halvaszülöttek		Egy éven alul elhalt csecsemők	
	száma	az összes szülöttekre von. aránya (%)	száma	az összes élveszülöttekre von. aránya (%)
1931	5977	28,1	33 469	161,7
1932	6004	28,4	37 759	183,7
1933	5663	28,4	26 426	136,3
1934	5715	28,6	28 721	147,8
1935	5417	27,8	28 812	152,1
1936	5310	28,1	25 489	139,0
1937	5182	27,6	24 347	133,4
1938	5057	27,0	23 933	131,4
1939	5114	27,8	21 665	121,3
1931—39 átlag	5493	28,0	27 847	145,2
1946	4468	25,7	19 703	116,5
1947	4801	25,0	19 975	106,6
1948	4721	24,0	18 054	94,1
1949	4543	23,3	17 327	91,0
1950	4162	20,8	16 759	85,7
1951	3715	19,1	15 993	83,9
1952	3478	18,4	12 987	69,9
1953	3505	16,7	14 647	70,8
1954	3676	16,2	13 556	60,7
1955	3446	16,1	12 622	60,0
1956	3040	15,5	11 332	58,8
1957	2512	14,8	10 543	63,1
1958	2237	13,9	9 204	58,1
1959	2153	14,0	7 926	52,4
1960	1957	13,2	6 976	47,6
1961	1740	12,2	6 185	44,1
1962	1597	12,1	6 232	47,9
1963	1651	12,3	5 676	42,9
1964	1549	11,6	5 284	40,0
1965	1516	11,3	5 166	38,8
1966	1515	10,8	5 313	38,4
1967	1579	10,5	5 508	37,0
1968	1547	9,9	5 521	35,8
1969	1530	9,8	5 511	35,7
1970	1520	9,9	5 449	35,9
1971	1519	10,0	5 294	35,1
1972	1423	9,2	5 092	33,2
1973	1399	8,9	5 286	33,8
1974	1669	8,9	6 390	34,3
1975	1607	8,2	6 380	32,8
1976	1511	8,1	5 528	29,8
1977	1578	8,8	4 660	26,2
1978	1364	8,0	4 097	24,4

46. A neonatális és a perinatális halálozás alakulása.

Magyarország, 1931—1978

Динамика неонатальных и перинатальных смертей.

Венгрия, 1931—1978 гг.

Neonatal and perinatal deaths.

Hungary, 1931—1978

Év	Egy héten aluli csecsemőhalálozás			Egy hónapon aluli csecsemőhalálozás			Perinatális halálozás		
	szám	ezer élve-születőre	a teljes csecsemő-halálozás %-ában	szám	ezer élve-születőre	a teljes csecsemő-halálozás %-ában	szám	ezer összes születőre	a késői magzati + teljes csecsemő-halálozás %-ában
1931	6374	30,8	19,0	13 248	64,0	39,6	12 351	58,0	31,3
1932	6199	30,2	16,4	12 745	62,0	33,8	12 203	57,7	27,9
1933	5937	30,6	22,5	11 168	57,6	42,3	11 600	58,1	36,1
1934	6029	31,0	21,0	11 527	59,3	40,1	11 744	58,7	34,1
1935	5900	31,1	20,5	11 099	58,6	38,5	11 317	58,1	33,1
1936	5541	30,2	21,7	10 273	56,0	40,3	10 851	57,5	35,2
1937	5334	29,2	21,9	9 792	53,7	40,2	10 516	56,0	35,6
1938	5338	29,3	22,3	9 824	53,9	41,0	10 395	55,5	35,9
1939	5072	28,4	23,5	9 073	50,8	41,9	10 186	55,4	38,0
1931—39 átlag	5747	30,1	21,0	10 972	57,3	39,7	11 240	57,2	34,1
1946	5203	30,8	26,4	9 343	55,2	47,4	9 671	55,7	40,0
1947	5311	28,4	26,6	9 190	49,1	46,0	10 112	52,6	40,8
1948	5185	27,0	28,7	8 435	44,0	46,7	9 906	50,4	43,5
1949	4972	26,1	28,7	7 934	41,7	45,8	9 515	48,8	43,5
1950	5144	26,3	30,7	8 012	41,0	47,8	9 036	45,2	43,2
1951	4734	24,8	29,6	7 210	37,8	45,1	8 449	43,5	42,9
1952	4141	22,3	31,9	6 264	33,7	48,2	7 619	40,2	46,3

Év	Egy héten aluli csecsemőhalálozás			Egy hónapon aluli csecsemőhalálozás			Perinatális halálozás		
	sorszám	ezer élve-szülöttre	a teljes csecsemő-halálozás %-ában	sorszám	ezer élve-szülöttre	a teljes csecsemő-halálozás %-ában	sorszám	ezer összes szülöttre	a késői magzati + teljes csecsemő-halálozás %-ában
1953	4780	23,1	32,6	7 020	33,9	47,9	8 285	39,4	45,6
1954	5143	23,0	37,9	7 136	32,0	52,6	8 819	38,8	51,2
1955	4699	22,3	37,2	6 565	31,2	52,0	8 145	38,1	50,7
1956	4300	22,3	37,9	6 094	31,6	53,8	7 340	37,5	51,1
1957	3882	23,2	36,8	5 447	32,6	51,7	6 394	37,7	49,0
1958	3517	22,2	38,2	4 797	30,3	52,1	5 754	35,8	50,3
1959	3439	22,7	43,4	4 451	29,4	56,2	5 592	36,5	55,5
1960	3237	22,1	46,4	4 008	27,4	57,5	5 194	35,0	58,1
1961	3026	21,6	48,9	3 799	27,1	61,4	4 766	33,5	60,1
1962	2934	22,6	47,1	3 671	28,2	58,9	4 531	34,4	57,9
1963	2975	22,5	52,4	3 683	27,9	64,9	4 626	34,5	63,1
1964	2916	22,1	55,2	3 602	27,3	68,2	4 465	33,4	65,3
1965	3141	23,6	60,8	3 690	27,7	71,4	4 657	34,6	69,7
1966	3378	24,4	63,6	3 958	28,6	74,5	4 893	34,9	71,7
1967	3698	24,8	67,1	4 270	28,7	77,5	5 277	35,1	74,5
1968	3705	24,0	67,1	4 278	27,7	77,5	5 252	33,7	74,3
1969	3586	23,2	65,1	4 234	27,4	76,8	5 116	32,8	72,7
1970	3712	24,5	68,1	4 351	28,7	79,8	5 232	34,1	75,1
1971	3789	25,1	71,6	4 352	28,9	82,2	5 308	34,9	77,9
1972	3598	24,1	72,6	4 180	27,3	82,1	5 121	33,1	78,6
1973	3845	24,6	72,7	4 304	27,6	81,4	5 244	33,3	78,4
1974	4736	25,4	74,1	5 317	28,5	83,2	6 405	34,1	79,5
1975	4534	23,3	71,1	5 219	26,9	81,8	6 141	31,4	76,9
1976	3994	21,5	72,3	4 533	24,5	82,0	5 505	29,5	78,2
1977	3254	18,3	69,8	3 733	21,0	80,1	4 832	27,0	77,5
1978	2832	16,8	69,1	3 233	19,2	78,9	4 196	24,8	76,8

47. Fejlődési anomáliák és a tipikus újszülöttkori betegségek miatti halálozások.
Magyarország, 1931—1978

Смерти, вызванные аномалиями развития
и типичными неонатальными болезнями.
Венгрия, 1931—1978 гг.

Deaths caused by anomalies of development and typical neonatal diseases.
Hungary, 1931—1978

Ev	Vele született fejlődési rendellenességek (XIV. haláloki oszt.)		Az újszülöttkor biz. betegségei (XV. haláloki oszt.)		
	szám	10 000 élve- szülöttre	szám	10 000 élve- szülöttre	a teljes csecsemő- halálozás %-ában
1931	326	15,8	12 476	602,9	37,3
1932	366	17,8	12 666	616,3	33,5
1933	356	18,4	10 275	529,9	38,9
1934	441	22,7	10 388	534,7	36,2
1935	414	21,8	10 237	540,3	35,5
1936	400	21,8	9 183	500,8	36,0
1937	435	23,8	8 541	468,1	35,1
1938	460	25,2	8 372	549,5	35,0
1939	401	22,4	7 793	436,3	36,0
1931—39 átlag	400,0	21,1	9 992,3	521,0	35,9
1946	400	23,7	8 322	492,1	42,2
1947	600	32,0	8 022	428,3	40,2
1948	614	32,0	7 407	386,0	41,0
1949	810	42,5	6 062	318,4	35,0
1950	902	46,1	6 103	312,1	36,4
1951	894	46,9	5 402	283,4	33,8
1952	910	49,0	4 719	254,0	36,3
1953	1054	50,9	5 236	253,0	35,7
1954	1352	60,5	6 298	282,0	46,5
1955	1335	63,4	5 612	266,7	44,5
1956	1304	67,6	5 150	267,1	45,4
1957	1075	64,3	4 532	271,0	43,0
1958	938	59,2	4 087	258,0	44,4
1959	970	64,2	3 719	246,0	46,9
1960	916	62,5	3 395	231,8	48,7
1961	876	62,4	3 136	223,4	50,7
1962	865	66,5	3 052	234,7	49,0
1963	861	65,1	3 050	230,5	53,7
1964	835	63,2	2 932	221,9	55,5
1965	915	68,8	3 055	229,7	59,1
1966	878	63,4	3 324	240,0	62,6
1967	898	60,3	3 643	244,7	66,1
1968	939	60,8	3 635	235,4	65,8
1969	943	61,1	3 132	203,0	56,8
1970	930	61,3	3 306	217,8	60,7
1971	858	57,0	3 400	225,7	64,2
1972	844	55,1	3 295	215,0	64,7
1973	791	50,6	3 478	222,6	65,8
1974	987	53,0	4 300	230,8	67,3
1975	1113	57,3	4 085	210,3	64,0
1976	984	53,1	3 580	193,1	64,8
1977	955	53,8	2 842	160,0	61,0
1978	869	51,7	2 400	142,7	58,6

48. Éretlenség, szülés alatti sérülés és újszülöttkori légzőszavar miatti csecsemőhalálozások.
Magyarország, 1931—1978

Детские смерти, вызванные незрелостью, повреждением перед родами
и расстройством дыхания в период новорожденности.
Венгрия, 1931—1978 гг.

Infant deaths caused by immaturity, injury during childbirth
and neonatal respiratory disturbances.
Hungary, 1931—1978

Év	Éretlenség		Szülési trauma		Születés utáni légzéshiány és tüdőelégtelenség		Együtt		
	szám	10 000 élve- szülöttre	szám	10 000 élve- szülöttre	szám	10 000 élve- szülöttre	szám	10 000 élve- szülöttre	A XV. halálloki kategória %-ában
1931	1255	60,6	79	3,8	138	6,7	1472	71,1	11,8
1932	1361	66,2	124	6,0	116	5,6	1601	77,9	12,6
1933	1317	67,9	170	8,8	97	5,0	1584	81,7	15,4
1934	1380	71,0	218	11,2	117	6,0	1715	88,3	16,5
1935	1339	70,7	242	12,8	127	6,7	1708	90,1	16,7
1936	1282	69,9	217	11,8	157	8,6	1656	90,3	18,0
1937	1258	69,0	208	11,4	138	7,6	1604	87,9	18,8
1938	1482	81,3	217	11,9	128	7,0	1827	100,3	21,8
1939	1260	70,5	282	15,8	136	7,6	1678	93,9	21,5
1931—39 átlag	1326	69,7	195,2	10,4	128,2	6,8	1649,4	86,8	17,0
1946	1459	86,3	174	10,3	89	5,3	1722	101,8	20,7
1947	1871	99,9	267	14,3	105	5,6	2243	119,7	28,0
1948	2055	107,1	268	14,0	101	5,3	2424	126,3	32,7
1949	2056	108,0	378	19,9	90	4,7	2524	132,6	41,6
1950	2439	124,7	703	35,9	129	6,6	3271	167,3	53,6
1951	2446	128,3	764	40,1	135	7,1	3345	175,5	61,9
1952	2303	123,9	897	48,3	153	8,2	3353	180,4	71,1
1953	2512	121,4	1125	54,4	142	6,9	3779	182,6	72,2
1954	2806	125,6	1041	46,6	188	8,4	4035	180,7	64,1
1955	2373	112,8	1348	64,1	285	13,5	4006	190,4	71,3
1956	2022	104,9	1413	73,3	241	12,5	3676	190,7	71,4

48. számú táblázat folytatása

Év	Éretlenség		Szülési trauma		Születés utáni légzéshiány és tüdőelégztelés		Együtt		
	szám	10 000 élve- szülöttre	szám	10 000 élve- szülöttre	szám	10 000 élve- szülöttre	szám	10 000 élve- szülöttre	A XV. haláloki kategória %-ában
1957	1936	115,8	1183	70,8	246	14,7	3365	201,3	74,2
1958	1571	99,2	1225	77,3	247	15,6	3043	192,1	74,5
1959	1431	94,6	1129	74,7	217	14,4	2777	183,7	74,7
1960	1282	87,5	1103	75,3	242	16,5	2627	179,4	77,4
1961	1129	80,4	1105	78,7	207	14,7	2441	173,9	77,8
1962	1055	81,1	1122	86,3	227	17,5	2404	184,8	78,8
1963	894	67,6	1147	86,7	317	24,0	2358	178,2	77,3
1964	892	67,5	1186	89,8	332	25,1	2410	182,4	82,2
1965	905	68,0	1269	95,4	384	28,9	2558	192,3	83,7
1966	967	69,8	1380	99,6	484	34,9	2831	204,4	85,2
1967	1211	81,3	1484	99,7	419	28,1	3114	209,2	85,5
1968	1138	73,7	1513	98,0	465	30,1	3116	201,8	85,7
1969	876	56,8	1364	88,4	674	43,7	2914	188,8	93,0
1970	926	61,0	1549	102,0	559	36,8	3034	199,8	91,8
1971	786	52,2	1791	118,9	618	41,0	3195	212,1	94,0
1972	609	39,7	1588	103,6	401	26,2	2598	169,5	78,8
1973	627	40,1	1341	85,8	862	55,2	2830	181,2	81,4
1974	783	42,0	1026	55,1	2026	108,8	3835	205,9	89,2
1975	736	37,9	1168	60,1	1766	90,9	3670	188,9	89,8
1976	713	38,5	892	48,1	1539	83,0	3144	169,6	87,8
1977	569	32,0	597	33,6	1333	75,1	2499	140,7	87,9
1978	486	28,9	437	26,0	1168	69,5	2091	124,3	87,2

49. A korai újszülöttkori halálozás a teljes csecsemőhalálozás százalékában, területi egységenként.
Magyarország, 1955—1978

Ранние неонатальные смерти в процентах к общему количеству
детских смертей по территориальным единицам.

Венгрия, 1955—1978 гг.

Early neonatal deaths as per cent of total infant deaths by regional units.
Hungary, 1955—1978

Év	Baranya	Bács-Kiskun	Békés	Borsod-Abaúj-Zemplén	Csongrád	Fejér	Győr-Sopron	Hajdú-Bihar	Heves	Komárom	Nógrád	Pest	Pest + Budapest	Somogy	Szabolcs-Szatmár	Szolnok	Tolna	Vas	Veszprém	Zala	Budapest	Ország
1955	40,3	35,2	35,9	27,9	44,7	33,6	40,0	38,5	31,5	44,0	33,1	41,3	48,8	37,4	24,7	31,7	38,1	43,5	36,5	37,0	53,2	37,2
1956	40,2	37,1	39,9	27,2	50,8	38,9	44,3	37,6	37,1	46,2	30,4	41,6	48,5	33,7	26,3	34,5	40,2	40,9	33,6	35,3	53,1	37,9
1957	43,2	39,9	40,0	29,7	46,4	37,7	39,4	32,8	33,2	38,5	26,8	44,4	51,1	33,5	23,6	30,1	32,9	44,7	35,3	35,8	56,1	36,8
1960	45,3	45,3	45,3	40,8	54,6	41,7	47,7	48,0	35,3	47,3	34,7	52,5	60,4	49,2	31,5	46,4	46,0	60,2	43,3	40,6	66,2	46,4
1961	41,9	45,7	47,9	41,3	57,3	50,9	59,6	46,7	35,3	61,0	47,5	50,7	61,5	57,5	30,5	43,6	43,0	57,9	51,5	50,3	69,2	48,9
1962	45,4	45,4	49,7	31,1	58,8	45,4	54,3	45,0	38,8	54,3	35,8	51,8	62,1	50,8	30,2	39,2	44,8	51,3	49,8	55,0	70,4	47,1
1963	51,9	47,2	53,9	39,3	59,2	52,8	59,6	51,8	46,5	53,3	43,8	56,5	64,8	42,8	35,0	59,6	55,8	59,5	54,3	60,0	70,4	52,4
1964	55,6	47,6	59,8	45,6	61,0	55,2	56,9	56,3	57,9	50,0	50,5	58,6	64,3	43,3	42,5	51,3	58,9	62,4	53,5	67,9	68,4	55,2
1965	62,3	59,2	65,0	48,8	64,8	65,0	61,0	51,7	54,4	65,0	61,0	65,0	71,9	55,1	40,5	59,6	55,1	70,6	62,9	66,3	75,7	60,8
1966	54,2	57,4	68,0	57,9	66,4	70,1	60,2	58,9	65,6	70,6	66,7	66,6	72,7	56,5	49,2	61,5	60,4	69,7	65,4	61,3	76,1	63,6
1967	63,7	67,6	67,5	65,4	77,1	66,5	75,8	60,7	63,3	68,6	66,7	68,5	72,8	60,3	56,4	67,2	64,7	71,7	59,2	65,1	75,1	67,1
1968	67,7	66,9	68,7	62,3	81,0	62,4	70,9	64,4	76,5	69,1	67,5	67,4	72,7	65,9	50,1	66,5	65,5	65,4	57,4	74,1	75,5	67,1
1969	61,5	54,9	66,2	64,7	66,8	64,3	71,2	61,2	70,0	68,1	64,6	66,2	71,2	65,1	55,8	55,2	65,8	76,9	57,0	69,8	73,9	65,1

49. számú táblázat folytatása

Év	Baranya	Bács-Kiskun	Békés	Borsod-Abaúj-Zemplén	Csongrád	Fejér	Győr-Sopron	Hajdú-Bihar	Heves	Komárom	Nógrád	Pest	Pest + Budapest	Somogy	Szabolcs-Szatmár	Szolnok	Tolna	Vas	Veszprém	Zala	Budapest	Ország
1970	72,1	62,7	64,8	67,5	64,9	69,6	71,5	71,3	66,2	73,2	69,4	68,3	72,5	60,8	49,1	64,2	65,1	78,7	70,6	73,3	75,0	68,1
1971	73,8	61,0	74,4	68,8	67,4	74,9	80,0	69,6	71,9	75,8	72,9	73,3	76,4	68,7	59,2	59,6	74,0	73,8	68,8	79,3	78,0	71,6
1972	74,1	72,2	75,6	69,0	71,2	75,1	76,0	66,7	73,6	78,2	69,6	73,1	77,4	71,2	61,6	67,8	66,9	74,1	72,3	75,4	79,9	72,6
1973	74,7	72,8	79,3	65,3	72,4	69,4	73,8	73,7	74,8	77,5	70,5	75,0	78,3	72,4	55,9	68,9	73,1	82,9	69,6	67,4	80,3	72,7
1974	75,2	78,0	76,8	75,9	75,3	75,6	75,9	66,4	75,9	80,6	65,3	72,8	77,3	67,8	63,9	69,8	73,8	79,3	68,9	74,6	79,8	74,1
1975	72,6	68,9	72,8	64,3	73,4	71,7	74,4	71,2	71,1	66,9	71,9	69,1	74,5	65,9	65,6	62,7	78,4	76,6	67,5	67,5	77,3	71,1
1976	74,7	70,3	74,9	63,1	68,3	77,6	76,7	71,1	75,3	74,6	70,9	67,6	74,4	69,7	70,5	64,5	80,0	77,7	71,8	63,4	78,0	72,3
1977	74,3	65,8	70,7	59,1	67,4	75,5	68,9	68,9	72,5	68,8	69,6	71,9	72,6	68,5	64,6	67,3	73,0	74,5	70,4	73,1	73,0	69,8
1978	65,9	68,1	78,3	69,4	69,1	66,3	72,1	59,4	64,9	69,3	75,4	72,7	73,2	71,3	61,2	66,7	75,8	70,5	61,8	64,3	73,5	69,1

50. A születés körüli halálozás a késői magzati + teljes csecsemőhalálozás százalékában, területi egységenként.

Magyarország, 1955—1978

Перинатальные смерти в процентах к числу поздних эмбриональных смертей + к общему числу детских смертей по территориальным единицам. Венгрия, 1955—1978 гг.

Perinatal deaths as per cent of late foetal + total infant deaths by regional units.

Hungary, 1955—1978

Év	Baranya	Bács-Kiskun	Békés	Borsod-Abaúj-Zemplén	Csongrád	Fejér	Győr-Sopron	Hajdú-Bihar	Heves	Komárom	Nógrád	Pest	Pest + Budapest	Somogy	Szabolcs-Szatmár	Szolnok	Tolna	Vas	Veszprém	Zala	Budapest	Ország
1955	52,2	50,3	49,6	41,8	59,3	49,7	53,9	53,4	44,8	55,3	42,8	55,5	60,1	48,5	40,0	47,9	51,9	58,4	47,9	49,9	63,0	50,7
1956	49,9	51,5	52,7	41,8	63,0	50,9	57,1	51,7	50,9	59,9	41,5	55,4	59,7	44,6	41,1	50,6	53,8	55,6	46,0	46,9	62,6	51,1
1957	45,1	50,9	50,8	42,3	58,0	48,8	51,4	47,1	44,9	49,7	35,3	56,5	61,9	46,2	38,7	46,8	43,0	57,5	47,0	46,0	65,8	49,0
1960	58,1	55,9	52,6	52,7	66,8	56,1	60,0	60,3	51,0	58,5	47,5	63,8	69,4	57,8	43,7	60,4	62,0	69,3	55,7	52,6	73,5	58,1
1961	52,0	56,3	57,7	53,0	68,3	60,5	71,2	58,6	49,5	68,9	57,9	62,8	70,6	67,0	43,5	60,5	55,5	68,8	63,4	60,5	76,3	60,1
1962	53,4	57,1	60,1	43,8	66,7	57,1	65,6	55,3	52,0	63,6	46,7	61,9	70,2	60,9	41,4	54,2	59,6	62,1	62,3	64,4	76,7	57,9
1963	62,4	59,4	64,0	53,3	71,0	63,9	68,0	60,3	60,9	64,1	53,4	67,3	73,3	56,6	47,3	71,1	66,1	69,6	63,8	65,6	77,4	63,1
1964	64,6	60,4	68,5	57,8	71,2	65,1	67,4	65,3	70,2	63,1	61,4	68,8	72,4	53,7	54,7	64,5	68,7	71,3	64,8	72,0	75,1	65,3
1965	68,1	69,4	70,6	58,7	74,1	73,3	72,1	63,6	65,9	74,5	66,7	73,6	78,1	67,3	53,5	72,0	64,6	79,4	71,0	73,3	80,7	69,7
1966	62,2	67,2	74,7	68,1	75,1	75,7	70,0	68,0	73,8	75,6	73,3	74,1	78,4	65,6	59,1	72,2	69,2	79,2	75,3	70,4	80,9	71,7
1967	70,7	74,7	73,7	72,9	82,3	73,1	82,4	69,2	76,1	75,6	70,7	75,7	78,9	69,4	65,9	76,7	71,5	78,8	67,8	70,9	80,7	74,5
1968	75,3	74,7	75,8	69,1	85,1	70,6	79,0	70,9	81,7	77,0	74,0	74,7	78,2	72,5	60,6	75,2	74,0	74,0	69,4	79,8	80,2	74,3
1969	71,0	64,0	73,1	72,3	76,0	71,0	77,5	68,9	76,6	75,8	69,5	73,6	77,1	73,7	65,6	66,3	72,4	83,9	67,0	76,5	79,0	72,7
1970	77,4	70,2	72,5	74,3	71,8	75,3	78,0	77,1	74,1	80,3	76,4	75,3	77,8	71,6	59,1	77,5	72,5	85,0	79,1	79,5	79,4	75,1
1971	79,7	70,9	79,7	75,8	74,7	81,8	85,3	75,9	78,4	82,4	79,4	79,3	80,7	75,0	67,7	75,3	79,9	81,3	75,6	83,0	81,6	77,9
1972	79,4	79,0	79,7	75,1	77,8	81,2	82,3	71,4	80,7	84,2	75,4	79,3	82,0	75,1	70,3	79,5	76,0	82,1	78,7	80,4	83,6	78,6
1973	79,2	78,1	83,3	71,1	78,6	77,5	81,3	78,6	80,3	83,8	75,8	79,9	82,6	79,3	64,9	78,1	78,1	87,0	78,9	74,1	84,1	78,4
1974	80,1	82,2	80,9	81,4	81,2	81,9	83,0	73,8	80,4	84,7	71,1	77,8	81,1	73,9	71,5	79,7	78,9	84,6	77,0	80,1	83,1	79,5
1975	77,1	74,9	78,9	72,2	79,1	76,7	80,9	77,3	75,6	74,4	78,4	74,8	79,4	71,6	72,1	73,9	82,6	81,8	73,5	73,9	81,7	76,9
1976	79,3	76,3	80,8	70,7	74,7	82,1	82,6	76,8	80,9	81,0	76,7	74,2	79,2	75,0	77,8	75,6	84,4	84,6	78,8	72,7	81,9	78,2
1977	80,7	74,0	78,9	69,4	76,2	81,3	76,9	75,7	79,2	78,9	77,5	79,5	79,3	75,5	72,9	79,7	79,8	81,0	77,4	80,9	79,2	77,5
1978	74,8	77,9	84,3	76,8	76,3	75,8	81,0	69,3	71,7	78,0	81,9	79,4	79,1	77,3	70,4	76,7	81,2	79,8	72,6	73,5	79,0	76,8

51. A bejelentett vetélések gyakorisága
és a korai újszülöttkori halandóság közötti korreláció megyénként.
Magyarország, 1950—1973, illetve 1955—1978

Корреляция между частотой заявленных абортов
и ранней неонатальной смертностью по комитатам.
Венгрия, 1950—1973 гг. и 1955—1978 гг.

Correlation between the incidence of reported abortions
and early neonatal mortality by counties.
Hungary, 1950—1973 and 1955—1978, respectively

Területi egység	Korrelációs együttható
Baranya	0,947
Bács-Kiskun	0,868
Békés	0,941
Borsod-Abaúj-Zemplén	0,724
Csongrád	0,875
Fejér	0,867
Győr-Sopron	0,900
Hajdú-Bihar	0,946
Heves	0,906
Komárom	0,853
Nógrád	0,898
Pest Budapesttel együtt	0,897
Somogy	0,861
Szabolcs-Szatmár	0,895
Szolnok	0,895
Tolna	0,908
Vas	0,880
Veszprém	0,908
Zala	0,946
Ország együtt	0,924

52. A bejelentett vetélések gyakorisága
és a perinatális halandóság közötti korreláció megyénként.
Magyarország, 1950—1973, illetve 1955—1978

Корреляция между частотой заявленных абортов
и перинатальной смертностью по комитатам.
Венгрия, 1950—1973 гг. или 1955—1978 гг.

Correlation between the incidence of notified abortions
and perinatal mortality by counties.
Hungary, 1950—1973 and 1955—1978, respectively

Területi egység	Korrelációs együttható
Baranya	0,940
Bács-Kiskun	0,875
Békés	0,944
Borsod-Abaúj-Zemplén	0,730
Csongrád	0,867
Fejér	0,866
Győr-Sopron	0,900
Hajdú-Bihar	0,932
Heves	0,901
Komárom	0,859
Nógrád	0,892
Pest Budapesttel együtt	0,901
Somogy	0,878
Szabolcs-Szatmár	0,880
Szolnok	0,891
Tolna	0,889
Vas	0,876
Veszprém	0,918
Zala	0,952
Ország együtt	0,924

МАТЕМАТИЧЕСКИЕ СТАТИСТИЧЕСКИЕ ИССЛЕДОВАНИЯ
ПО ПРОЦЕССАМ БЕРЕМЕННОСТИ
(ВЕНГРИЯ, 1931—1978 ГГ.)

ЧАСТЬ II

Резюме

В части I методологического характера (Демография, 23 (1980), 163—207), при помощи новых методов для оценки количества незаконных абортов, автор дает более полное и точное представление — по сравнению с тем, известным до сих пор — о количестве акушерских событий Венгрии, о динамике демографического положения страны с 1930-ых годов.

Предмет этой части II: с одной стороны, подробный математический анализ отношения населения к регулированию рождаемости и связанных с ним явлений — с особым учетом повторной модификации законов об абортах, затем с учетом распространения оральных противозачаточных средств с 1970-ых годов (глава 1), с другой стороны, проводится по возможности полное математическое статистическое исследование параметров здравоохранения, связанных с процессами беременности, обращая должное внимание на данные

отдельных территориальных единиц. В рамках этой очень разнообразной программы, глава 2 занимается частотой осложнений процессов беременности, глава 3 — летальностью разных процессов беременности и их сопоставлением, глава 4 — динамикой соотношений весов при рождении зародышей и так называемой проблемой недоносков, глава 5 — тесно связанной с вышеуказанными проблематикой перинатальных смертностей. Исследования опираются везде на результаты части I или на ее объёмистый материал таблиц, и во всех, в принципе обоснованных случаях применяются методы корреляционно-регрессионного анализа для более точной характеристики многочисленных значимых стохастических связей.

Необходимо подчеркнуть, что продолжая свои исследования данной темы, автор первый раз разрабатывает, кроме данных Центрального статистического управления, полный материал о заболеваемости веденного с 1931 г. специального сбора данных о беременности под названием „Данные статистики акушерского положения“ (статистика Тауффера), и что в главе 4 (ее со-автор — Йенэ Шаркань) удалось создать новую концепцию о явлении, которое было в центре интереса в Венгрии уже с нескольких десятилетий — о резком увеличении в международном масштабе пропорции новорожденных низкого веса. В общем можно установить, что динамика положения абортс с 50-ых годов, оказывала большое влияние как на демографическое, так и на здравоохранительное положение Венгрии далее, что последние мероприятия политики народонаселения (проведённые в 1974 г.) повернули довольно много отрицательных тенденций, связанных с процессами беременности.

MATHEMATICAL STATISTICAL STUDIES ON GESTATION PROCESSES (HUNGARY, 1931—1978)

PART II.

APPLICATIONS

Summary

In Part I of methodological character of the paper [Demográfia, 23 (1980), 163—207] where new methods for the estimation of the number of illegal abortions have been used, the author drew a more complete and exact picture, than it was known till now, on the number of the obstetric events in Hungary and on the development of the demographic situation of the country since the 1930s.

The subject of this Part II is, on the one hand, the detailed mathematical analysis of the *birth control attitude of the population* and of the related phenomena, with special regard to the repeated modification of legislation concerning abortions, as well as to the spreading of oral contraceptives in the 1970s (Chapter 1); on the other hand, a possibly full-scope mathematical statistical study of public health parameters related to gestation processes is carried out, taking into consideration also the data of the individual regional units. Within this latter — vary various — program Chapter 2 deals with the *incidence of the complications of gestation processes*, Chapter 3 with the *lethality* of different *gestation processes* and their comparison, Chapter 4 with the *development of the birth weight conditions of fetuses* and the so-called *prematurity problem*. Chapter 5 with the problems of *perinatal deaths* strictly related to the above-mentioned. The studies are based everywhere on the results of Part I and on its broad table material, and in all cases motivated in principle the methods of correlation and regression analyses are used to characterize more exactly the significant stochastic connections occurring in a great number.

It should be mentioned that continuing his own relevant studies, author processes the first time, beside the data of this respect of the Hungarian Central Statistical Office, also the *complete morbidity material* of the special collection of gestation data registered since 1931 under the title „*Statistical Data of Obstetric Regulation*” (Tauffer's statistics); and that in Chapter 4 (the co-author of which is *Jenő Sárkány*) a new conception could be developed on a phenomenon having been in the centre of interest in Hungary already for some decades: the *great increase in the proportion of low-weight live-born*. In general it can be stated that since the 1950s the development of the abortion situation has exerted a great influence both on the demographic and on the health situation of the country and that the recent population policy measures (enacted in 1974) changed many negative trends related to gestation processes.